

БИБЛИОТЕКА
СМЕХУРК

ЕДУАРД УСПЕНСКИ
**УЧИЛИШЕ
ЗА КЛОУНИ**
ИЗДАТЕЛЬСТВО ОТЕЧЕСТВО

ЕДУАРД УСПЕНСКИ УЧИЛИЩЕ ЗА КЛОУНИ

Превод: Ганчо Ганчев

chitanka.info

ДА СЕ ЗАПОЗНАЕМ!

Пред вас са героите на тази книжка, които работят в училището за клоуни. Отляво седи Василиса Потаповна — старшата възпитателка. До нея е леля Фьокла — готвачката. На мотоциклета е Ирина Вадимовна — директорка и учителка. Този с метлата е бай Шакир — чистачът.

А сега да се запознаем с учениците:

КЛОУНЪТ ШУРА, който има една особена дарба: може да пренася предмети (и хора!) от един град в друг и да предава мисли на разстояние.

КЛОУНЪТ НАТАША. Голяма хитруша. На рисунката я виждате с една поличка, измислена от нея, и с обувки с надуваема подметка. Когато иска, си е мъничка, а рече ли, става висока като кула. С такива обувки може и да се плува. Не обувки, ами надуваеми лодки.

КЛОУНЪТ САНЯ. Клоун, ловец, дресъор, пътешественик. С него е вярната му граничарска коза Шаро. Клоунът Саня също може да предава мисли на разстояние, само че с телеграми.

ДРУГАРЯТ ДОМАТОВ. Домакин, когото съдбата тикна сред клоуните. Той стана полу-domakin-полуклоун. Нарисуван е със сакото му, което е много особено. По-нататък ще научите някои работи за това сако.

А ТОВА СА ЗАВЕЖДАЩИТЕ ДОМАКИНСКИТЕ ЧАСТИ — ДОМАКИННИТЕ.

Те ръководят различите домакинства в района. Единият завежда противопожарното домакинство, другият зоологическото. Домакините много уважават себе си.

ПЪРВИ УЧЕБЕН ДЕН

Ето какво се случи веднъж.

Ето какво се случи веднъж в шест часа вечерта. Ето какво се случи веднъж в шест часа вечерта в един много голям град. В Москва.

В един вестник се появи следната обява:

Уважаеми другари хора! Ако имате познати клоуни в цирка или в живота, предайте им, че на улица „Бабата на летеца Антон Семънов“ се открива училище за клоуни. Те ще бъдат обучавани на четмо, писмо и на добро поведение. След завършване на училището ще могат да работят в телевизията или в най-добрите циркове на страната.

Очакваме ви, скъпи клоуни.

Очакваме ви утре.

Заповядайте!

На другата сутрин пред входа на училището се беше извила огромна опашка от клоуни. Имаше дебели клоуни и тънки клоуни. Бели клоуни и черни клоуни. Те вдигаха врява, викаха, скачаха и свиреха на най-различни музикални инструменти. На лейки, на цигулки, на арфи и на тигани.

С голяма черна кола пристигна много важен гост — началникът по учебната и по извънучебната част.

Тогава от училището излезе една много сериозна другарка с очила.

Извади от чантата си доклад и зачете:

— „Скъпи клоуни, ние с вас ще се трудим здравата.“

При тези думи част от опашката изчезна. Това бяха най-шумните клоуни.

— „Всички ще играем гимнастика.“

Още една част от опашката се изгуби зад ъгъла. Това бяха дебелите клоуни.

— „Ще се мием редовно.“

Сега пък избягаха черните клоуни. Те се оказаха просто немити. Останаха само двама. Момче и момиче.

Тогава на входа дотича една съвсем млада жена — директорката на училището.

— Какво правите, Василиса Потаповна! — каза тя. — Така ще прогоните всички ученици. Дори не им споменахте, че имаме зоокът. Че ще пеем песни. Че ще ходим в зоологическата градина. Ами сега как ще открием училището! Излиза, че учителите са повече от учениците!

— Не са повече — възрази сериозната другарка. Това беше главната възпитателка. — Ние сме две и те са двама.

— Ами бай Шакир? С него ставаме трима.

— Другият Шакир не е учител. Другият Шакир е чистач.

— Значи може да учи учениците да метат. Значи и той е донякъде учител. Ето на, че сме повече.

Добре, че точно тогава пристигна раздавачът с някаква телеграма.

Василиса Потаповна я прочете:

— „Посрещайте ме. Вече излетях. Клоунът Саня от тайгата и неговият верен Шаро.“ Нищо не разбирам — каза възпитателката. — Защо е излетял от тайгата? Щом като може да пише телеграми, няма работа тук.

Тогава се намеси големият началник от колата:

— Клоунът Саня вероятно е ловец. Живее в тайгата. Шаро е неговото вярно куче. Тръгнали са към нас със самолет, за да учат в нашето училище.

— А като е неграмотен, как е написал телеграмата?

— Мисля, че не я е писал — обясни началникът. — Продиктувал я е по телефона. Направо от тайгата.

Внезапно всички съгледаха самолет в небето. От него се отделиха две точки, над които цъфнаха два парашута. Това бяха клоунът Саня и неговият верен Шаро.

— Ура! — викнаха всички.

Само че Шаро не се оказа вярно куче, а вярна коза.

Коза ловна, служебна и граничарска. Нова, особена порода. Освен това беше следотърсач, можеше и да се язди. Лично Саня я беше

обучавал в един кучкарник в тайгата. Още много работи ще научите за тази коза.

— Сега вече е друго — каза девойката директорка. — С трима ученици можем да открием училище. Можем да прережем лентата.

Това обикновено се прави от най-почетния гост. Такъв беше началникът по учебната и по извънучебната част. Василиса Потаповна му подаде ножицата.

— Почакайте малко! — спря го девойката директорка. — Нашето училище е весело и трябва да бъде открито по весел начин.

Смъкна си забрадката и завърза очите на госта. Той тръгна, като потракваше с ножицата. Изкачи се по стълбите. На вратата стърчеше брадатият пазач бай Шакир.

Клъц!... — кръзна ножицата.

Огромната брада на бай Шакир падна на земята. Откриха се сума значки по гърдите му.

Началникът се смути, качи се в колата и си замина.

След него ножицата взе Василиса Потаповна и преряза мрежичката с продукти на един гражданин.

Най-после Наташа — най-малката ученичка — преряза лентата и девойката директорка покани всички в клас. Тя им се представи:

— Казвам се Ирина Вадимовна. Ще ви уча да четете и да пишете. Освен това съм и директорка... Това е Василиса Потаповна. Тя е главната възпитателка. Ще ви униши на добро държане.

След нея започнаха да се представят клоуните.

— Аз съм клоунът Саня от тайгата — каза клоунът Саня от тайгата. — На чина до мен седи моят Шаро. С него никога не се разделяме и искахме да ни изпитвате заедно. Шаро, лай!

— Ме-е-е-е-е! — заврещя Шаро.

— Надявам се, че не спите в едно легло — рече Ирина Вадимовна.

— Не. Той спи под леглото.

— Чудесно е, че сте такива неразделници. Но все пак мястото на Шаро е на двора или в зоокъта, а не на чина.

Дойде бай Шакир и върза Шаро за едно колче на двора. Шаро не остана много доволен. Дълго време не спря да врещи. Гласът му се чуваше дори през затвореното прозорче.

— Казвам се Наташа — представи се мъничката Наташа. — Искам да ме показват по телевизията и в киното. Искам да стана най-прочутата клоунка.

— А аз се казвам Шура — рече третият клоун. Беше съвсем червенокос. — Аз съм малко странен. За мен казват, че съм голямо явление — силно се изчерви той.

— Интересна работа. В какво се изявява това явление? — попита Василиса Потаповна.

— Притежавам такова качество — щом много силно помисля за нещо, то веднага се появява.

Всички се замислиха за това качество.

— Помисли си например за една паста — помоли Ирина Вадимовна. — Ама да бъде с крем отгоре.

Шура така силно се замисли, че косата му щръкна и ушите му замърдаха. Трак! На масата пред тях се появи чинийка. В нея — две четки. Едната за зъби, другата за обувки. И две тубички — черна и бяла. Паста за зъби и крем за обувки.

— Знаех си аз! — възклика Шура. — Стана така, защото днес нито съм си мил зъбите, нито съм си мазал обувки те.

Наташа опира четките. Клоунът Саня хвана Шура под ръка и го отведе настрани.

— Мислех да донеса десетина кедрови шишарки от тайгата за подаръци. В бързината ги забравих. Не можеш ли да направиш така, че да се сдобия поне с две. Ама от най-здравите.

Шура се замисли много силно и дълбоко. Очите му щяха да изхвръкнат. Пук! Пук! На челото на Саня изскочиха две големи цицини — същински шишарки. Само дето не бяха кедрови.

— И таз добра! — възклика рогатият Саня. — Мислех да си измоля и фенерче. Сигурно щях целият да светна!

— Май че привършихме със запознанствата — каза Ирина Вадимовна.

В този момент вратата се отвори и влезе още един човек. Напълно възрастен. Избръснат, с вратовръзка и с голяма чанта в ръка.

— Аз съм другарят Доматов — заяви той. — Дойдох на вашите курсове за повишаване на квалификацията на завеждащите домакинските части. Ето ми документите. Изпраща ме ръководството.

— Вашето ръководство е сгрешило — каза наставнически главната възпитателка. — Вие сте за съседната сграда. Там са курсовете за домакини. Тук е училището за клоуни.

— Моето ръководство не може да греши — възрази Доматов.

— Добре, тогава останете — разреши директорката. — Седнете на първия чин. Тъкмо ще ни бъде по-интересно. Започваме първия урок.

В този момент удари звънецът и първият учебен ден завърши.

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ПЪРВИЯ УЧЕБЕН ДЕН

ПРИЛОЖЕНИЕ ПЪРВО

Дописка във вестник „Съвременен дървар“.

Чуйте я, деца, и се опитайте да я преразкажете на родителите си.
Или на глупавичките си по-малки приятелчета. Тя се нарича:

СЛУЧКА В КУЧКАРНИК

Това се случи в една далечна застава в тайгата. На козата Машка ѝ се родиха седем козлета. Множко, наистина. Беше есен, имаше проблеми с тревата.

„Няма да може да ги изхрани — реши стопанката. — Шест — как да е, но седмото ще трябва да го удавим!“

Ала синът ѝ, младият ловец Саня, реши да спаси седмото козле. Точно по това време на служебното граничарско куче Найда се бяха родили кученца. Само две. Макар че очакваха четири.

Младият ловец оставил седмото козле при кученцата. И Найда започна да го кърми.

Времето минаваше. Козлето растеше не с дни, а с часове. След месец вече твърдо знаеше името си Шаро, донасяше хвърлена топка, с лекота изпълняваше командите: „Седни!“, „Легни!“, „Бегом!“ и „Лай!“

Саня упорито го обучаваше. Всяка сутрин пробяваше с него десет-двайсет километра.

Учеше го да върви по следа, да скача през ограда, да ходи по греда и по здраво опънато въже, да проследява вълци и други хищници.

Чудно създание беше Шаро. Можеше с часове да седи на наблюдателния пост или в засада. С острите си

рога като нищо пробиваше тенекиен варел. Можеше да тегли шейна и каручка. Освен това не забравяше да дава и мляко. В края на краищата нали Шаро си беше коза.

Веднъж той залови на границата един нарушител. Нарушителят бил добре подгoten за борба с кучета. Знаел хватки срещу хапане, но срещу мушене с рога не знаел.

Шаро го хвана, тъй да се каже, с голи рога.

За този подвиг Шаро бе награден. На славната коза връчиха ценен подарък — баян.

Този инструмент не му беше много нужен на Шаро. Но затова пък младият Саня постоянно свиреше на него.

Ние считаме, че опитът на младия ловец е достоен за всестранно изучаване.

Кореспондент Дъвкачев

ПРИЛОЖЕНИЕ ВТОРО

Какво правиха клоуните след училище.

След като удари звънецът и първият учебен ден завърши, другарят Доматов си взе чантата под мишница, каза на всички довиждане и си тръгна.

Девойката директорка Ирина Вадимовна яхна мотоциклета и отиде по работа в града.

А Василиса Потаповна изкомандва: „По ред на номерата, пребори се!“ — и отведе клоуните на двора, където имаше една специална двуетажна постройка. Там бяха спалните на учениците и столовата.

На входа стоеше милосърдната домакиня и майстор чистач леля Фьокла Паркинен. Тя ги посрещна с хляб и сол и с вкусна супа борш.

Бре, какви сте ми пременени и красиви! Мене ме викат леля Фьокла. Много лесно се помни: Очила, басмена рокля, а под тях е леля...

— Пльокла! — каза Наташа.

Но леля Фьокла дори не се обиди. Сложи им да обядват и ги покани, когато искат, да идват да си хапват вкусни сухарчета.

След това заведоха клоуните да разгледат спалните.

На Наташа се падна голямата стая с полилей, диван и дори с котенце. На стената висеше опис на вещите.

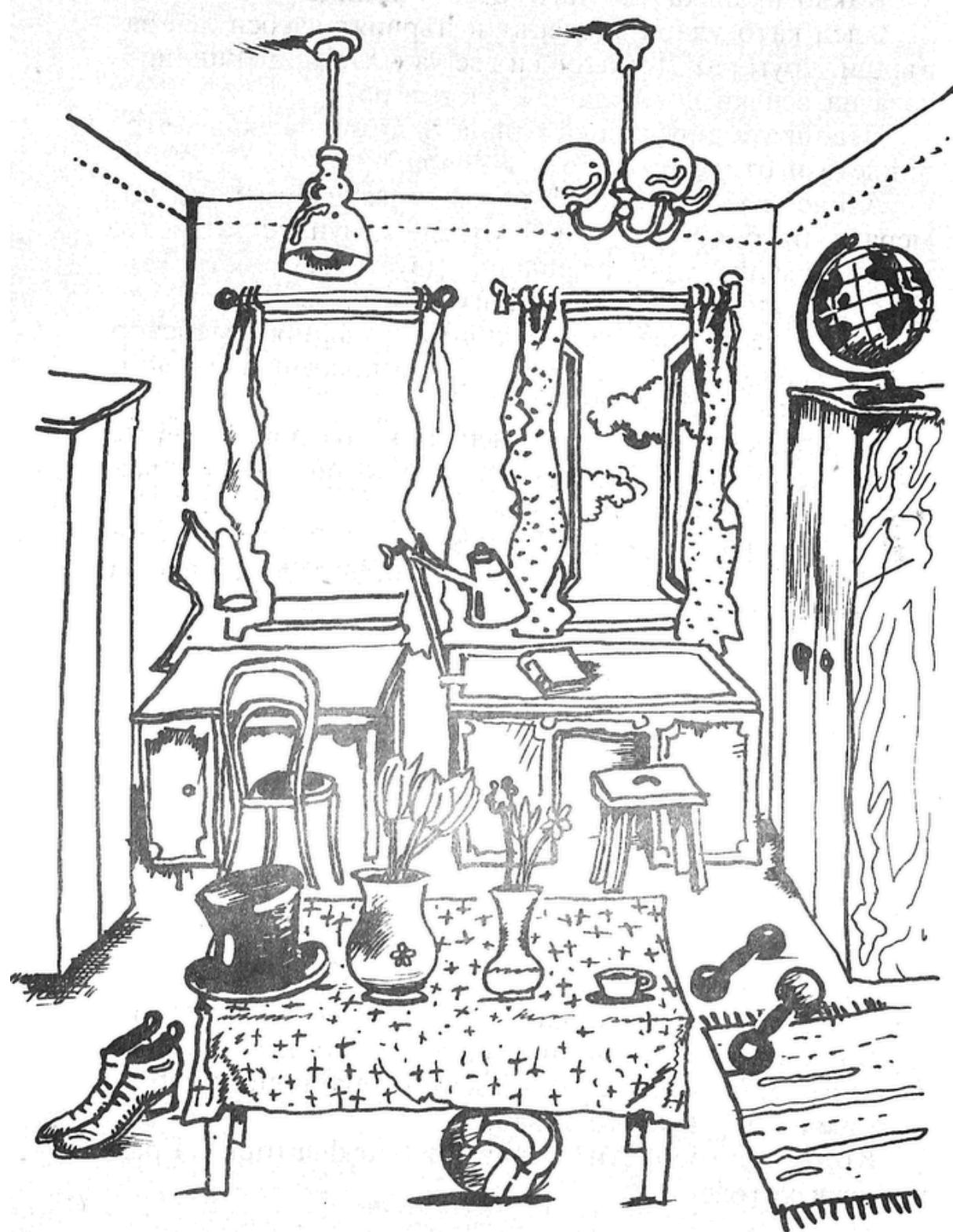
„Полилей — един. Диван — един. Коте Васка — един брой.“

Наташа се зарадва на котето Васка — един брой. Веднага изтича при леля Фьокла да поиска за Васка паничка мляко.

Шура и Саня бяха настанени заедно. В тяхната стая имаше два полилея, два дивана, два шкафа, две нощи лампи. Дори и телевизорите бяха два. И огледалата.

Вижте, деца, всички ли неща тук са по две? Може би има предмети, които са по-малко. Колко подове например има тук? И колко тавани?

Колко футболисти? Крачещи екскаватори? Гренландски китове?

Не са много май? Нали? Просто няма такива работи.

Когато предметите ги няма, казваме, че те са нула. Тук има нула футболисти, нула екскаватори, нула гренландски китове.

ПРИЛОЖЕНИЕ ТРЕТО

За работния кът на ученика.

Нашите клоуни се настаниха добре в своето училище. Мисля, че и вие, деца, си живеете добре в къщи. Поне работен кът си имате. Едно удобно бюрце.

На него трябва да има писалки, моливи, гумички, флумастери, линийка и пластилин. Светлината трябва да пада отляво. Ако пада отдясно, сянката на ръката ще ви пречи.

Ако вашите родители не са ви осигурили такъв работен кът, ако не са доразбрали нещо, изпейте им песничката за работния кът.

Текстът е мой, а музиката ваша.

ПЕСНИЧКА ЗА РАБОТНИЯ КЪТ

*Леля, вуйна, татко, мама
имат маса, имат струг,
а пък за децата няма
кът за труд като напук.*

*Не правете зли гримаси,
ами марайте бюфета!
Дайте на децата маси
да се трудят у дома си,
вий си пийте вън кафета!*

*В стаи с малки квадратури
днеска гъчка се светът,
но ще трябва да притури
в стаите и детски кът.*

*Не правете, зли гримаси,
мамо, татко, лельо, стрино —
дайте на децата маси*

*да се трудят у дома си,
а пък другите — на кино!*

*Щото може да се мине,
кратковременно поне,
без фотьойли, без камини,
без граматиката — не! [1]*

Ако песничката не подейства, нарисувайте една стая, а в нея стол и масичка с настолна лампа. Закачете рисунката на метлата или на лопатката и ходете из къщи, като скандирате следните лозунги:

ПИЛИ-ПИЛИ, КЪТ-КЪТ — ДАЙТЕ МИ РАБОТЕН КЪТ!

ДАЙТЕ МИ БЮРО И В МИГ СТАВАМ АКАДЕМИК!

ТРИСТА ДЯВОЛИ, КАРАМБА, ДАЙТЕ МАСА С НОЩНА ЛАМПА!

И най-опасният за родителите лозунг:

КОЙТО СЕ УЧИ, ТОЙ ЩЕ ПОЛУЧИ КУЧЕ.

Куче може и да не ви дадат веднага, но работен кът ще получите със сигурност.

[1] Стиховете за българското издание написа Марко Ганчев —
Б.пр. ↑

МЕЖДУЧАСИЕ

Малки читатели и слушатели!

Когато прерязваха лентата на новото училище, отрязаха брадата на бай Шакир и простора с прането. Такива бели станаха тогава. Но те можеха да бъдат и по вече, като на ей тази рисунка.

Запомнете, деца! Ножицата не е играчка!

ВТОРИ УЧЕБЕН ДЕН

Василиса Потаповна каза:

— Скъпи ученици! Всеки културен човек трябва да бъде грамотен. Просто е длъжен да може да чете и да пише.

— Не е вярно! — веднага възрази Наташа. — Аз например съм културна. Не се бия. Не плюя, където не трябва. А не мога да пиша.

— И аз съм културен! — провикна се клоунът Саня. Имам две носни кърпи. Едната за мен. Едната за Шаро. Да чета обаче не мога.

— Но културният човек трябва да знае всичко! — настояваше Василиса Потаповна. — Затова чете вестници!

— Аз пък слушам радио — възрази скромният Шура. — И пак знам всичко. Каква е температурата в Подмосковието. Какви са събитията в Африка.

— Какви са събитията в Африка? — попита Наташа. — Доктор Охболи още ли е там?

— Къде там?

— В Африка.

— Знам ли. Къде е тази Африка?

— Не знам.

— Стига с тая Африка. За друго говорим сега. Според вас излиза, че не е толкова необходимо човек да се учи? — объркана запита Василиса Потаповна.

— Излиза, че така излиза.

Дочу се грохот на мотоциклет. Пристигна Ирина Вадимовна. Зад нея се появи Доматов с чанта под мишница.

— С какво се занимавахте досега?

Василиса Потаповна ни обясняваше, че изобщо не е нужно да учим — изписка Наташа. — Човек може да слуша радио и пак да знае всичко.

— Ами ако трябва да напишете писмо на другаря си?

— Ще му позвъним по телефона.

— Ами ако няма телефон?

— Ще нарисуваме писмото! — не се предаваше Наташа. — С рисунки ще се оправим.

— Много добре — рече Ирина Вадимовна. — Тогава да направим един опит. Ние с клоуна Саня ще отидем в зоокъта. Той ще нарисува едно писмо. Вие после ще се опитате да го прочетете.

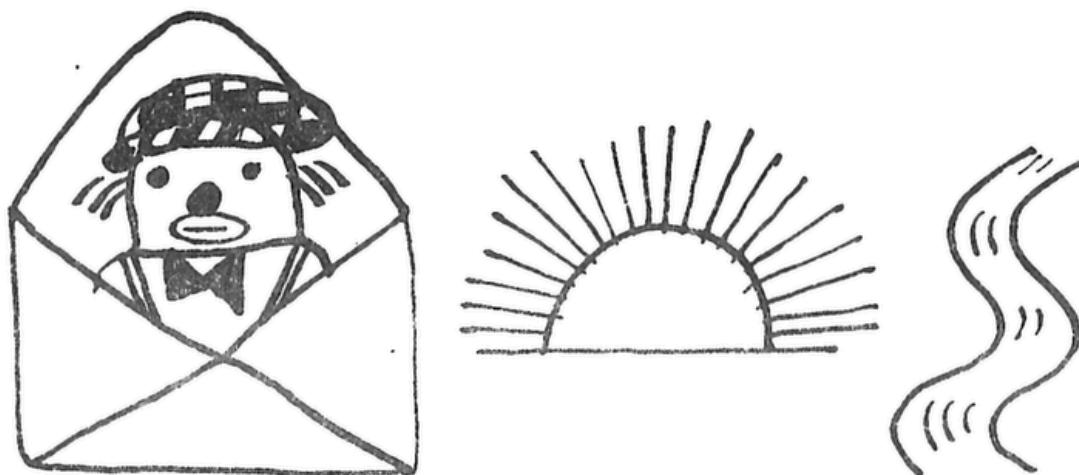
Клоуните се зарадваха и зачакаха. Другарят Доматов зачете вестник.

В зоокъта Ирина Вадимовна запита Саня:

— Спомняш ли си телеграмата, която ни изпрати от тайгата?

— Разбира се. Нарисувай я тогава.

Саня здравата се замисли. После взе молив и нарисува следната картичка:

Директорката погледна рисунката и каза:

— Нещо не ми е съвсем ясно. Нали телеграмата беше такава: „Посрещайте ме. Вече излетях. Клоунът Саня от тайгата и неговият верен Шаро.“ Не ставаше дума за никакъв човек в плик.

— Че какво неясно има! Плик като плик. Писмо. В писмото съм аз. Нали хората с нетърпение очакват писмата. Значи:

ОЧАКВАЙТЕ МЕ! или **ПОСРЕЩАЙТЕ МЕ!**

Зашщото вече съм на път.

— Добре де, пътя го виждам. Но това слънце какво е?

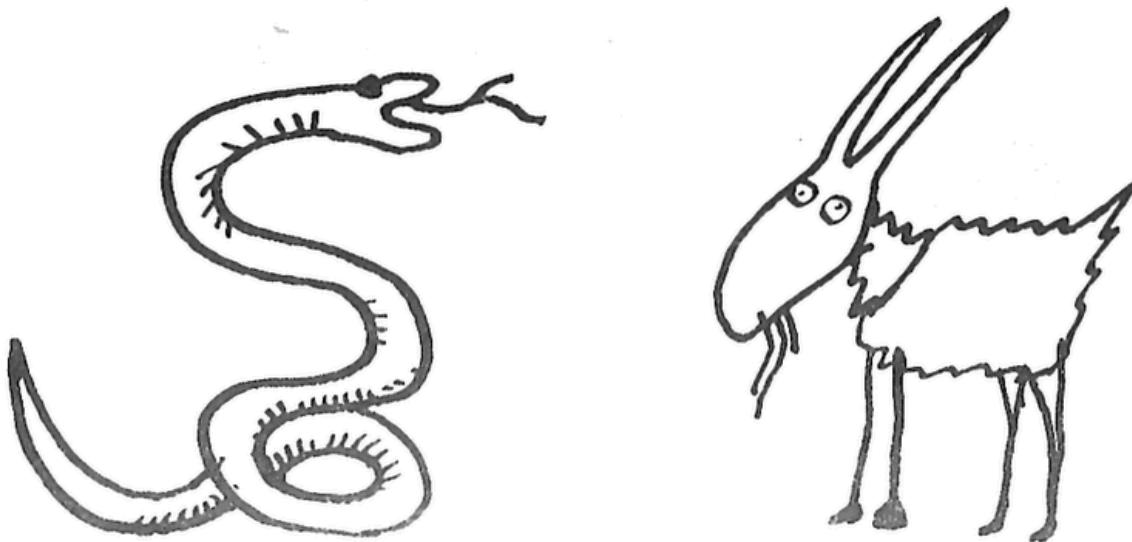
— Изгряло е. С други думи, **ВЕЧЕ СЪМНА**. Като прибавим и пътя, се получава **ВЕЧЕ СЪМ НА ПЪТ**.

— Хм... Има логика съгласи се директорката. — Само че, нали пътуващ със самолет. Защо не си нарисувал и него?

— Нямаше никаква нужда. Такива ясни изгrevи има САМО ЛЕТЕ. Всеки ще разбере, че пътуването със САМОЛЕТ Е.

— Дааа... — съкрушен поклати глава учителката. — Така е... Ами Шаро къде е? Нали и него споменаваше в телеграмата.

Саня се съгласи да го добави:

— Змията съска — обясни гой. — Ето я цялата телеграма:

ОЧАКВАЙТЕ МЕ! ВЕЧЕ СЪМ НА ПЪТ С-С-С
ШАРО.

Той изсвири с уста и Шаро дотича. Саня му пъхна писмото между зъбите и му заповяда да го занесе на клоуните.

Шаро влетя в клас, захапал посланието. Клоуните се втурнаха към него. Наташа както винаги изревари всички. Тя започна да чете писмото:

— Ами че всичко е толкова просто и ясно! — „Слънцето залезе. Животните се прибират от паша. Саня иска, като порасне, да стане раздавач.“

— Хм, много трогателна история — каза Василиса Потаповна. — Може и тъй да е било.

— А бе не е толкова просто — възрази Шура. — Погледнете само: Шаро, слънце, змия... Че то си е цяло стихотворение:

*Настъпва утро над земята,
изгрял е първи слънчев лъч.
Изплашен Шаро от змията,
насред шосето хвърля къч.*

— Възвишена поезия — отбеляза другарят Доматов. Но изведнъж се сепна. — Как ще хвърля къч от страх храбрият и верен Шаро?!

— Даа, ще внесем някои поправки — съгласи се поетично настроеният Шура. — Ще вземем под внимание Шаровата храброст:

*Настъпва утро над земята,
изгрял е първи слънчев лъч.
Но храбър Шаро пред змията
не хвърля на шосето къч.*

Василиса Потаповна беше смаяна. Как от такова малко писмо се роди толкова поезия? С толкова противоположен смисъл. Шаро хем хвърля къч от страх, хем не помръдва пред змията. Самата Василиса Потаповна без малко и тя да хвърли къч от почуда.

През това време в зоокъта Ирина Вадимовна разговаряше със Саня:

— Преди си живял в тайгата. Ходел си на лов. Твоята ловна коза е дебнела катеричките. А сега трябва да се трудиш. Да се учиш да пишеш и да смяташ.

— А-а-а, не! — възрази Саня. — Не ми трябва да смяtam. Само да пиша. Много ми се иска да си пишем писма.

— С кого?

— Ще ви покажа. — Саня извади от пазвата си списание „Огоньок“, завито с целофан, и посочи снимката на едно много красиво момиче. — Щом я видях, веднага реших де се запозная с нея. Тя е толкова строга и толкова сериозна. А не мога да пиша. Затова дойдох при вас, да се науча.

— Много красива девойка — съгласи се Ирина Вадимовна. — Непременно ще се запознаем по-отблизо с нея. Мисля, че дори зная къде живее.

В това време дотичаха клоуните и задекламираха на Саня неговото вълнуващо стихотворение:

*Настъпва утро над земята,
изгрял е първи слънчев лъч.
Но храбър Шаро пред змията
не хвърля на шосето къч.*

— Голяма работа стана — разсмя се Ирина Вадимовна. — Изпрати им телеграма, а те съчиниха цяла поема.

Тогава Саня им разясни писмото си.

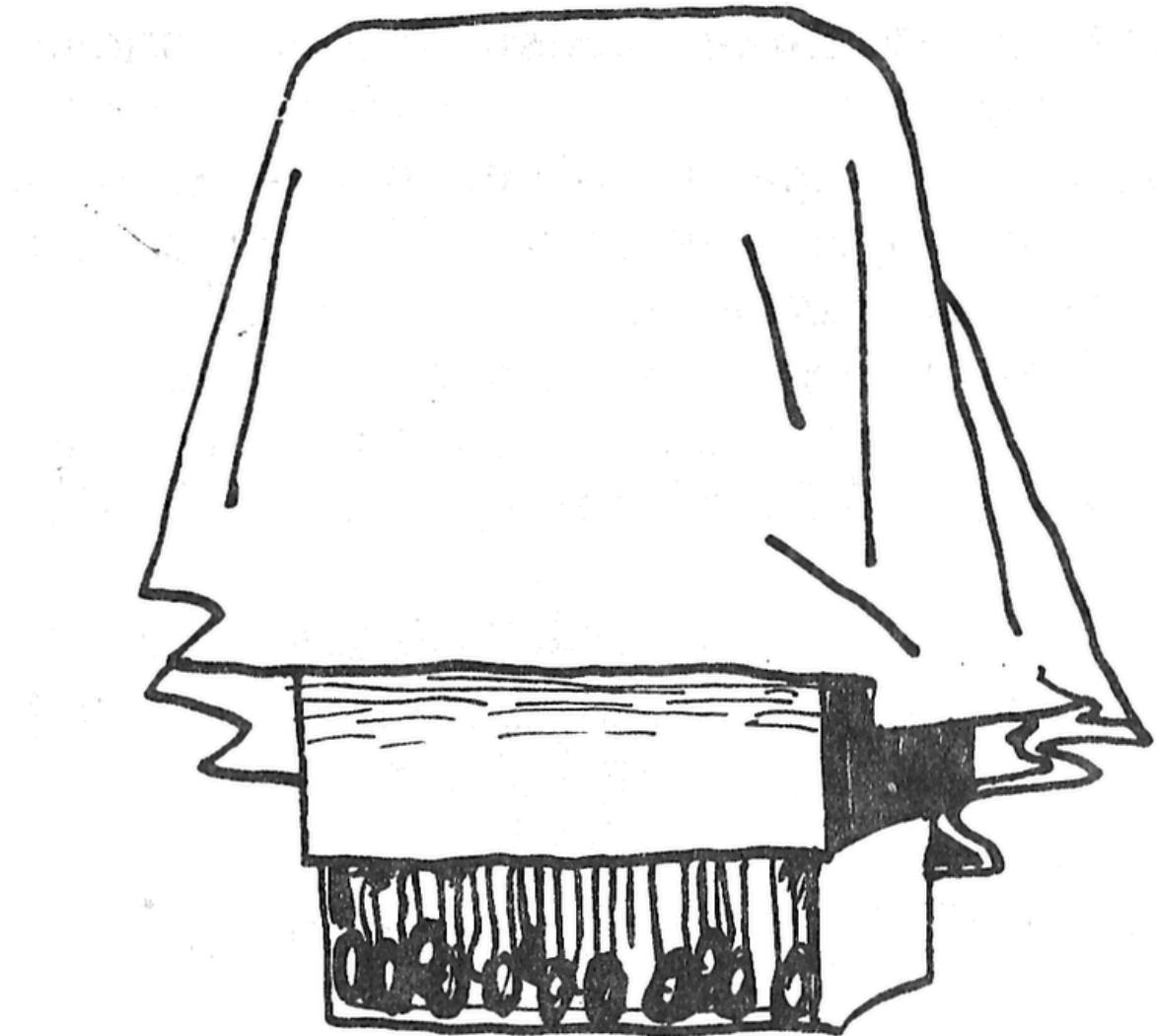
— Такова писмо трябва да се изпраща заедно с подателя — обади се другарят Доматов. — Той да го разчете.

— Да проведем още един такъв опит! — предложи Ирина Вадимовна. — Хайде!

— Има едно противопожарно правило: КРИЙТЕ КИБРИТА ОТ ДЕЦАТА! Изобразете го с рисунки.

Клоуните дълго се съвещаваха вътре с другаря Доматов. Накрая донесоха следната рисунка:

Кибрит, наметнат с одеяло.

— Как да разбираме това? — попита Ирина Вадимовна. Василиса Потаповна само примигваше под очилата.

— Какво толкова има за разбиране! — каза Наташа. — Ето го кибрита. ПОКРИТ Е с одеяло. Излиза: ПО КРИЙТЕ КИБРИТА! С други думи: Крийте по-добре кибрита! Ясно е като бял ден.

— А децата къде са?

— Няма нужда от тях. Трябва да се крие кибритът, и това е. От кого — няма значение.

— Хубав плакат — съгласи се директорката. — Но вместо ПОКРИЙТЕ, току-виж сме разбрали ЗАВИЙТЕ, с други думи СВИЙТЕ. Тогава още по-хубав плакат ще се получи: „СВИВАЙТЕ КИБРИТИ!“ — засмя се Ирина Вадимовна. — Не върви тая работа с

рисунките. Как ще изписваме имената? На другаря Доматов домат ли ще нарисуваме в паспорта?

Клоуните се оклюмаха. Явно бе, че нищо няма да направят с рисунки.

— Тогава да направим основни изводи — строго, но весело каза директорката. — Хората общуват помежду си чрез разговори, писма, телеграми, бележки и жестове... Като почуквания с пръст например. — И тя чукна Саня по главата. Защото беше бръкнал в аквариума и общуваше с рибките чрез улавяне в шепа.

— Можем дори да разговаряме с хора, които са отдавна умрели. Да ги разбираме, като четем книгите, написани от тях.

— Много обичам старинните книги — намеси се Наташа. — Те са такива огромни. Като тупнеш някого с такава книга, веднага става два пъти по-умен.

— Обаче, ако не се биеш, а я прочетеш — възпитателно отбеляза главната възпитателка, — може да станеш и десет пъти по-умна.

Ирина Вадимовна продължи:

— Нашата реч се състои от отделни молби, мисли, описания. Тях ние предаваме с помощта на изречения: „Тракторът прегази през реката.“

— Хайде всеки от вас да измисли по едно изречение — предложи Василиса Потаповна.

Пръв го измисли другарят Доматов:

— „Началникът Петров сгази лука.“

Клоунът Саня поде подхвърлената идея:

— „Жената на началника Петров сгази лука.“

— Наташа доразви тяхната мисъл:

— „Децата на началника Петров сгазиха лука.“ Горките.

Само клоунът Шура мълчеше.

— Защо мълчиш? — попита Ирина Вадимовна. — Измисли и ти нещо.

— Какво да измисля? То не остана вече лук за газене...

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ВТОРИЯ УЧЕБЕН ДЕН

ПРИЛОЖЕНИЕ ПЪРВО

Това, деца, е снимката в списание „Огоньок“. На онази девойка, с която клоунът ловец Саня иска да си пише.

Какво можете да кажете за нея?

На колко е години?

Какво работи?

Зашо седи вън на това кресло?

Има ли деца? Как се държат те?

Нека мама да запише вашия разказ. След двайсет години ще го прочетете. И много ще се радвате.

ПРИЛОЖЕНИЕ ВТОРО

*Очила, басмяна рокля,
а под тях е леля Фьокла.*

Тя сготви вкусен обяд и рече:

— Не знам на какво ви учат там в училище, но аз искам да ви науча правилно да се държите на масата. Важното е да се яде повече. Много е полезно. Колкото повече яде човек, толкова по дебелее. Колкото повече дебелее, толкова по-здрав става.

— При нас в тайгата дебелите са зле! — каза Саня. — Рече да яхне коня, а конят легне. Покатери се на дървото — дървото се превие.

— Възпитаните хора не се катерят по дърветата и не яхат конете — рече леля Фьокла. — Те си седят в къщи, гледат телевизия. И се грижат за гостите си. Ти, Шура, защо не се грижиш за Наташа? Подай юбка, ако обичаш, кюфтетата.

Шура се пресегна за кюфтетата, но клоунът Саня заобиколи тичешком масата и хвана чинията от другата страна.

— Дай ми я. Искам да бъда възпитан.

— И аз искам да бъда възпитан.

— Искам да бъда учтив!

— Не, аз искам да бъда учтив!

В този момент чинията се счупи и кюфтетата сами полетяха към Наташа. А макароните литнаха в друга посока. Паднаха на главата на леля Фьокла. Тя се сдоби с красива старинна прическа. От макарони.

Леля Фьокла се разсърди и тупна и двамата с лъжицата. Така завърши разговорът за вежливостта и възпитанието.

ПРИЛОЖЕНИЕ ТРЕТО

Упражнение за проверка на вашата наблюдателност.

Това е стаята, в която вече два дена живее клоунката Наташа. Виждате, че е в пълен безпорядък. Нищо не си е на мястото. Чорапогащите са на полилея, модните ботушки — на масата, а котето Васка — един брой, подскача във витрината на шкафа. Вашите стаи понякога сигурно са същите.

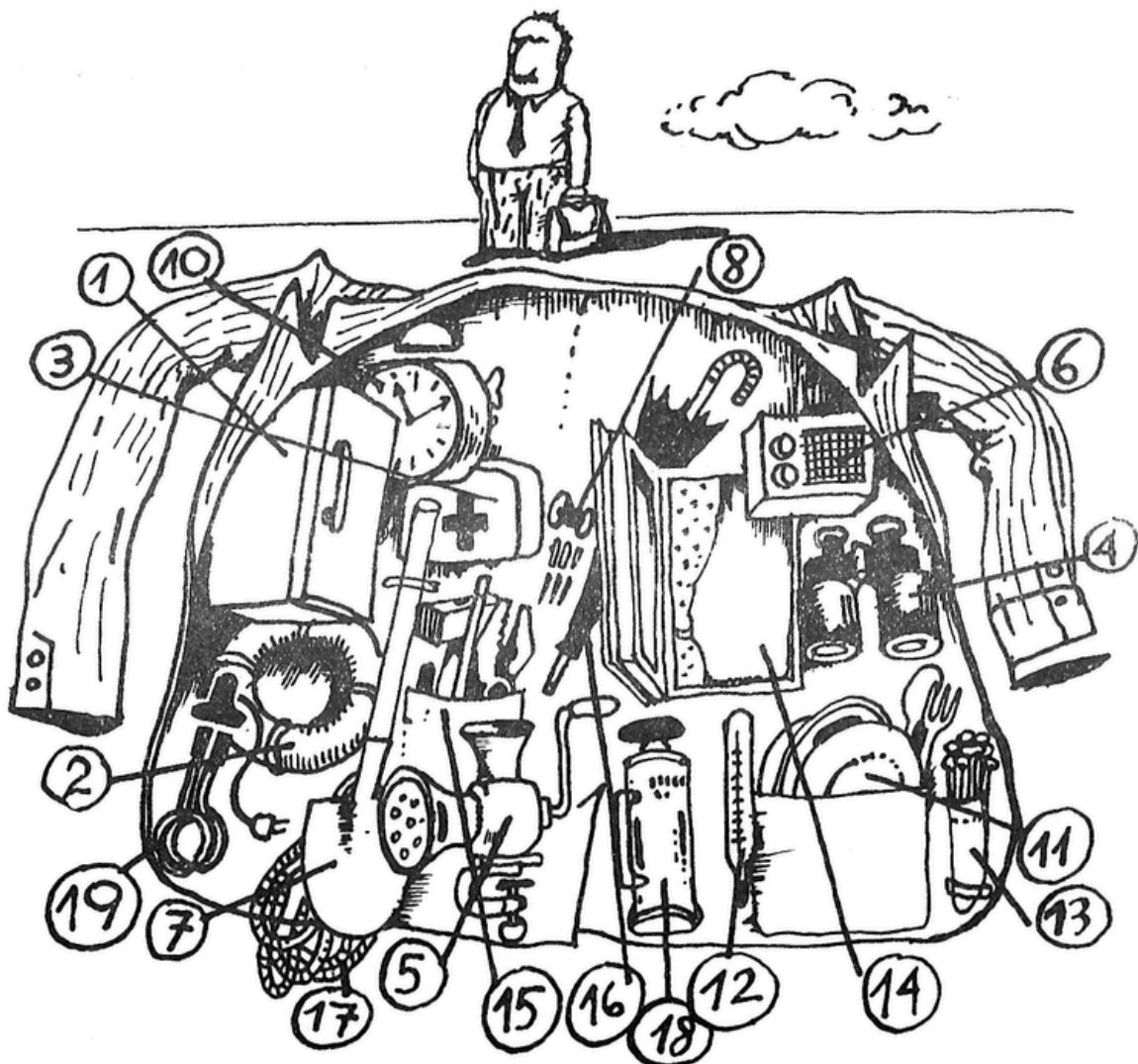
Ако на Наташа ѝ се наложи спешно да замине на екскурзия, ще може да тръгне най-рано след седмица. Защото само опитен детектив би могъл да намери палтото, обувките и четката за зъби.

Опитайте се да откриете на рисунката пет предмета, които са необходими при пътуване в друг град — четка за зъби, гребен, куфар, портмоне и будилник.

МЕЖДУЧАСИЕ

Как изглежда отвътре сакото на другаря Доматов?

Много интересни неща има в това сако. Най-напред, разбира се, самият Доматов. А освен него:

1 — хладилник

2 — спасителен пояс

3 — аптечка

4 — бинокъл

- 5 — месомелачка
- 6 — транзистор
- 7 — лопата
- 8 — игли и конци
- 9 — за това вече стана дума
- 10 — будилник
- 11 — кухненски съдове
- 12 — термометър
- 13 — пирони
- 14 — прозорец
- 15 — инструменти
- 16 — чадър
- 17 — въже
- 18 — пожарогасител
- 19 — бързовар

ТРЕТИ УЧЕБЕН ДЕН

Дойде и третият учебен ден.

На сутринта всички спряха пред входа смаяни. Защото на вратата имаше катинар и бележка: „Веднага да се освободи помещението. Тук ще се провеждат курсове за повишаване квалификацията на домакините. Другарят Хлебарков.“

Ирина Вадимовна каза на учениците:

— Миналия път говорихме, че всички мисли и желания се изказват чрез изречения. В тази бележка има три изречения: „Веднага да се освободи помещението“, „Тук ще се провеждат курсове за повишаване квалификацията на домакините.“ и „Другарят Хлебарков“. Ясно ли е?

— Ясно — отговори Саня. — Само че не е ясно.

— Кое не е ясно?

— Не е ясно какво да правим с помещението. Да го освобождаваме или не.

— В никакъв случай. Продължаваме занятията. Моля, преразкажете тази бележка със свои думи.

— Нека аз! — извика Наташа. — Вече го измислих. С други думи трябва да се каже така: „Скъпи клоуни, по-бързо напускайте. Тук ще бъдат обучавани домакините, а не вие. Другарят на всички насекоми!“

— Много добре. Но какъв е този другар на всички насекоми?

— Щом е хлебарков другар, то с други думи е другар на насекомите.

— Хлебарков е име — намеси се Доматов. — Това е моят началник. Командва всички домакини в района.

Ирина Вадимовна сърдито задърпа катинара. Наташа завика:

— Шура! Шура! Замисли се така, че да се появи ключът!

Шура се замисли, защрака. После сложи шапката си на земята и рече:

— Едно! Две! Три!

Шапката подскочи и кацна на главата му. Всички видяха, че от земята избликва вода и че до изворчето има водопроводен ключ.

— Хубав ключ — каза Ирина Вадимовна. — Само че с него катинар не може да се отключи.

После се обърна към Доматов:

— Къде работи този другар на насекомите?

— Седи си в управлението. Или тича из града. Проверява домакините.

— Няма да избяга далече! — разпалено извика Саня. — Шаро, при мен!

Шаро беше вързан за едно колче на двора. Дотича на подскоци заедно с него. Саня му даде да подуши бележката и изкомандва:

— Дръж!

Шаро се втурна напред по следата. Чуваше се само чаткане на копита.

— Стой! — извика Ирина Вадимовна. — Стойте! Ами че той ще го разкъса.

Къде ти! От Шаро вече нямаше и следа. От Саня също.

Тогава Ирина Вадимовна подпали мотоциклета и полетя след тях.

Останалите клоуни също понечиха да хукнат с потерята, но Василиса Потаповна разпери ръце и ги хвана И рече:

— Прекрати тичането! Продължаваме урока.

Клоуните се подчиниха и не побягнаха.

— Сега ще вземем тебешир — каза възпитателката — и всички като един ще нарисуваме зловещото изречение: ТОЙ ЩЕ ГО РАЗКЪСА.

Шура веднага нарисува как Шаро разкъсва Хлебарков.

Другарят Доматов нарисува как другарят Хлебарков разкъсва Шаро.

А Наташа, само като видя асфалт и тебешир, си разчертала „дама“ и започна да подскача. Занятията продължаваха.

Шаро препускаше по следата, навел глава с рога, насочени напред.

След него тичаше Саня, хванал края на дългата връвчица.

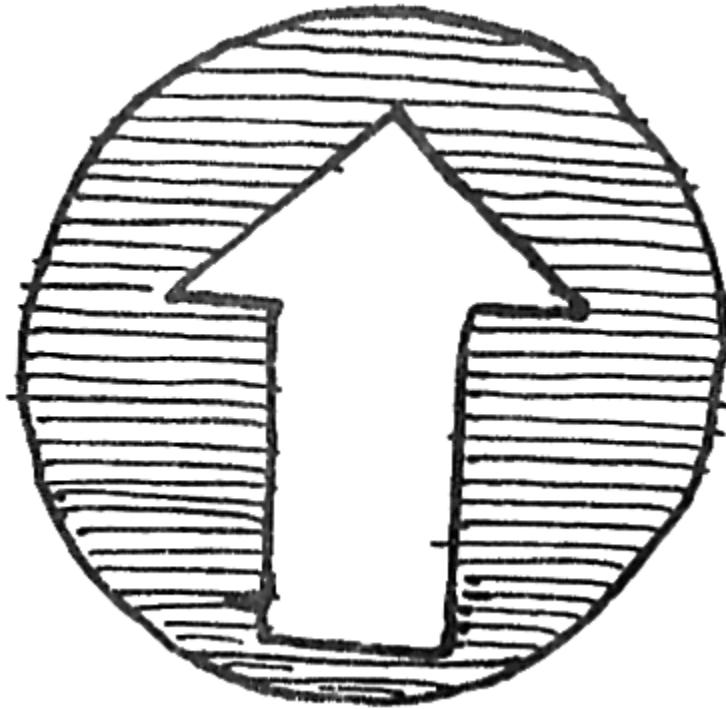
Другарят Хлебарков, който им заключи училището, беше лош човек. Но знаеше добре правилата за уличното движение. Пресичаше пътя само където имаше такъв знак:

Но и Шаро постъпваше мъдро. Ако светеше червено, нищо не можеше да го накара да тича напред и да се навира под колелата. Преминаваше само на зелено.

И не само че не нарушаваше правилата, ами и на другите не даваше. Една бабичка се юрна да пресече улицата пред автобуса. Шаро я хвана със зъби за фустата и я задържа на място. Тоест спаси я. Пребледнелият шофьор изскочи от кабината и го разцелува.

А на Ирина Вадимовна и мотоциклета не им провървя. Саня свърна в една странична уличка. Тя искаше да тръгне след него, но видя знака:

Той означава, че за превозните средства е разрешено движение само направо. Излиза, че мислите и заповедите може да се предават не само с думи, но и със знаци.

Ирина Вадимовна премина „само направо“ и изгуби от погледа си чевръстия Саня и неговия верен рогат приятел.

Следата на другаря Хлебарков доведе Шаро и Саня до метрото.

Там ги спря дежурната. Показа инструкцията на Саня. Каза му:

— Виждате ли: „Влизането в метрото с котки и кучета е забранено.“

Саня отмести инструкцията на страна:

— С котки и кучета е забранено. А с кози служебни и граничарски не е забранено!

Дежурната прелисти още веднъж с надежда инструкцията, но в нея нямаше нищо повече. И отстъпи.

Само нареди да се увият с нещо рогата на Шаро, както скиорите омотават остриите краища на ските си, за да не наранят пътниците. Саня си свали шалчето, омota рогата на Шаро и хукна надолу по ескалатора.

Василиса Потаповна провеждаше занятията. Шура и Наташа играеха на „дама“. Само Доматов беше дисциплиниран.

— Ние говорим — твърдеше възпитателката — с думи.

— Не — възрази Наташа. — Говорим с уста.

— Говорим с ДУМИ! Например думата БОНБОН.

— БОНБОНЪТ не е дума. Това е ядене. Много вкусно.

Василиса Потаповна кипна:

— Говорим с думи. Деца, повикайте на помощ фантазията си. И вие, другарю Доматов, също.

Учениците се съсредоточиха.

— Представете си, че съм имала бонбон. Изяли сме го. Какво е останало?

— Обвивката — бързо рече Наташа.

— Не, не обвивката.

— Пликчето.

— Не. Нито пликчето, нито нищо. Вие, другарю Доматов, кажете какво е останало?

— Останало е чувство на дълбоко задоволство, чувство на благодарност към учителския колектив.

— Отде накъде пък чувство на благодарност! — завика възпитателката. — Изяли сме бонбона, а думата БОНБОН е останала.

— Бонбонът не е дума. Това е нещо за ядене в хартийка — пак се обади Наташа.

— Помощ! — тихо промълви Василиса Потаповна.

— Да имаше бонбони — рече Доматов, — щяхме да се оправим.

Наташа отведе Шура настрана:

— Постарай се, напрегни се. Спешно са нужни учебни пособия. Най-добре бонбони „Златно ключе“. Ама не по-малко от килограм.

Шура кимна и веднага забръмча и запука. После сложи шапката си на земята.

— Сега ще избликне нефт — рече Доматов.

Но нефт не избликна. Когато вдигнаха шапката, под нея имаше красив златен ключ. Не по-лек от килограм.

— Кому е притрябал този ключ! — възмути се Василиса Потаповна. — На нас ни трябват бонбони.

— Ключ също ни трябва — отбеляза съобразителният Доматов.

— Сега можем да отключим катинара.

Така и стана пъхнаха ключа и катинарът се отвори.

— Ура! — завикаха клоуните.

— БОНБОНЪТ е нещо, увито в хартийка — каза Василиса Потаповна. — Ами УРА какво е?! То пък да не е нещо в кутийка?

Клоуните се огледаха наоколо:

— Няма УРА.

— Вярно, такъв предмет няма. Има такава дума. Има още и дума МОЛЯ. А предмет МОЛЯ няма. Защото думата е едно, а предметът — друго. Понякога с една и съща дума се наричат два различни предмета. Да речем, има дума ЗАЕК. С нея наричат и животното, и страхливия човек.

— Точно така — съгласи се Наташа. — Случва се думата да е една, а предметите няколко. Например влакът на гарата е един, а вагоните десетина.

— Вагоните нямат нищо общо с това. Примерът е неправилен. А има и такива случаи, когато един и същ предмет може да се назове с различни думи. Кой ще измисли такъв пример? — попита Василиса Потаповна.

— Аз съм такъв предмет! — каза Шура и сам се смяя от себе си.

— Може да ме нарекат с различни думи — КЛОУН и ГРАЖДАНИН, и УЧЕНИК.

— И ЮНАК — добави Василиса Потаповна.

Тя завърши урока и изпрати клоуните в столовата.

— Моля утре никой да не закъснява!

Сърцето й се свиваше от тревога.

— Къде се дяна моето началство с мотоциклета? И къде е този мой любим КЛОУН, ЛОВЕЦ и ГРАЖДАНИН с неговия четири ног животински свят?

Четири ногият животински свят беше Шаро. Сами виждате — един предмет, а цели три думи.

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ТРЕТИЯ УЧЕБЕН ДЕН

ПРИЛОЖЕНИЕ ПЪРВО

Дописка във вестник „Вечерен град“. (Текст за преразказ)

НОВИЯТ ПРИЯТЕЛ Е ПО-ДОБЪР ОТ ДВАМА СТАРИ

Съвсем наскоро във вестник „Съвременен дървар“ описахме случилото се в един кучкарник. Как служебно куче отглеждало козленце.

Вчера в столичното метро десетки пътници с радост можаха да наблюдават продължението на тази история.

Във вагона се качи един добре сложен момък, който водеше на връвчица прекрасно гордо животно. Това беше служебна коза.

— Шаро — рече момъкът, — при нозе!

Козата мълчаливо седна.

Малкият ученик Витя Мережко, който се намираше в този вагон, дотолкова бе поразен от видяното, че стана и отстъпи мястото си на животното. От всички страни се посипаха въпроси:

— Изпълнява ли команди?

— Дава ли мляко?

— Трябва ли да се ваксинира против бяс?

— Колко пъти на ден се извежда на разходка?

На всички въпроси младежът отговаряше утвърдително.

Във вагона се качи чужденец. Може и да не беше чужденец, но шапката му бе от друга държава. И от слама.

Шаро така се развълнува, че се надигна и бързо отхапа едно парче от шапката. Развълнува се и момъкът,

смути се и напусна вагона заедно с козата. Чуваше се как чаткат копитата по мраморната настилка. Това стана, струва ми се, на спирка „Киевска“.

Мисля, че бързото внедряване на служебни кози в живота ще зарадва нашите читатели и те ще подкрепят това ценно начинание.

Кореспондент Дъвкачев

ПРИЛОЖЕНИЕ ВТОРО

Задача от правилника за движение.

Това, деца, е улица „Кутузовски проспект“. Някъде тук се намира Главното управление на завеждащите домакинските части. То е на онази страна на улицата. А на отсамната стърчи селскостопанският гражданин бай Витя Чижиков.

До него виждате козата Машка, вълк и чувал със зеле. Козата е обикновена, не служебна. Вълкът пък е полухищен.

Бай Витя живеел доскоро в крайградската зона. В къща със зеленчукова градина. Оттатък плета растяло зеле, покрай плета се разхождала козата. В близката гора живеел полухищният вълк.

Районът се разширявал. На мястото на бай Витевата къща решили да построят могъщ хоризонтален небостъргач.

Предложили на бай Витя хубав апартамент. А той не щял. Защото бил свикнал да живее на земята с козата и зелето. Обичал да работи в градината и да диша чист въздух. Да пази козата от вълка.

И тръгнал бай Чижиков към управлението да моли да не му дават апартамент, а да пренесат къщата му с кран извън града. Или поне да я качат на покрива на блока.

И да насилят там пръст за градина.

За да стигне до управлението, той трябва да пресече улицата. Но не може да пренесе всичко наведнъж — и вълка, и зелето, и козата.

Има само две ръце. При това едната е вече заета. В нея е чантата със заявленията и подаръкът (виждате един петел).

Ако вземе вълка, козата ще изяде зелето. Ако вземе зелето, вълкът ще изяде козата.

Как да постъпи? Как да пресече улицата тъй, че никой никого да не изяде?

ПРИЛОЖЕНИЕ ТРЕТО

Край на разказа за Шаро и другаря Хлебарков.

На спирка „Киевска“ Шаро издърпа Саня от вагона и се втурна по следата към ескалатора. Изскочи, чаткайки с копита, на улицата и доведе стопанина си до оградата на управлението на домакините.

Пред вратата стоеше Ирина Вадимовна.

— Здравейте! — каза тя. — Няма лъжа, другарят на всички насекоми работи тук.

Тя се обърна към портиера:

— Пуснете ни. Отиваме при другаря Хлебарков.

— По каква работа?

— Донесохме му мляко — рече Саня.

— Де го? Дайте, аз ще му го предам. — Портиерът измери цялата тройка с внимателен поглед.

— В Шаро е — каза Саня. — Тоест в козата. Предайте го заедно с нея. И заедно с мене.

— Днеска нещо всички с кози пристигат! — чудеше се портиерът. — Я да видя имате ли пропуск за вашето мляко. Вадете документите.

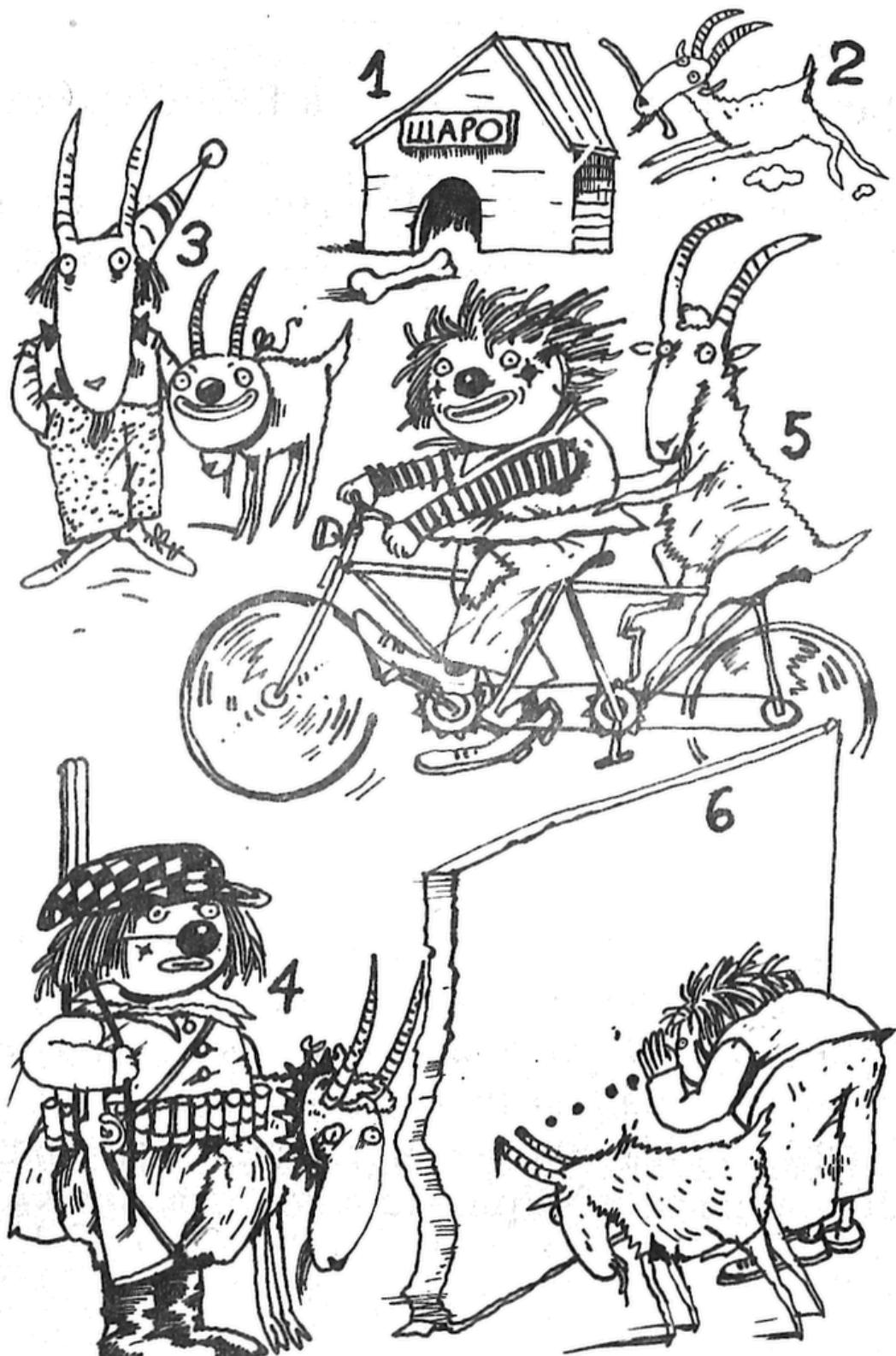
Шаро и Саня нямаха документи. Ирина Вадимовна също. Портиерът, разбира се, можеше да ги пусне. Но той беше племенник на другаря Хлебарков. Не искаше да беспокоят чично му без нужда.

— Ама и те с тяхното мляко! Спокойствието на чично е по-важно. Че ще вземат и да го намушчат освен това.

МЕЖДУЧАСИЕ

Така се случи, че нито авторът на тази книга, нито кореспондентът Дъвкачев можаха да научат всичко за живота на клоуна Саня и на вярната му коза Шаро. Но за читателите ще бъде интересно да узнаят нещо ново за тях:

1. Кучешката колибка на козата Шаро.
2. Шаро донася хвърлената пръчка.
3. Саня и Шаро на карнавал.
4. Саня и Шаро на лов за вълци.
5. Двамата приятели на двуместен велосипед тандем.
6. Зад тази ограда дават интересен филм.

ЧЕТВЪРТИ УЧЕБЕН ДЕН

Всички дойдоха навреме на училище. Ирина Вадимовна веднага попита:

— Е, какво научихте, докато ме нямаше?

— Всичко! — извикаха клоуните. — Че разговаряме с изречения. Че изреченията се състоят от думи. Че с думите се назовават предметите.

— Отлично! — Ирина Вадимовна извади от чантичката си една птичка. — Какво е това?

— Врабче — досети се Саня.

— Правилно. Спасих го от една котка. Сега ще го пуснем.

Врабчето се стрелна към прозорчето.

— Видяхте, то отлетя, а думата ВРАБЧЕ остана при нас.

— Скъпи деца и другарю Доматов — намеси се Василиса Потаповна, — приведете подобни примери.

— Готово — рече Доматов. — Началникът Петров заминава в командировка, а думата НАЧАЛНИК остава.

Веднага се включи и Наташа:

— Жената на началника Петров — Петрова заминава в командировка, а думата ПЕТРОВА остава.

И Саня се развила:

— Кучето им Тузик заминава в командировка, а думата КУЧЕ остава.

Само Шура мълчеше.

— Ти, Шура, защо мълчиш? — попита директорката. — Измисли и ти нещо.

— Какво да измисля. Всички вече заминаха.

Неочаквано се появи раздавачът:

— Ама че е весело при вас! Какво правите сега?

— Учим за разликата между предметите и думите — обясни му Наташа. — Знаете ли каква е разликата?

— Че кой не знае? При нас в пощата всички я знаят. Мога дори да ви изпее една песен за това. Я колко музикални инструменти имате.
И той запя:

ПЕСНИЧКА ЗА ДУМИТЕ И ЗА ПРЕДМЕТИТЕ

*Да кажем, близка сладолед
или пък трия с гума.
Тук СЛАДОЛЕДЪТ е предмет,
а БЛИЗАНЕТО дума,
и ГУМАТА — предмет,
а ТРИЕНЕТО — дума.*

*И всички ще се сетят
за тая проста тайна,
че траен е предметът,
а думата — нетрайна.*

*Облизаният сладолед
в устата се стопява.
И гумата след някой ред
смалява се, смалява.
И нямаме предмет,
а думата остава.*

*И разумът безкраен
открива нова тайна:
предметът с нетраен,
а думата е трайна...*

След тази песен другарят Доматов, кой знае защо, се замисли и натъжи.

- Нещо неясно ли има? — попита Ирина Вадимовна.
- Има!
- Какво?

— Не можах да разбера сладоледът траен ли е, или нетраен?

— На опаковката пише — рече директорката — колко му е трайността.

Раздавачът си замина. В ръката на Ирина Вадимовна остана едно писмо. В него пишеше следното:

„На народното стопанство в нашия район са нужни грамотни домакини. За тяхното обучение е необходима сграда. Затова ДА СЕ ОСТАНЕ В УЧИЛИЩЕТО НЕ РАЗРЕШАВАМ ДА СЕ НАПУСНЕ ПОМЕЩЕНИЕТО.

Другарят Хлебарков... началник на Управлението на домакините“.

— В този документ — каза директорката — има една грешка. Каква?

— Няма печат — рече другарят Доматов. — Затова е невалиден.

— Че е невалиден, е добре. Но грешката не е в това. Заповедта може да се разбере различно.

Може така:

ДА СЕ ОСТАНЕ В УЧИЛИЩЕТО. НЕ
РАЗРЕШАВАМ ДА СЕ НАПУСНЕ ПОМЕЩЕНИЕТО.

А може и така:

ДА СЕ ОСТАНЕ В УЧИЛИЩЕТО, НЕ
РАЗРЕШАВАМ.

ДА СЕ НАПУСНЕ ПОМЕЩЕНИЕТО.

Всичко зависи от това, как ще я прочетем. След кои думи ще спрем. Писмено това се означава с точки. Или със запетая.

— Ние ще спрем така, че нищо да не напускаме! — изписка Наташа.

— Най-важното е да не завземат училището през нощта — обади се Доматов. — Имало е такива случаи. Тогава вече за нищо на света не можеш ги изгони.

— Благодаря ви, другарю Доматов. Ще се погрижим за това.

Когато клоуните отидоха да обядват, Ирина Вадимовна повика бай Шакир:

— Домакините искат да завземат училището ни. Ще трябва нощес да го отбраняваш. Ще ти дадем пушка. И патрони. Патроните ще бъдат пълни със сол.

— В никакъв случай! — строго се намеси Василиса Потаповна.

— Може ли такова нещо! Да се стреля по хората със сол — толкова е жестоко! По-добре ще е със захар. По-човешко е.

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ЧЕТВЪРТИЯ УЧЕБЕН ДЕН

ПРИЛОЖЕНИЕ ПЪРВО

Това е пликът от писмото на другаря Хлебарков. На него е написан адресът: Москва, улица „Бабата на летеца Антон Семънов“, Училището за клоуни.

Всеки човек или завод, или детска градина си имат адрес.

На този адрес му носят писма, вестници, подаръци. Понякога донасят и самия него, ако е малък и се е загубил.

Трябва да знаеш адреса си наизуст. Ти знаеш ли си добре адреса?

Тази книга е излязла в издателство „Отечество“.

Ако ти е харесала, пиши ни на адрес: София, пл. „Славейков“

№1.

Веднага ще разберем научил ли си се да пишеш. Ако не получим писмо от тебе, значи книгата не ти е харесала или не си я чел.

ПРИЛОЖЕНИЕ ВТОРО

Случка с бай Шакир в тъмна нощ.

Бай Шакир стърчеше с пушката на пост пред вратата на училището.

Стърча. Стърча. Измори се.

Тогава домъкна до поста едно кресло. Вече седеше на пост. С пушка на рамо. Седя. Седя. Седя. Умори се.

Донесе тогава една нощна лампа и зачете на поста интересна книга. За метлите.

Чете. Чете. Чете. Чете. Задряма.

Тогава донесе походно легло. Рече малко да полежи на пост. С пушка на рамо. Реши да се бори със съня.

Бори се. Бори се. Бори се. Бори се. Бори се. Мислеше си за метлите.

Заспа.

Но врагът не спи. Тутакси се появиха някакви хора. Дигнаха походното легло... Канеха се да отнесат сънения бай Шакир на градския площад. Да го пъхнат в последния тролейбус. За да замине нанякъде, не знам къде си. Където се разхожда онова, не знам какво си, и вика: „Карти и билети за проверка!“

Бай Шакир беше без билет, но с пушка. Че и избухлив беше. Кой знае как щеше да свърши всичко това. Ако...

... Ако не се беше намесил Шаро. Той добре помнеше заповедта на своя стопанин Саня: „Вътре пускай всички, но навън никого.“ Шаро заврещя:

— Ме-е-е!

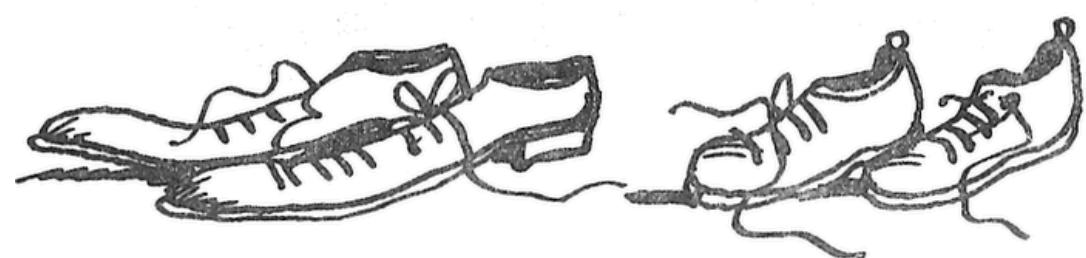
И се хвърли срещу враговете. Те се пръснаха на всички страни. Зарязаха бай Шакир. Бай Шакир се развика:

— Помощ!

Грабна пушката изпод одеялото и гръмна напосоки със захарните патрони.

ПРИЛОЖЕНИЕ ТРЕТО

През нощта, когато изтрещя изстрелът, един клоун се събуди.
Нахлузи ботуши, навлече яке, нахлупи шапка и изскочи навън.
Виждате закачалката. Познайте кой е изскочил навън през нощта?

МЕЖДУЧАСИЕ

Помните ли каква книга четеше бай Шакир, преди да заспи? Книга за метлите. А за какво си мислеше, когато е последни сили се бореше със съня? Пак за метлите. И ето че му се присъни сън за метлите и метличките. За тяхната разнообразна употреба. Като на тази рисунка.

На нея виждате товарни и пътнически метли. Лични и служебни
метлички. И всички си летят спокойно, без да се карат.

ПЕТИ УЧЕБЕН ДЕН

На другия ден бай Шакир разказваше:

— Стоя аз на пост. Стискам пушката. Попоглеждам от време на време е едното око. Щвезднъж...

— Какво щвезднъж? — извикаха клоуните.

— Щвезднъж се появи една нечиста сила. И ме натика в леглото.

Всички заразпитваха откъде се е появила тази нечиста сила.

Наташа пък попита:

— А леглото откъде се появи?

— Знам ли — отвърна бай Шакир. — Съмнява мъ, че сам го донесъх. Бях като хапнотизиран.

И им разказа всичко най-подробно.

... Лежал той като хапнотизиран в леглото и се прицелвал на всички страни. Бил много храбър. И въпреки това злата сила го завила и го потопила в сън. Загубил съзнание.

После под него сякаш се взривила мина. Запокитен бил встрани заедно с походното легло. А отгоре или отдолу върху него се стоварил Шаро.

Свестил се бай Шакир, гледа — наоколо врагове. Че като започнал да стреля. Колкото сили има.

Нататък Саня продължи неговия героически разказ:

— Чувам аз през нощта, че се стреля. Викам си, открили са ловния сезон. Показах се навън, гледам: бай Шакир стреля с пушката. Шаро вреши. Някакви хора изчезват в далечината. Единият дебел, другият висок, третият зелен. После всичко утихна. Прибрах се обратно вътре.

— Това са нашите хора — рече Доматов. — Домакините. Динин, Крушов и самият Хлебарков. Веднага се досетих. По дебелината, височината и зеленината.

— Ами ти, Саня, защо не хукна след тях? — попита Наташа.

— В тъмното съм обул нечии обувки с висок ток. Не ставаха за тичане.

Ирина Вадимовна благодари на бай Шакир за вярната служба. Даде му и два дена почивка.

Бай Шакир реши през тези два почивни дни да постегне оградата на училището. Изобщо, каквото има за правене, да го направи.

— Днес кой ще е дежурен на обекта? — попита другарят Доматов.

— Аз ще дежурия днеска — рече Василиса Потаповна.

Ирина Вадимовна ѝ каза „благодаря“. Предложи ѝ да проведе занятията. Самата тя яхна мотоциклета си. Не беше още успяла да го възседне, а той вече я бе отнесъл на улицата. Беше решила да отиде до началството си и да изясни кой и с каква цел е искал да отвлече бай Шакир.

Началникът по учебната и по извънучебната част я посрещна с радост:

— Как вървят работите? Порасна ли брадата на бай Шакир?

— Не още. Хич не ни е до брадата му сега. За малко да откраднат самия бай Шакир.

— Кой?

— И ние не знаем кой.

Тя му разказа за последните събития. За писмото и нападението.

— Днес отмъкват бай Шакир. Утре изнасят Василиса Потаповна. А вдругиден — учениците. Че така никой няма да остане.

Началникът каза:

— Това помещение ви е дадено временно. По-рано то беше на домакините. Там си държаха метлите и сметалата. Тясно им стана на домакините. Затуй другарят Хлебарков със своите другари се опитва да ви изпъди.

— Боя се, че прекаляват...

— Наистина, този Хлебарков е голям ентузиаст. Много е пробивен. Трябва да удържите. Скоро ще им построят нова сграда.

— Ще удържим.

Ирина Вадимовна подпали мотоциклета. Началникът ѝ викна от прозореца:

— Ето ви един подарък за бай Шакир. Изкуствена брада. Сега перуките са на мода...

През това време Василиса Потаповна провеждаше урока:

— Вие вече разбрахте, че приказките, разказите...

— ... докладите — вмъкна Доматов.

— ... докладите се състоят от изречения. А изреченията се състоят от думи.

В клас влезе леля Фьокла с буркан в ръка.

— Ти какво изречение предлагаш? — попита възпитателката.

— Ами, ей туй, в буркана. Рибено масло. Деца, яжте рибено масло.

— Много хубаво изречение. От колко думи се състои то?

— От три — обади се Наташа. — От ДЕЦА, от ЯЖТЕ и от РИБЕНО МАСЛО.

— Къде сгреши тя? — попита Василиса Потаповна.

— В това, че сме деца — каза Доматов.

— В това, че рибеното масло не се яде, ами се пие — рече Шура.

— Не, грешката ѝ е там, че РИБЕНО МАСЛО — това са две думи.

Първата е РИБЕНО, втората МАСЛО.

Вратата се отвори и влезе един мършав гражданин с брада. Той се провикна:

— От колко думи се състои изречението БРАДАТ ЧИЧКО? — И сам си отговори: — От две — от ЧИЧКО и от БРАДА.

Гражданинът си махна брадата и всички познаха слабичката Ирина Вадимовна. Тя продължи урока:

— Сега ще ви дам няколко думи: СПОРТИСТ, КАРУЦА, ЧЕТЕ, ТЕГЛИ, КОН, ВЕСТНИК. Направете с тях изречения.

Пръв се сети другарят Доматов. Той стана като на събрание и рече:

— Искам думата.

— Заповядайте.

— СПОРТИСТЪТ ЧЕТЕ ВЕСТНИК, КОНЯТ ТЕГЛИ КАРУЦА.

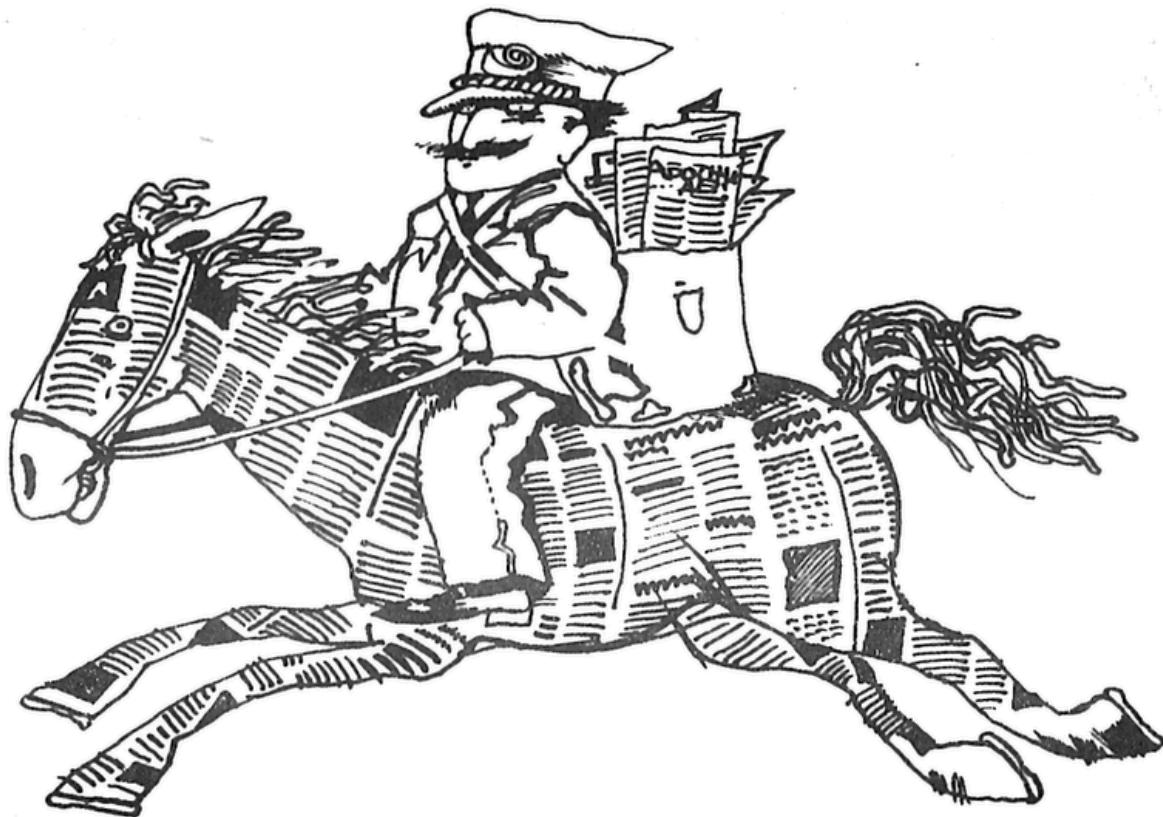
— Отлично.

— А може и така — изписка Наташа. — КОНЯТ ЧЕТЕ ВЕСТНИК, СПОРТИСТЪТ ТЕГЛИ КАРУЦА.

Сега фантазията на Доматов се развиши и той се провикна:

— СПОРТИСТЪТ ЧЕТЕ КОН!

— Че какво пък? — подкрепи го Ирина Вадимовна. — Представете си — жив вестник. Заглавието „ВЕЧЕРЕН КОН“. От двете страни на коня — снимки и статии.

— Веднага бих се абонирал за такъв кон — каза Саня. — Много е удобен за селски район. Пристига с него раздавачът, прочитаме коня и той заминава за съседното село.

— Засега обаче не излиза „ВЕЧЕРЕН КОН“. Затова изречението СПОРТИСТЪТ ЧЕТЕ КОН е неправилно. Взели сме дума от едното изречение и сме я поставили в другото. А в изреченията трябва да има ред.

— Ред трябва да има не само в изреченията — натърти Доматов, — а навсякъде. В транспорта. В работата.

— Сега ще ви изпяя една песничка за обявите — каза Ирина Вадимовна. — В нея се разправя за това, как са се разбъркали думите от различни изречения.

Василиса Потаповна седна на пианото. Ирина Вадимовна запя:

ПЕСНИЧКА ЗА ОБЯВИТЕ

Къде какво се дава,

в обявите търси.
Нормалната обява
например тъй гласи:
„Заменям два двустайни
за вила и гараж.“
„Две крави млекодайни
заменямя за фураж.“
„Квартира за студентки,
умерена цена.“
„На склад — компот от дренки.“
„Избелваме платна.“
„По мярка шия дънки.“
„Говоря чужд език.“
„На склад — партенки гънки
за младия войник.“
Един словослагател
набрал това с метал,
но масата разклатил,
метала изтървал.
Не искал да се бави,
зашпото гонел план
и в нашите обяви
бил тоя текст набран:
„Студентки млекодайни
заменямя за гараж.“
„Заменям два двустайни
за вила и фураж.“
„По мярка шия дренки.“
„Избелвам чужд език.“
и „Дънки от партенки
за младия войник.“
И хората се смели,
но не пък чак дотам —
те в книгите са чели
бъркалник по-голям.

Всички се смееха. А Доматов недоумяваше:

— Сигурно са го наказали с мъмрене.

— Кого?

— Словослагателя. За да не бърка друг път.

— Така е — съгласи се Ирина Вадимовна. — И освен това са го лишили от премиални.

Удари звънецът. Учебният ден завърши.

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ПЕТИЯ УЧЕБЕН ДЕН

ПРИЛОЖЕНИЕ ПЪРВО

Рисунка-гатанка за проверка на вашата съобразителност.

На рисунката виждате дълга маса. На нея са директорката на училището, възпитателката и непознати хора. Пред тях има чаши с чай.

Това е комисия. Оглежда училището. Всичко ли е наред? Не обиждат ли учениците? Същите спят ли достатъчно?

Леля Фьокла налива на всички чай. Опитайте се да познаете кой е другарят Хлебарков.

Ирина Вадимовна казва на другаря в зелено:

— Заповядайте, седнете.

— Благодаря, ще постоя прав.

Леля Фъокла:

— Искате ли захар?

— В никакъв случай! И така съм си сладък!

ПРИЛОЖЕНИЕ ВТОРО

Старшата възпитателка има нощно дежурство. (Текст за преразказ)

— В нашия век, когато много хора са нервни, е глупаво да не се спи цяла нощ — реши Василиса Потаповна. — Аз си лягам. Нека не спи моята техническа мисъл.

Тя си донесе походно легло и одеяло. После намери един малък тенекиен варел и го намести на самия ръб на стряхата. Току над стълбището. За варела завърза връвчица. Другия й край опъна до портичката на двора.

Сега ако някой разбойник или домакин рече да отвори портичката, ще се разнесе страхотен грохот!... Ще вдигне на крак не само Василиса Потаповна, ами и цялата градска милиция. Само посмей да дръпнеш портичката. Възпитателката си легна. На небето звездите се усмихваха. Лежеше тя и си спомняше за своята младост по вагони и палатки.

На покрива на училището живееше една любопитна врана. Тя взе, че се спусна надолу да провери какво са измайсторили без нейно участие. Кацна на връвчицата...

Че като полетя надолу оня ми ти варел! Като издумтя! Рипна Василиса Потаповна от походното легло! Че като писна!

Враната тъй се уплаши, че тупна в безсъзнание.

Разбра най-накрая възпитателката каква била работата. Закрепи отново варела. А на враната започна да прави изкуствено дишане. Свести я криво-ляво и легна да спи.

Появи се патрулният милиционер. Да разбере какво е ставало тук.

Дръпна портичката да влезе в двора — връвта се опъна. Че като бухна пак оня ми ти варел! Олелия до бога!

Милиционерът скочи на варела и го усмири с хватки от самбо. Вдигна такава гюрултия, че мотоциклетът за малко да побегне.

Рипна отново Василиса Потаповна от походното легло. Гледа — всичко е наред — наоколо милиция...

Дигнаха с милиционера варела на покрива. Възстановиха реда.

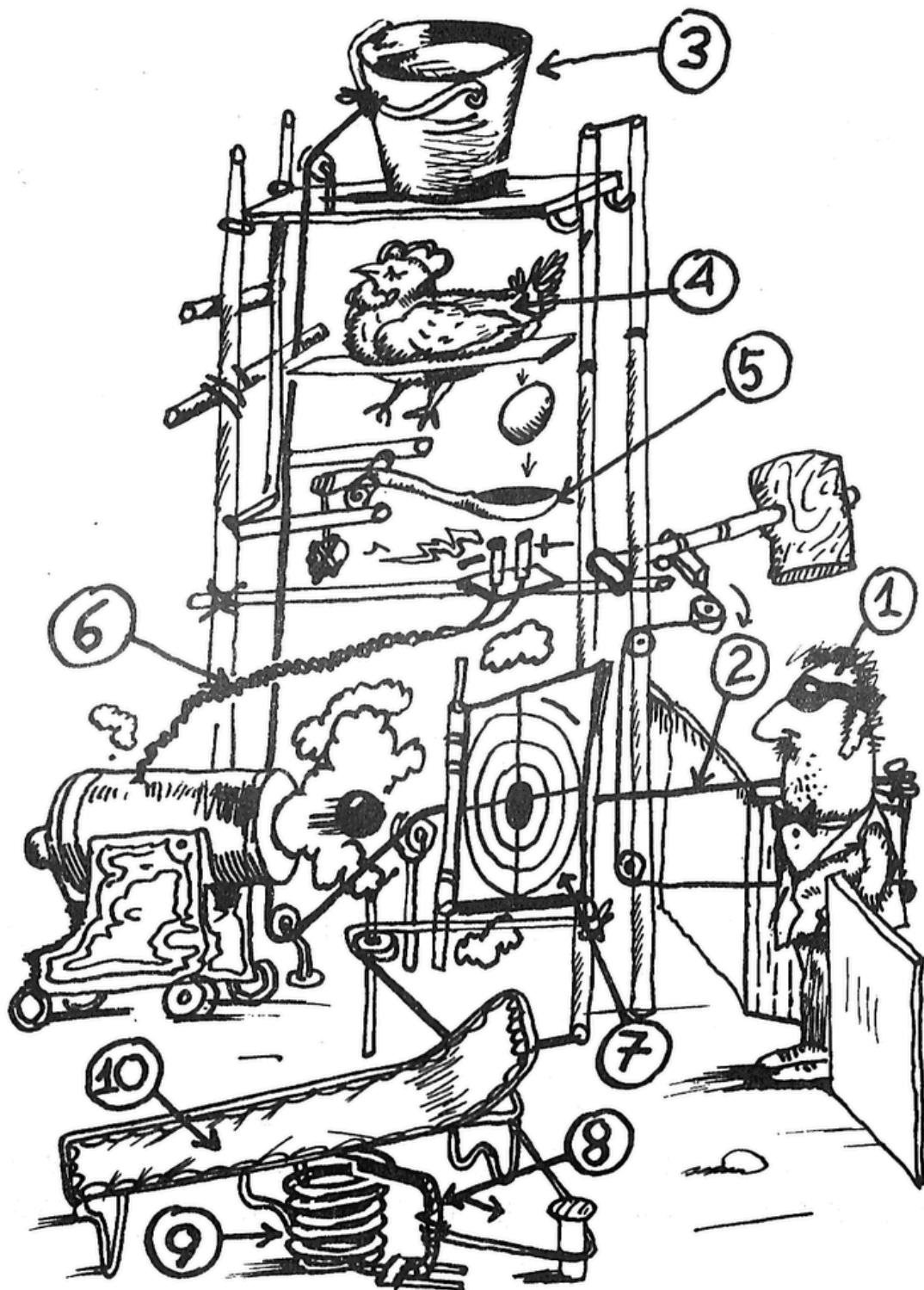
Възпитателката отново си легна. Патрулният се отправи към мотоциклета. Бутна портичката да излезе — връвта се опъна. Дръпна варела. Че като полетя надолу оня ми ти варел!

Не можа много да си почине Василиса Потаповна тая нощ.

Затуй пък домакините при тая шумотевица и думтене не посмяха дори да се приближат до училището.

МЕЖДУЧАСИЕ

Будилникът на Василиса Потаповна беше прост и сигурен. Но художникът на тази книга е измислил още по-съвършено устройство.

Злосторникът (1) отваря портичката. Връвчицата (2) преобръща кофата с вода (1) върху кокошката (4). Снесеното от нея яйце пада в

лъжицата (5). Лъжицата прави контакт. Токът протича през фитила на старинен топ. Фитилът (6) се възпламенява и топът гръмва. Мишената (7) рухва и издърпва скобата (8), която държи мощната пружина (9), намираща се под леглото (10). Леглото полита във въздуха.

ШЕСТИ УЧЕБЕН ДЕН

На сутринта първа дойде в училището директорката. Дръпна портичката.

Варелът отново се строполи на земята.

Василиса Потаповна дори не се събуди. Толкова се беше съсипала нощес.

Затуй пък Шаро излезе от кожата си. Хвърли се с рога срещу варела. Че като почна да го муши. До гуша му беше дошъл тая нощ.

Затъркаля Шаро варела из двора, изтърбуши оградата и изскочи на улицата.

Край оградата минаваше един строителен работник. В едната си ръка държеше железен лост, а в другата — лопата. Беше дебел и подозрителен. (Всъщност това беше маскиралият се домакин Динин. Другарят Хлебарков го бе изпратил да следи скришом клоуните.)

Гледа маскираният Динин — срещу него се търкаля варел. Едва успя да скочи върху него.

За да не падне, започна да мести крака. Така потегли напред върху варела.

Весела гледка! Шаро търкаля варела по улицата. Варелът се премята с дрънчене. А върху него тича домакинът Динин е лост и лопата в ръце.

Тича той в една посока, а отива в обратната.

Тъй се дотъркаля до главната квартира на домакините.

Чак на входната площадка се спря. При портиера племенник.

Успокои се Шаро най-сетне и побягна обратно към къщи. А Динин отиде да докладва всичко на другаря Хлебарков. Тъй и тъй, рече, трудно е да се проникне в училището. Обектът се охранява. От хора и от варели, и от милиция, и от служебни кози. Но са допуснали нарушение. На територията им има теч. Сигурно се е спукала тръба.

— Ще ги глобим — каза другарят Хлебарков. И заповяда наблюдението да продължи.

В училището занятията си вървяха. Ирина Вадимовна обясняваше на клоуните:

— Научихте, че речта се състои от изречения. Че изреченията се делят на думи. Но и думите също се делят. На части. В тях има толкова части, колкото пъти си отворим устата. Казвам например МА-МА. Два пъти си отворих устата. Значи думата МАМА се състои от две части.

— А в думата ДО-МА-КИН има три части — направи откритие Доматов. — ДО, МА, и КИН.

— И на мен всичко ми стана ясно! — извика Наташа. — Думата СТОЛ се състои от пет части. Защото има четири крака и облегалка.

— Не е тъй — добави клоунът Саня. — Нали има и седалка.

Сега се намеси и Шура:

— Те съвсем ме объркаха. Според вас, Ирина Вадимовна, думата СТОЛ се състои от една част. Един път си отваряме устата. А те казват — от много части. От седалка и крака... Тогава излиза, че думата СТОНОЖКА се състои от сто части. Нали има сто крака.

Клоуните зашумяха.

— Не — успокои го Ирина Вадимовна. — Думата СТОНОЖКА се състои от три части — СТО-НОЖ-КА. Много е просто да се прецари.

— Невъзможно е! — каза Наташа.

— Защо?

— Защото не можем да БРОИМ.

— Вярно — съгласи се Ирина Вадимовна. — Грешката е моя. Обявявам два часа почивка.

Тя повика сънената Василиса Потаповна. Двете проведоха педагогически съвет.

В това време клоуните обикаляха около училището и крещяха:

— ГАЙ-КА — две части!

— МАЙ-КА — две части!

— БА-ЛА-ЛАЙ-КА — много части!

Само другарят Доматов викаше по-иначе. Нали можеше да брои:

— Едно, две — СМЕТ-КА! Три, четири — КЛЕТ-КА! Пет, шест, седем, осем — ТА-БУ-РЕТ-КА!

Тогава клоуните взеха музикалните си инструменти, тръгнаха един зад друг около училището и почнаха да разделят всичко на части. Всичко, което им се мернеше пред очите.

— Едно, две — КЛЕЧ-КА. Три, четири — ПЕЧ-КА.

Пет, шест, седем, осем — БУ-БО-ЛЕЧ-КА.

Едно, две — ТОР-ТИ.

Три, четири — КЛО-НИ.

Пет, шест, седем, осем — ПАН-ТА-ЛО-НИ.

Но всичко това те го повтаряха след Доматов, защото не можеха да броят.

В това време в пристройката към училището, в кухнята, кипеше усилена работа.

Василиса Потаповна и леля Фъокла Паркинен под ръководството на Ирина Вадимовна правеха за клоуните пирог със зеле.

Месеха тесто. Режеха зелето на хиляди части. Искаха с помощта на пирога поне малко да научат клоуните да броят.

Най-сетне пирогът беше готов. Ирина Вадимовна доведе в клас Шаро. Среса го. Боядиса му рогата. След туй извикаха клоуните. Ирина Вадимовна рече:

— Днес Шаро има празник, Денят на зелето. Има си и пирог със зеле. Трябва да го разделим на всички. Колко са гостите тук?

Наташа започна да брои на пръсти:

— Доматов, Шура и Наташа,

Саня и козата наша.

— Колко излязоха?

Наташа показва дланта си:

— Ето колко.

— Аха, петима — рече Ирина Вадимовна. — Сега поканете на масата бай Шакир.

Саня веднага хукна да извика пазача. Бай Шакир дойде целият пременен. С модерна изкуствена брада. Седна на масата много притеснен.

— Сега колко станахте? — запита директорката.

— Шестима — отговори Доматов.

— Отлично. На масата сте шестима човека... Тоест животни...

Тоест петима човека и едно животно. Всичко шестима...

— ... изяждачи на пирог — вмъкна досетливата Наташа.

— Правилно. Шестима поканени. Трябва да разделите пирога на шестимата. Как да стане това?

— Хайде да си отхапваме един след друг! — изписка Наташа.

— Нищо няма да излезе — каза Саня. — Моят Шаро като отхапе веднъж, няма да стане нужда друг да отхапва. Я какви зъби има.

— Нека последен отхапе — предложи Шура.

— Тогава може и нищо да не получи — възрази Саня. — Другарят Доматов също е с голяма захапка. А празникът все пак е в чест на Шаро.

— Мога и без вашия пирог да мина! — обиди се Доматов.

Ирина Вадимовна се намеси:

— Добре де. Тук всички сме си наши хора. Може да си вземате направо от тавата. Дори е по-удобно — няма да се мият чинии. Ами ако се озовете на гости при английската кралица? Пак ли ще отхапвате един по един от пирога? И Шаро ли ще взема участие?

Клоуните се смълчаха.

— Не е ли по-просто да се раздели пирога на части?

— Ура! — извика Наташа. — Разделяме го наполовина, ето така. И още веднъж наполовина. Получават се много парчета. Сега нека всеки да си вземе.

Тя си взе едно парче.

Саня си взе парче. Шура си взе.

И другарят Доматов си взе. И толкова.

Не останаха повече парчета. Бай Шакир и Шаро не бяха обхванати от пирога.

— Още не сте си нахапали парчетата, нали? — попита директорката.

— Не сме.

— Тогава връщайте ги обратно в тавата. И измислете нещо друго.

— Да разрежем пирога още веднъж — предложи Саня. — Всяко парче наполовина. Тогава ще станат съвсем много. Ще има за всички.

Така и направиха. Отново всеки си взе по парче. Саня си взе, Наташа си взе, Доматов си взе, Шура си взе. Бай Шакир си взе. Дадоха и на Шаро. Останаха две излишни парчета.

— Е, и какво? — запита Ирина Вадимовна. — Виждам, че останаха парчета. А пирогът не е разделен както трябва. Пак ли ще го връщаме в тавата да го режем?

— Шаро вече няма какво да връща — каза Наташа. — Изял си е парчето.

Василиса Потаповна не издържа:

— Ако продължавате непрекъснато да го връщате и режете, пирогът със зеле ще стане просто на каша! Ще се наложи да го ядете не с ръце, а с лъжица. Трябва да се научите да броите. Друг изход няма.

— Има — възрази свенливият Шура. — Вземете с леля Фъокла тези парчета. Вие също ще бъдете гости.

— Не! Не! — завика леля Фъокла с трагически глас и закърши ръце като на сцена. Тя беше много стеснителна. — Сита съм, деца, сита съм.

— Аз може ли да си взема едно парче? — попита директорката.

— Разбира се! — извикаха клоуните.

Пирогът беше разделен. Можеха вече да не мислят за математика.

Всички с удоволствие ядяха пирог и пиеха чай. С това нашият пирог... тоест урок, завърши. Беше много вкусен урок. Тъй де, пирог.

Саня отиде да изпрати Ирина Вадимовна до мотоциклета.

— Ирина Вадимовна — рече той, — нощите захладняват. Шаро може да настине. Ще започне да киха. Не можем го спря после.

— Е, и какво предлагаш? Кожух ли да му купим?

— Трябва да му построим колибка. Или да го вкараем в стаята. При мен, под леглото.

— Скоро ще му построим хубава едностайна колибка — каза директорката, — а засега нека нощува под стълбите.

Това беше чудесен изход.

Саня измоли от бай Шакир един трион и двамата изрязаха в стълбището отвор. Не в стъпалата, разбира се, а отстрани.

Шаро се сдоби със собствен дом.

Наистина, от време на време над главата му топуркаха нечии
крака.

И се посипваше боклук.
Но Шаро не беше придирчив.

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ШЕСТИЯ УЧЕБЕН ДЕН

ПРИЛОЖЕНИЕ ПЪРВО

Нощно дежурство на Шура и Наташа. (Текст за преразказ)

Шура и Наташа стояха на пост и разговаряха. Разделяха на две части всичко, което им попаднеше пред очите.

- Ех, СЛЪН-ЦЕ! — каза Наташа.
- Ех, СЕ-ЛО — подхвани Шура.
- Ех, ФЕ-НЕР — каза Наташа.
- Ех, ГАС-НЕ — подкрепи я Шура.

Много съдържателен разговор се получи. Междувременно се бе стъмнило съвсем и изгряха звездите. Шура веднага отбеляза:

— Ех, ЗВЕЗ-ДИ, ех, БЛЕС-ТЯТ!
— Ох, СТРАШ-НО, ох, СТА-НА! — рече Наташа. Изведнъж под площадката някой взе да мърда и да въздиша. — Олеле, Шура! Направи тъй, че да имаме по една сабя в ръка.

Шура се замисли и защрака. Хоп! В ръцете им се появиха гребла.

— Какво направи, бе! — тихо каза Наташа. — Сено ли ще прибираме?

В туй време още повече се стъмни. Изворчето от спуканата тръба заклокочи по-силно. Над него се спусна мъгла. Под стълбището някой пъшкаше. Стана съвсем страшно.

— Олеле, Шура! — промълви тихо Наташа. — Направи така, че в ръцете ни да се появят пики. А на главите — шлемове. Като на рицарите.

Шура отново забръмча. На главите им се появиха пожарникарски каски, а в ръцете — тояги.

— А бе ти съвсем ли се повреди? — попита Наташа. — Да не искаш да гасим пожари?

— С тия куки все пак е по-весело.

Наташа взе, че удари с куката по стъпалата. А отдолу се чу глас като из бъчва: „МЕ-Е-Е-Е-Е!“

Някакъв враг има там, домакини ли, що ли... Изобщо нечиста сила — не са наши.

— Помощ! — прошепна Наташа.

— Олеле, майко! — извика Шура.

Май взе, че проработи. Защото на площадката изникна една строга лелка с ролки на главата. С метла и лопатка в ръка. Това беше майката на Шура от град Касимов. Премитала си тя пода в къщи, в любимия си град, а Шура я призовал оттам.

Майка му бръсна още веднъж-дваж е метлата, па вдигна очи:

— Я, Шура си е дошъл!

Двамата се запрегръщаха. Прегръща го майката и все се оглежда наоколо.

— Брей, какво е това?! Ами че това е Москва!

Разбра тя, че някаква неведома сила я бе измъкнала от къщи и домъкнала в столицата. Направо тъй, без празничната рокля, без обувките на висок ток. Ами че това е просто СРАМ! (Една част) Ами че това е просто У-ЖАС! (Две части)

— Да си ме връщаш в къщи, БЕ-ЗО-БРАЗ-НИК ТАКЪВ! (Много части)

Шура защрака, за да изпрати майка си в Касимов. Бум! Тряс! Майка му си остана на мястото, а се появи кученцето Бобик от същия град.

После дядото на Шура, седнал във фотьойла.

После и телевизорът пред дядото.

Накратко, появи се всичко от мамината стая в Касимов.

Вече не можеше да се разбере кой при кого е пристигнал.

Майката и дядото в Москва или Шура и Наташа в Касимов.

Изведнъж майката забеляза Наташа.

— Кое е това момиче с тоягата? Какъв е тоя самовар на главата ти? Ти ни позориш!

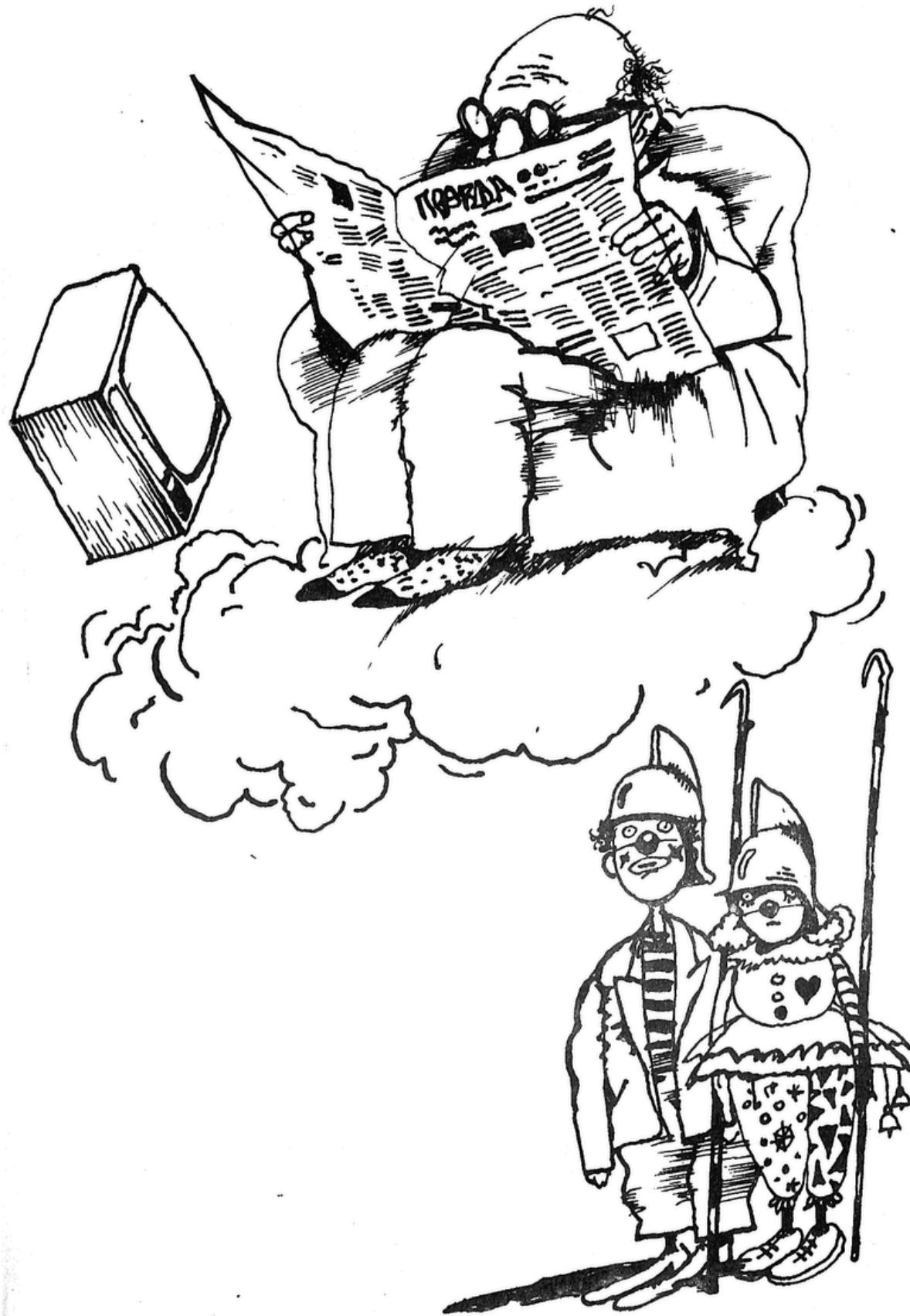
— Ну! На какво са го научили! — промърмори дядото.

— Няма да замина никъде! Докато не се изясни тая работа! — беснееше майката.

— И аз не мърдам оттука! — провикна се дядото. — Отивам в Третяковската галерия!

Но, кой знае защо, телевизорът изчезна. Дядото също се изпари. А на майката ѝ изчезна метлата.

— Да не си помислил да ме връщаш обратно! — заповяда тя.
— Че аз искам да те задържа!

Шура бръмчеше с всичка сила. Но, сякаш напук, всичко изчезваше.

И кученцето, и дядото, а накрая и майката. Все пак тя успя да го тупне по главата с изчезващата лопатка.

Ако не бе шлемът, щеше да му изскочи хубава цицина. И нямаше да изчезне тъй бързо, както майка му.

От каската се разнесе звън, а изпод стълбището изскочи Шаро. Служебен и граничарски. Тогава Шура и Наташа разбраха кой бе въздишал и пъшкал там отдолу. И всичките им страхове се изпариха.

ПРИЛОЖЕНИЕ ВТОРО

Тайното заседание на домакините. (Разказ по картичка)

Виждате, деца, тайното заседание на домакините. Часовникът отгоре показва полунощ.

На високото кресло седи самият Хлебарков. Той казва:

— Безобразие! Повече от месец нашите лостове и метли се търкалят навън, покрити с брезент. А помещението е празно... Тоест заето е, но не от нас... С други думи, зяносва се. Нима ние, домакините, не можем да се справим с тези клоуни? Още повече че сред тях има наш човек — Доматов.

— Вече не е наш — казва затъстелият Динин. — Вече е тухен.

Тук се намесва домакинът Крушов:

— Имам план. Дайте ни три дена, три пожарни коли и три маски за оксигенисти.

— Добре — казва Хлебарков. — Напишете ми заявление в три екземпляра.

Въпрос: ако трима домакини напишат по едно заявление в три екземпляра, колко листа хартия ще бъдат похабени?

ПРИЛОЖЕНИЕ ТРЕТО

Съвсем кратко.

Тая нощ леля Фъокла галеше котето Васка, седнала на стълбището и загледана в една звезда.

— Жал ми е за този Хлебарков. Името му е толкова противно. Цял живот се е мъчил с него. Горкичкият ми Хлебарков!

МЕЖДУЧАСИЕ

Шестият учебен ден беше най-вкусен. Затова и вас ви каним на торта. Всички вас... хиляди читатели. Елате, ще има за всички. Само че не забравяйте да си измиете ръцете.

СЕДМИ УЧЕБЕН ДЕН

Най-после настъпи утрото. Клоуните дойдоха на училище. Дойде, по-скоро долетя с мотоциклета си и Ирина Вадимовна.

— Днес ще имаме урок сред природата — обяви тя. — В Московската зоологическа градина.

— Много природа има там, много нещо — съгласи се Доматов.

Клоуните с радост тръгнаха на гости към шарените тигри, черните лебеди и белите продавачи на сладолед.

С тях тръгна и Ирина Вадимовна.

Василиса Потаповна остана край училището. Обикаляше около блестящия мотоциклет.

„Разбира се, не е педагогично преподавателският състав да кара такива таратайки“ — помисли си тя, след като обиколи веднъж мотоциклета.

„Но все пак има нещо привлекателно в тях“ — помисли след втората обиколка.

„Пък и кой в наше време може да живее без мотоциклет?“ — реши след третата.

Седна на седалката и хвана кормилото. Прииска й се да се види отстрани.

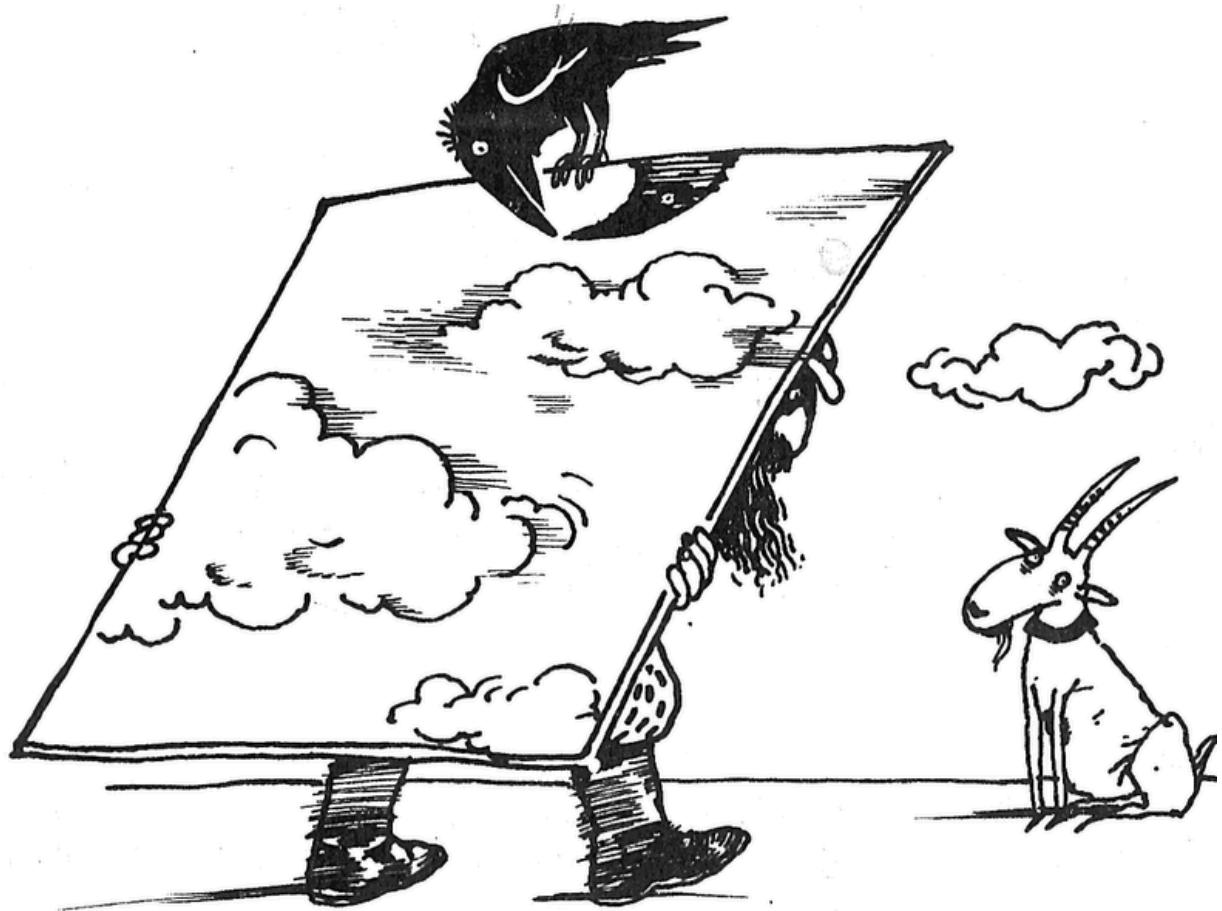
„Сигурно съм много красива!“ — помисли си тя.

— Бай Шакире! Имаш ли голямо огледало?

— Сига шъг го бъди!

Той отиде в пристройката за клоуните и свали огледалото от закачалката.

Огледалото се мъдреше на гърба му и гледаше нагоре. Синьото небе се оглеждаше в него. Леля Фъокла Паркинен надничаше от кухнята.

— Я, носят небето! — каза тя.

В това време Василиса Потаповна натисна някакъв педал.
Мотоциклетът под нея изрева и се юрна напред.

— Стой! — викаше Василиса Потаповна.

— Тпrrrrу! — викаше бай Шакир.

Само че мотоциклетът нищо не чуваше. Изрева и излетя от двора на училището с възпитателката върху седалката.

По пътя към зоологическата градина Ирина Вадимовна каза на клоуните:

— Думите, както си спомняте, се делят на части — МА-МА, ТА-ТЕ. Частите също може да се делят. На звукове.

— Какво е това звукове? — попита Наташа.

— Това е всичко, което чуваме с ушите си. Когато затворим очи. Клоуните изпълниха всичко на часа. Веднага затвориха очи.

И чуха един направо ужасен звук — УУУУ-АААА-РРРР!
Зашото покрай тях прелетя Василиса Мотоциклетна Потаповна.
Клоуните се уплашиха и се разбягаха със затворени очи.
Изскочиха на платното.

Право срещу тях се носеше тролейбус.
Той засвири с всичка сила:
УУУ!...

На улицата настана бъркотия. Клоуните като пилци щъкаха пред колите. Колите бибиткаха и летяха след клоуните. Добре че милиционерът изсвири:

— ТРРРРРРР!...

Вдигна палката. Цялото движение спря.

Ирина Вадимовна се притече на помощ на клоуните.

Клоунът Саня от тайгата се бе озовал на едно дърво. Шура и Наташа се измъкваха взаимно изпод един велосипед. Само Доматов гордо и спокойно тичаше пред тролейбуса.

— Вече зnam какво е това звук — рече Наташа. — Това е, когато от едната страна те влачи Шура, а от другата те връхлети велосипед. Нищо не виждаш, а ушите ти пищят.

— Не е съвсем така — каза Ирина Вадимовна. — Кажи ми, как ти пищят ушите?

— 3333!... Като че ли вътре е влязла муха.
— А как свиреше тролейбусът?
— УУ УУУ УУУ!... Другарят Доматов едвам му избяга.
— А автобусът какво правеше?
— Свистеше с гуми — Доматов показа как. — Едвам му избягах.
— А милиционерът как свиреше?
— ТРРРРРРРРР!...

— Ето това — 33333333, УУУУУУ и РРР са звукове.

Клоуните бяха поразени. Особено Доматов.

— Непременно ще разкажа за това на мама.

Отпред се показа зоологическата градина. Ирина Вадимовна рече:

— Сега ще купим билети и на всеки по шоколадче. Между другото, с какъв звук започва думата ШОКОЛАДЧЕ? — попита тя Наташа.

— Не искам шоколадче. Искам ескимо.

— Добре. А е какъв звук започва ЕСКИМО?

— Не знам.

— А с какво свършва?

— С клечка.

— Не — усмихна се Ирина Вадимовна. — ЕСКИМО започва със звука Е. А завършва със звука О.

В зоологическата градина разглеждаха различни животни.

Хич не забелязаха, че и към тях внимателно гледа един човек.

— Това е тигърът — говореше Ирина Вадимовна. — Когато е недоволен, произнася звука РРР! А това са змиите. Любимият им звук е СCCCCC!

Тогава клоунът Саня извика:

— А това са вълците! При нас в тайгата вият така: УУУУУУ!

Вълкът в клетката се зарадва и също зави:

„УУУ УУ УУУУУУ У!“

Другарят Доматов беше смаян:

— Когато бях при баба край Новгород, също чуха това УУУУУУУ! Мислех, че е влакът. Рекох си: „Колко ли влакове са се навъдили край Новгород!“

А вълците все виеха: „УУУУ!“, та „УУУУУ!“

В близката кошара се щураха дивите кози. Те заврещяха:

„EEEEEE!...“

След туй зареваха камилите, магаретата и накрая затръби великанът слон. Истинска лудница!

А клоуните запомниха всички тия звукове.

Тях пък, оказа се, отдавна ги наблюдаваше завеждащият зоологическото домакинство — Тиквин-Кръчмарски.

Той вървеше след клоуните.

Край магарешките каручки едва не се сблъскаха лице в лице. Кръчмарски навреме се извърна и се скри сред децата.

Наложи му се дори да се повози на малка каручка, теглена от магаренце.

Но отново тръгна по следата.

Като видя каква беля бе направил клоунът Саня с вълците, той се зарадва.

— Хванахте ли се, пиленца!... Сегичка ще извикаме милиция. Ще приберем всички ви. И сградата става наша!

Той извади домакинската си свирка и понечи да изsviri. Но...

Деца, обърнете внимание с кой звук свършва думата НО?

... Но в това време той се бе облегнал на клетката с маймуните. Нещо, което не бива да се прави в зоологическата градина. Защото огромният орангутан Зевс протегна ръка през решетките и хвана Тиквин-Кръчмарски през кръста.

Кръчмарски мълчешком се задърпа.

Къде ти!

Зевс го държеше през кръста с огромна сила. В това време маймунката Круша пъхна ръка в джоба на Тиквин и извади ключовете от своята клетка. С другата грабна свирката.

Така Зевс и Круша спасиха клоуните от милицията.

Групата на клоуните се приближи до клетката на слоновете. Ирина Вадимовна прочете:

— Африкански слон Моска. Живее в Африка. На ден са му необходими три сандъка моркови. Пет сандъка картофи. И два портокали.

— И ще изяде всичко това? — смяя се Наташа.

— В никакъв случай — твърдо отсече Доматов.

— Общо колко сандъци излизат? — попита директорката.

Клоуните започнаха да броят. Всички ги изкараха десет. Доматов — осем. Непрекъснато му се губеха портокалите.

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ СЕДМИЯ УЧЕБЕН ДЕН

ПРИЛОЖЕНИЕ ПЪРВО

Дописка във вестник „Вечерен град“. (Текст за преразказ)

НА ЗЛА КРУША — ЗЪЛ ПРЪТ

Днес в Московската зоологическа градина по неизвестни причини сред животните настъпи смут. Всички започнаха да вият и да ръмжат.

Шумът отвлече вниманието на домакина на зоологическата градина Тиквин-Кръчмарски и той изгуби бдителността си. Тогава тропическата маймунка Круша му измъкна ключовете от джоба.

Отключи клетката и избяга.

— Вижте! — викаха хората. — Маймуните бягат!

Маймунката грабна шапката на минаващия пенсионер Юрий Кисельов и се покатери на електрическия стълб.

Кисельов се покатери след нея. Маймунката побягна по жиците. Посипаха се искри. Жиците прегоряха.

Изплашената маймунка падна долу право в количката със сладолед.

За ужас на продавача.

Грабна четири сладоледа ескимо на клечка и скочи в басейна на моржовете. Легна по гръб във водата и заблиза един след друг сладоледите.

Разгневеният пенсионер продължи преследването. Но когато скочи в басейна, Круша му пъхна в ръцете два сладоледа и той едва не потъна. Наложи му се да остави маймунката и спешно да изяде сладоледите. При това въобще не му беше ясно трябва ли да ги плаща.

Нали не беше мислил да ги купува.

През това време маймунката успя да доплува до брега на гърба на един морж. Вмъкна се в кабинета на директора на зоологическата градина. Налапа главния печат и го задигна.

После се покатери на най-високото дърво.

Не се разделяше със зелената шапка.

Няколко доброволци от посетителите се покачиха на дървото. Маймунката прелиташе край тях, облизваше печата и лепваше на доброволците надпис: „Московска зоологическа градина“.

Скупчени върху един клон, доброволците не издържаха и бяха принудени да се строполят долу.

Тогава, най-сетне, домакинът Ряпов-Кръчмарски взе мерки. Сложи под дървото маса с лакомства.

Маймунката слезе долу, изплю печата и започна да се тъпче с орехи.

Печатът беше спасен. Африканската маймунка Круша изчезна от територията на зоологическата градина заедно със зелената шапка.

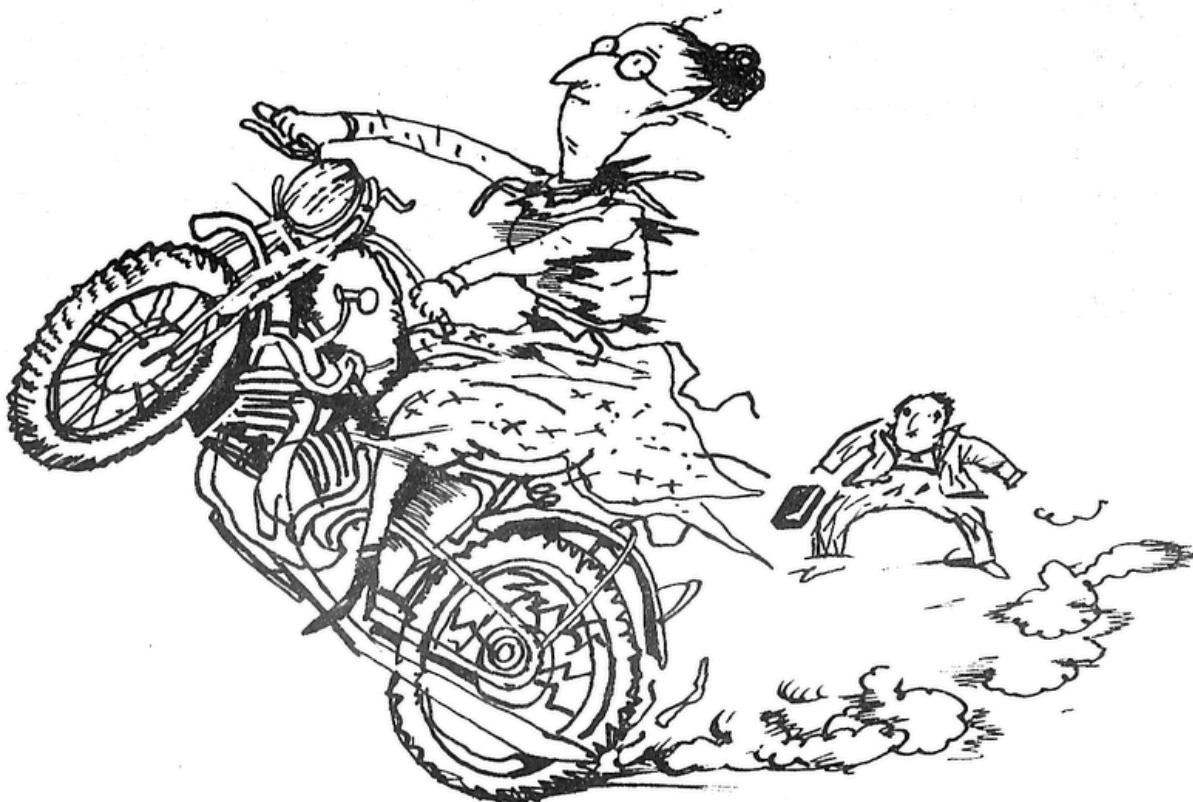
Цвеклов-Кръчмарски бе наказан с мъррене.

Кореспондент Дъвкачев

ПРИЛОЖЕНИЕ ВТОРО

Екскурзия из Москва.

Мотоциклетът на Василиса Потаповна вършеше чудеса. Въртеше се като пумпал на едно място. Движеше се само на задно колело. Само на предно. Прескачаше локви. С лекота се изкачваше по стълби. Това не го можеха и професионалните състезатели.

На една улица Василиса Потаповна се присъедини към ескорта от мотоциклисти, съпровождащ един чуждестранен гост. Отрупаха я цялата с цветя, защото караше най-отпред.

Но мотоциклетът отново понесе старшата възпитателка из града.

Къде ли не се озова тя този ден. Мина покрай Большой театър.

От Ленинските възвишения пред нея се откри прекрасен изглед към Москва. Но веднага се закри. Защото бе отнесена към високото

здание на университета. Там учат много съветски и чуждестранни студенти. Всички с ужас се разбягаха от мотоциклета.

Василиса Потаповна дълго ще помни Комсомолския площад. И не затова, че там има три гари. А защото точно там заради нея един камион със сметана налетя върху друг с олио.

Работата оправиха котките и кучетата. Те се стекоха от целия град и започнаха да почистват площада и да облизват минувачите.

Край Хълма на поклонението, където Наполеон напразно очаквал ключовете на Москва, се опитаха да хванат Василиса Потаповна с мрежа. Но бесният мотоциклет в последната секунда направи пълен завой и... отлетя. В мрежата се хвани обикновена пожарна кола. От нея изскочи дебелият Динин и започна да ругае.

Добре че на Василиса Потаповна ѝ свърши бензинът. При това пред самото училище.

Прибиращите се клоуни я изтикаха до двора.

— Ние пък видяхме слона!

— И тигъра!

Но това не можеше да учуди Василиса Потаповна. Какво ли не беше видяла тя днес!...

ПРИЛОЖЕНИЕ ТРЕТО

Нападение срещу другаря Доматов.

Тази нощ на входа беше дежурен другарят Доматов. Той вършеше всичко според указанията. А указанията бяха прости — да не се пускат външни лица.

Ако се появят домакините, да се вика бай Шакир и да се насьска Шаро.

В краен случай да се звъни на милицията.

Доматов стърчеше на, стълбите. Удари полунощ. Друг на мястото на Доматов би се изплашил от тъмнината.

Но в указанията не се споменаваше такова нещо. И Доматов не се страхуваше.

Неочаквано се приближи една пожарна кола. На площадката се качиха хора с квадратни лица. Насочиха срещу Доматов пожарникарския маркуч.

— Горе ръцете! Предай помещението!

— Какви сте вие?

— Разбойници!

— А имате ли документи, че сте разбойници?

— Имаме пистолети! — изльгаха непознатите.

— Пистолетите не важат — рече Доматов. — Пистолет и аз мога да си взема. Това още не значи, че съм разбойник. А имате ли например бележка от милицията?

— Не я носим!

— Като я вземете, тогава елате. А така няма да стане.

Разбойниците с маски за оксигенисти си тръгнаха почти разплакани.

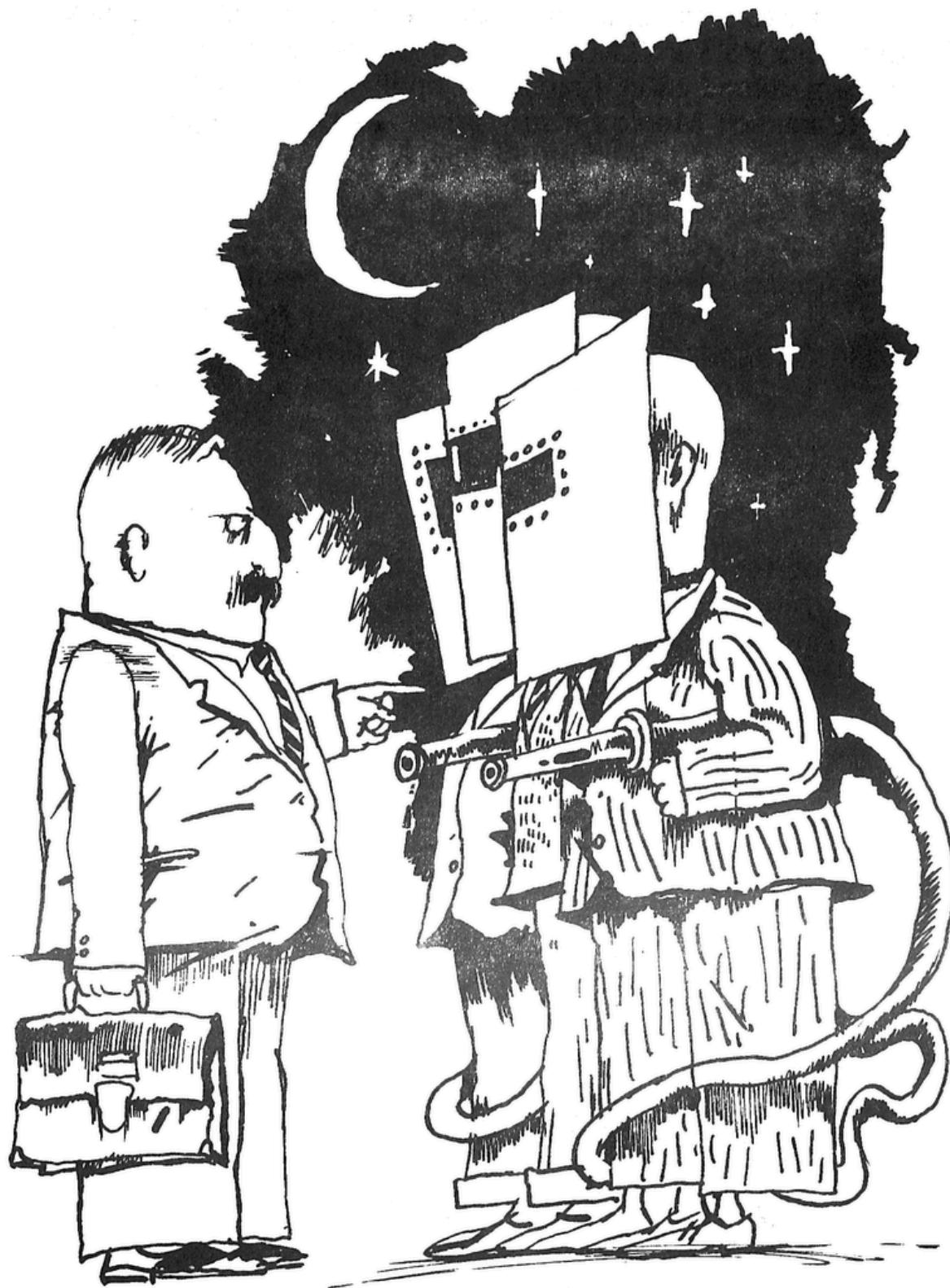
— И гледайте на бележката да има печат! — викна след тях Доматов. — Нашата работа е сериозна. Това да не ви е никаква фабрика за копчета!

Цяла нощ той стоя гордо на стълбите.

Като непоклатима скала.

Леля Фьокла му носеше чай на поднос.

— Милият ми Доматчов — говореше тя, — хептен измръзна.

МЕЖДУЧАСИЕ

Когато Доматов чу как вие вълкът в зоологическата градина, рече:

— Като бях при баба край Новгород, също чуха това
уууууууу! Мислех, че е влакът. Рекох си: „Колко ли влакове са се
навъдили край Новгород!“

Че какво? Може би другарят Доматов е прав?

ОСМИ УЧЕБЕН ДЕН

Този ден на учениците беше заръчано да дойдат с тетрадки, писалки и моливи. Всички така и направиха. А Доматов дори донесе пишеща машина.

Василиса Потаповна посрещаше клоуните на входа и проверяваше взели ли са всичко необходимо и чисти ли са им ръцете.

— Къде са ти моливите и тетрадките? — попита тя Наташа.

— Забравих ги в стаята. Под шкафа.

— Аз пък никога нищо не забравям! — гордо заяви Доматов. — Защото всичко ми е на ластик. Вратовръзката ми е на ластик — той си опъна вратовръзката и я пусна с плющене. — Документите са ми на ластик. Дори ръкавиците ми и те са на ластик.

Клоуните се зарадваха. Започнаха да плющят с вратовръзката и ръкавиците на Доматов.

— Как не ви е срам! — рече Василиса Потаповна. — Да обиждате другаря си чрез шляпане с разни предмети.

Саня и Шура я слушаха, но продължаваха да си плющят.

Тогава се намеси директорката.

— Искате ли да ви покажа един фокус?

— Искаме! — завикаха те.

Ирина Вадимовна взе от палтото на другаря Доматов ръкавиците на ластик, даде едната на Саня, другата на Шура. Накара ги да ги стиснат със зъби и да се раздалечат.

Странен е този урок. На нищо не прилича. Но нали точно затова е фокус!

Саня и Шура се раздалечаваха все повече, ластикът все по-силно се опъваше.

— Готови ли сте? — попита директорката.

— Готови сме! — отговори бързият Саня и изпусна ръкавицата.

А тя като полетя! Като шляпна Шура през лицето!

— Е, какво? — попита Ирина Вадимовна. — Харесва ли ви?

— Не ми харесва — отговори Шура.

— Разбрахте ли ми намека?

— Разбрахме го — отговори Шура.

— А аз не го разбрах — каза Саня.

Тогава да повторим фокуса.

Тя отново даде ръкавиците на клоуните. И отново им нареди да се раздалечат.

— Шура, готов ли си?

— Готов! — отговори Шура.

Че като полетя ръкавицата! Този път перна Саня. Тогава и той разбра прозрачния намек. Повече никой не закачи Доматов. Ирина Вадимовна започна урока.

— Вчера научихме какво е звук. Днес ще ви покажа как се записват звукове. Да вземем звука А. Какви думи започват с него?

— АГНЕ! АВТОМОБИЛ!

— Точно така.

— Аз започвам с този звук, ако се отнесете към мене сериозно — каза клоунът Саня.

— Защо?

— Ако се отнесете сериозно към мен, аз съм Александър.

— И аз съм Александър! — извика Шура.

— А пък аз свършвам с този звук. Защото съм Наташа.

— С този звук свършва жена ми. Защото тя е Доматова.

— Браво! А сега ще ви покажа как се пише този звук. Ето с тази буква А.

Всички клоуни написаха буквата А. Ирина Вадимовна взе китарата и запя:

*Кой не знае буква А
„А-А“ — бебето реве.
С нея почва след това
азбуката: А-Бе-Ве.*

*Нея с радост я четат
и Андрей, и Ана.
Колче, колче, легнал прът —
ето, А-то стана.*

Всички запляскаха с ръце, а после започнаха да пеят и да рисуват.

— Щом сте толкова добри деца, ще ви покажа как се пише и звукът У. Пише се ето с тази буква У.

Клоуните написаха в тетрадките си буквата У.

— Сега нека най-съобразителният от вас ми каже каква е разликата между буквата и звука?

Всеки от клоуните смяташе себе си за най-съобразителен, но никой не знаеше каква е разликата. Другарят Доматов не смяташе себе си за най-съобразителен. И въпреки това я знаеше.

— Буквите ги пишем и ги виждаме с очите си. А звуковете чуваме с ушите си.

— Браво, другарю Доматов!

В учителската стая иззвъння телефонът. Ирина Вадимовна изтича да се обади. Строгата Василиса Потаповна продължи урока.

— Хайде да поиграем на най-хубавата детска игра.

— На футбол! — извика Саня.

— На ластик! — каза Наташа.

— На отгатване на мисли! — рече Шура.

— На домино! — поясни Доматов.

— Играта се казва „Товарене на кораб“ — обясни възпитателката.

— Измисляме предмети, които започват с буквата А и с буквата У, и ги товарим на кораб.

Клоуните я разбраха и се заеха с товаренето.

— Ученици! — извика Наташа.

— Отлично! — похвали я Василиса Потаповна. — Товари!

— Антилопи! Акули! — измисли ловецът рибар Саня.

— Вземаме ги на парахода.

А в това време непознат глас строго говореше на Ирина Вадимовна по телефона:

— Това курсовете за домакини ли са? Трябва да вземете участие в голямото състезание на домакините.

— Но ние не сме домакини.

— Нищо, нищо. То не се става отведенъж. Макар и ученици, сте допуснати до състезанието. Трябва да съставите отбор от пет человека с граничарско куче.

— И после?

— И да се явите на стадиона.

— А каква е наградата за победителите?

— Голяма домакинска қупа във вид на прахосмукачка. И още една индивидуална награда — златна метла. Победителите ще заминат на големите домакински игри в Рио де Жанейро. Кой приема телефонограмата?

— Директорът. Ирина Вадимовна. А кой предава?

— Заместникът на Хлебарков по спортната част — Щурчов.

Товаренето на кораба вървеше с пълна пара.

— Алабаш! Арпаджик! — викаше Доматов. — Ананаси! Два сандъка!

На всички много им се доядоха плодове. Шура се разпали и започна безразборно да изброява названия на плодове:

— Ябълки! Круши! Лимони! Един сандък!

И веднага забръмча и запука.

— Спрете го! — извика Наташа. — Изключете го, че ще се взривим!

Всички разбраха, че ще се появят не какви да е лимони, ами гранати лимонки. Но никой не знаеше как да го изключи.

Шура продължаваше да пука и на масата наистина се появиха бойни гранати. Цял железен сандък. Грабвай ги и тръгвай в атака.

Точно тогава влезе Ирина Вадимовна.

— Залегни! — извика тя. Всички се хвърлиха на земята.

— Урокът завърши! — продължаваше директорката. — Без паника, пълзешком навън, ходом марш!

Шура, Саня, Наташа, Василиса Потаповна и другарят Доматов без паника пълзяха към изхода. След тях пълзеше Ирина Вадимовна. А на клоуните играта им хареса. И продължаваха да товарят кораба.

— Ученици! Ученички! — викаше Наташа.

— Указания и разпореждания! — продължаваше Доматов.

— Алигатори! — неуверено предложи Саня.

— Стига! — извика Наташа. — Товаренето завърши!

— Защо?

— Защото един товарач изпусна алигаторите. У-у-ужасно ни изпохапаха.

Ирина Вадимовна повика бай Шакир. (Той беше стар фронтовак.) Помоли го да направи нещо с гранатите. Да ги предаде някъде или да ги обезвреди.

Бай Шакир отнесе сандъка навън и го закопа. В градината край оградата. В това беше грешката му.

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ОСМИЯ УЧЕБЕН ДЕН

ПРИЛОЖЕНИЕ ПЪРВО

Големи спортно-домакински състезания. (Текст за преразказ)

Ирина Вадимовна все пак реши да състави отбор за участие в домакинските игри. И ето клоуните пристигнаха на стадиона. Там беше шумно. Свиреше музика, продаваха се балончета. Над трибуните висеше огромен плакат:

**ДОМАКИНЪТ СПОРТИСТ
НЕ ХЛЕНЧИ, А Е ОПТИМИСТ.**

Програмата на състезанията бе следната:

1. Да се измете с метла пътека от 100 метра.
2. С помощта на куче да се хване закоравял крадец.
3. Да се открие повредата в камиона-миячка. Да се изпише необходимата част и да се поправи колата.
4. Бързо подреждане на софра за състезателите и журито.

Всичко трябваше да се извърши като при щафета. Докато не се поправи миячката, не може да се слага софрата и тъй нататък.

Състезанието започна. Представителите на отборите излязоха с метлички на пътеките. Екна пистолетен изстрел и метлите заработиха. Вдигна се облак прах. Наташа беше последна. Но нейната пътека се оказа най-чиста.

Разбира се, със залавянето на крадеца се заеха Саня и Шаро.

Състезанието противично при следния ред. На стадиона имаше десет листа ламарина. Крадците (това бяха преоблечени домакини) вземаха лист ламарина и го отнасяха. Състезателите пускаха по следите им граничарското куче. Не всяко куче ще тръгне по следите на лист ламарина. Защото той не мирише на кренвириши. Но дори и да открие крадеца, как ще го ухапе? Той държи ламарината и се защитава с нея.

Шаро нямаше никакво намерение да хапе. Затича се и бухна с рога ламарината. Тя рухна и затисна крадеца на строителни материали. А Шаро скочи върху нея и се изпъчи като паметник на планински козел, каквото има доста покрай шосетата.

След това Шура започна да поправя миячката. На стадиона имаше десет такива коли. Една нямаше колело. Друга — кабина.

Трета — номер.

Състезателите домакини трябваше да тичат до базата, до склада, да изписват и доставят тези работи.

Камионът, който се падна на Шура, беше без гараж, нямаше и чистачки.

Шура се залови за работа. Замисли се, забръмча... Отначало всичко тръгна наопаки. Вместо гараж се появи торта „Гараш“. Вместо чистачки, изникна истински чистач с метла. Бай Шакир.

Но Шура не се успокояваше и отново заработи. Трак! Вместо чистачки, на стъклото се появиха четки за зъби. Това вече беше по-добре.

Упоритият Шура не мирясваше. И ето че третия път всичко стана тип-топ! Колата беше прибрана в гараж. А и тортата остана.

Оставаше да се подреди масата. В борбата се включиха леля Фьюкла Паркинен и Василиса Потаповна.

Режеха салам, белеха плодове, изтриваха с кърпа чиниите.

Наредиха софрата. За украса послужи шоколадовата торта.

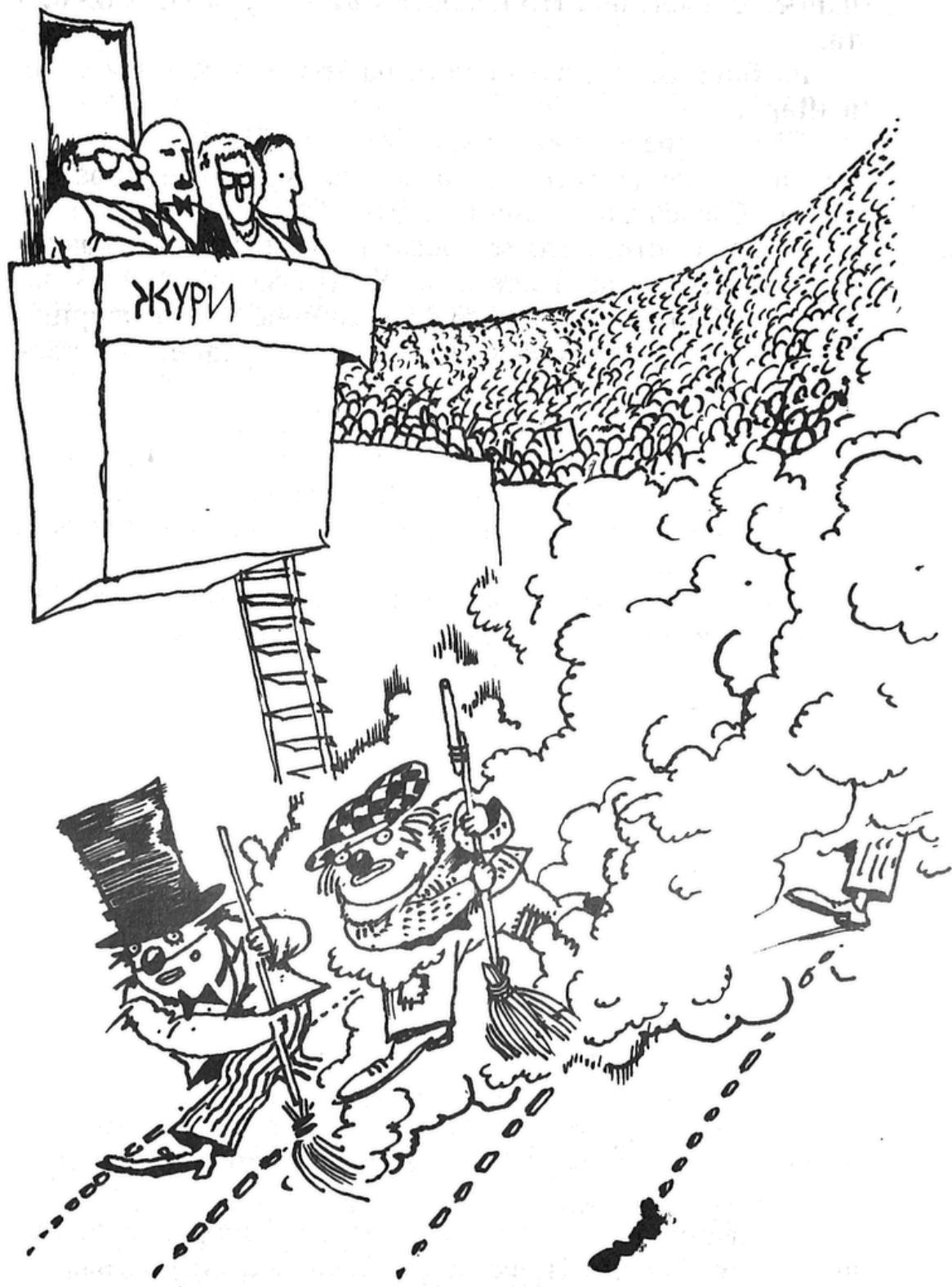
Поканиха журито.

Заедно с тях на масата седна бай Шакир с новата си изкуствена брада. Всички решиха, че това е някакъв голям учен.

— Много вкусна трапеза! — казаха членовете на журито.

Под звуците на музиката на отбора на клоуните бе връчена голямата домакинска награда. Купа във вид на прахосмукачка. А на клоуна Шура за прекрасния ремонт на миячката бе присъдена индивидуалната награда — златната метла.

Освен това отборът на клоуните беше поканен на големите домакински игри в чуждестранния град Рио де Жанейро.

ПРИЛОЖЕНИЕ ВТОРО

Дежурството на храбрия Саня.

Беше нощ. Луната светеше. Макар това да няма никакво значение.

Пред входа на училището стояха клоунът Саня и бай Шакир с изкуствената си брада. Саня дежуреше, а бай Шакир бе дошъл да попуши.

Бай Шакир беше в сложно положение. Много му харесваше брадата перука. Искаше да си я носи. Но старата му собствена брада растеше бързо и не знаеше какво да я прави.

Беше дошъл да се посъветва със Саня.

В полунощ се дочу шум от кола и пред вратата се появиаха трима души.

— Ето — казаха те, — донесохме ги.

— Какво сте донесли? — попита Саня.

— Донесохме документите, че сме разбойници.

— За какво са ни?

— Затова! Предайте помещението!

— Нищо не разбирам от документи! Вървете си, драги! — заповяда бай Шакир.

— Как тъй вървете си? — развиkahа се разбойниците. — Предайте помещението. Иначе ще извикаме милиция.

— Ние ще извикаме милиция! — рече Саня.

— Никого няма да викъми. Сами шъ ги пругоним — каза Шакир.

Тогава разбойниците започнаха нападение. Един сграбчи бай Шакир за брадата и я дръпна. Искаше да го свлече по стълбите. А брадата — хоп — остана в ръцете му. Той загуби равновесие и полетя надолу заедно с брадата. Право върху рогата на Шаро.

Бай Шакир се разсърди. Нахвърли се срещу другите двама разбойници. Саня му се притече на помощ. Присъедини се и Шаро.

— ААААААА! — закрещяха мошениците. — УУУУУУУУ!...

Хукнаха да бягат. Документите им се разхвърчаха на всички страни. Като лястовички. Един разбойник в тъмното се блъсна в оградата, изтърбуши я и изскочи на улицата. Другите двама — след

него. Най-дебелият се заклещи в дупката. Наложи се Шаро да се засили и да му помогне. Иначе дежурството протече спокойно.

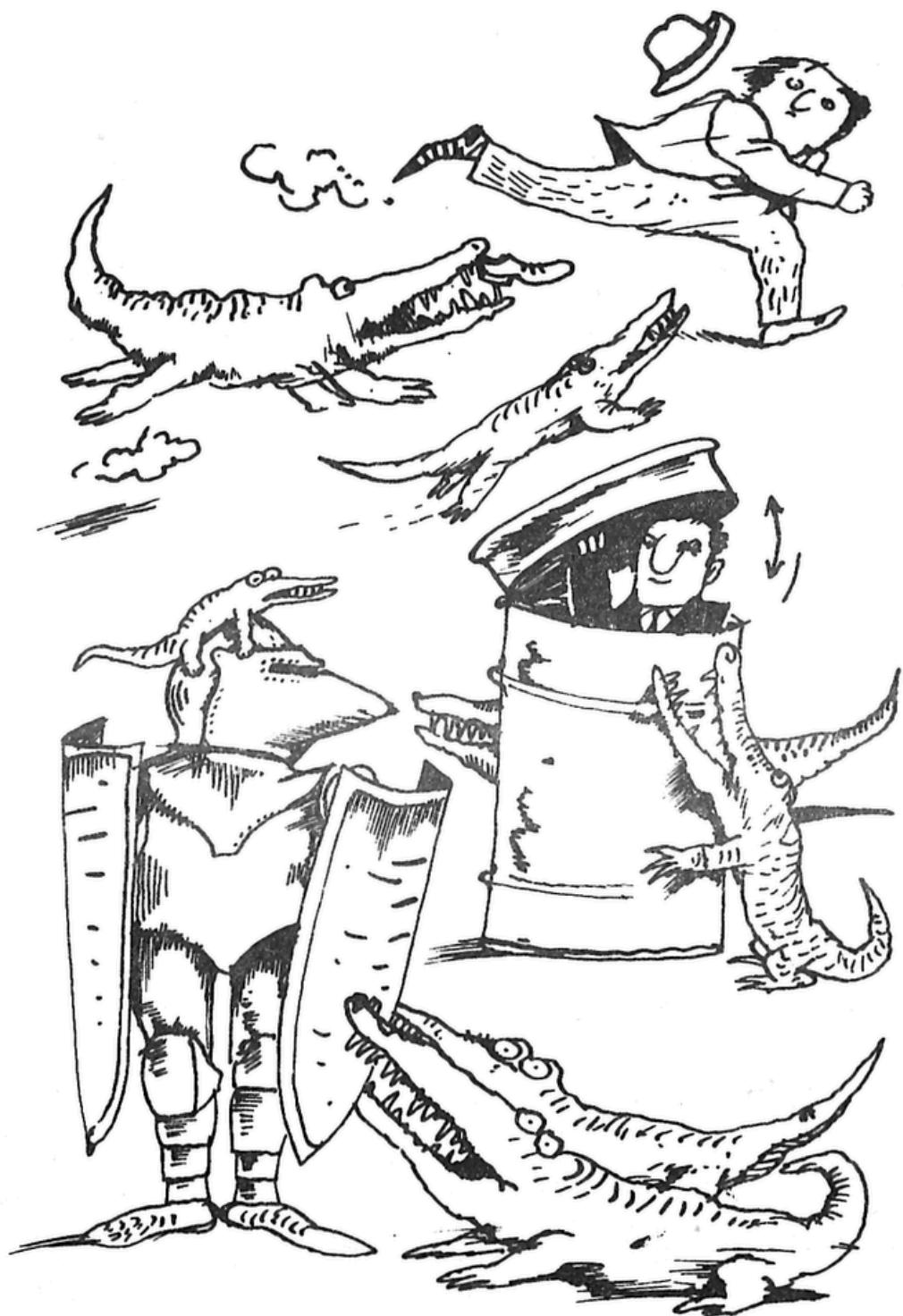
ПРИЛОЖЕНИЕ ТРЕТО

Писмено упражнение. Първа диктовка!

Деца! Сега трябва да вземете писалка или молив и да запишете моя разказ. За героя Саня. Не целия разказ, а най-важната му част. Как викаха разбойниците, когато бягаха от училището? Викаха така: „АААААААА!“ и „УУУУУУУУ!“. Написахте ли? Браво, деца! Пиша ви „шест“.

МЕЖДУЧАСИЕ

Миналия ден клоуните „товареха кораба“. С предмети, които започват с буквите А и У. Опасна се оказа тази работа и завърши печално: „Един товарач изпусна алигаторите и те у-у-ужасно ни изпохапаха.“ Голяма дандания беше, то се знае! Макар че, мисля си, не всички бяха изпохапани. Намериха се някои изобретателни хора, за които крокодилите не бяха опасни.

ДЕВЕТИ УЧЕБЕН ДЕН

На сутринта Ирина Вадимовна първа долетя в училище. Видя кръглата дупка в оградата и възклика:

— О!

Дойде Доматов и също каза:

— О!

От спалното помещение дотичаха Шура, Саня и Наташа и завикаха:

— О! О! О!

А Василиса Потаповна дори рече:

— О-ХО-О-О! Нещо-О-О се е случило-О-О!

Ирина Вадимовна каза:

— Браво! Всички прочетохте правилно тази дупка. С нея е написана буквата О. Някой ни помага в работата.

Саня ѝ обясни кои са били тези помощници:

— Нощес идваха някакви непознати с пожарна кола. Искаха да ни вземат училището. Но Шаро така ги нареди, че те на бегом пробиха тази буква в оградата.

— Това са били моите разбойници — рече Доматов. — Миналия път нямаха документи. Върнах ги да си извадят.

— Това са хората на другаря Хлебарков — каза Ирина Вадимовна. — Току-виж ни отнели училището. Бай Шакире, с какво се занимаваш?

Бай Шакир майстореше нещо в ъгъла с чукче и ренде.

— Правя къщичка за скурците.

— Скорците вече отлетяха.

— Скурците отлетяха, синигерите долетяха.

— Остави сега къщичките и затъкни, моля те, дупката в оградата.

Бай Шакир започна да реже нещо с триона и вдигна шум.

Клоуните се разсеяха.

Тогава Ирина Вадимовна каза:

— Докато бай Шакир работи, ще тръгнем из града и ще търсим буквата О. Който забележи буква О, да я покаже. Ще получи бонбон за награда.

Пръв видя буквата О клоунът Саня. Дори цели две букви О.

— Вижте, автобусът се движи с две букви О.

Дадоха му два бонбона.

Наташа видя едно огромно виенско колело и извика:

— Я, какво голямо О виждам. Дайте ми кило бонбони.

И на нея дадоха един бонбон.

Клоунът Шура вдигна капака на един уличен канал:

— Вижте. Аз също си имам буква О. Я каква е тежка.

Всички надникнаха в тази буква. Освен другаря Доматов. Защото в същата тази шахта той пропадна.

— Олеле! — извика Наташа. — Другарят Доматов е в буквата О! Дайте ми бързо бонбон.

Но бонбон дадоха не на нея, а на самия Доматов. Защото само той не беше обхванат от бонбоните. Наташа попита:

— Ирина Вадимовна, обяснете ми загадъчната тайна. Защо нашата улица се казва „Бабата на летеца Антон Семъонов“?

И Ирина Вадимовна им разказа следното:

Имало един летец. Прочутият Антон Семъонов. Със своя самолет правел чудеса. Можел да лети в небето и да плува като подводница във водата. Да прелита под мост и да каца върху покрива на движещ се автобус.

Умеел да прави лупинг. Това е, когато самолетът изписва на небето голяма буква О. И докато самолетът лети с колелата нагоре, Антон Семъонов отварял капака на кабината и скачал долу. Най-чудното е, че успявал да попадне точно в кабината, на пилотското си кресло, когато самолетът излизал от лупинга. В най-ниската точка на небесната буква О.

Командването решило в чест на този летец да кръсти една от градските улици.

Решението било утвърдено. Приготвили табелките. Поканили много хора. Свирела музика. И тогава един известен журналист — Дъвкачев — попитал Антон:

— Кажете, на какво дължите своите успехи?

— Своите успехи дължа преди всичко на родната си баба Вера Петровна.

— Виж ти! — завълнувала се пресата. — Възможно ли е това нещо?

— Възможно е и още как! — отговорил Антон. И разказал всичко, както си е било.

В ранното си детство той бил голям хаймана, безделник и лентяй. Не искал да се мие, да прави гимнастика и да си учи уроците. Да прави всичко това, го принуждавала баба му. Тя ставала заедно с него, скачала на въже, миела се със студена вода. Заедно с него учела уроците и рисувала. А на фигурките от пластилин била такава майсторка, че направо нямала равна в класа.

Когато Антон завършил училище, Вера Петровна го склонила да отиде в авиационния институт. Тя също изучавала военната техника, карала ски, стреляла с пушка, скачала с парашут.

В края на краищата той се научил да бъде прилежен, сресан и образован. Дори когато бил на един свръхдалечен полет, през цялото време си мислел за баба си. Бил много изморен, малко сили му били останали, но се завърнал обратно прилежен, избръснат, с изпрана риза и изгладен панталон.

— Ура! — викнали хората, след като изслушали неговия разказ.

— Да живее бабата на Антон Семънов!

А главният началник казал:

— Нашите баби са най-добрите в света. Те възпитават истински герои. Прекланям се пред тази напредничава баба.

А известният журналист Дъвкачев предложил:

— Защо тази улица да не бъде кръстена на нейно име? Щом бабичката е такава.

Всички се съгласили. Оттогава улицата се казва „Бабата на летеца Антон Семънов“.

Клоуните си спомниха за своите баби и почнаха да въздишат.

И решиха: когато се научат да пишат, непременно ще напишат на своите баби топли писма.

Когато се върнаха от разходка, Ирина Вадимовна им даде домашна работа:

— Вече познавате звука О и буквата О. А има още и звук И и буква И. Тя се пише така: И. Намерете думи, които започват с този

звук. Или такива, на които И е в края. И тогава ще бъдете Ю-НА-ЦИ!

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ДЕВЕТИЯ УЧЕБЕН ДЕН

ПРИЛОЖЕНИЕ ПЪРВО

Търсенията на другаря Хлебарков. (Текст за преразказ)

Другарят Хлебарков се караше на домакините:

— Безобразие! Кошмар! Ужас! Позор! Къде е голямата домакинска купа във вид на прахосмукачка? Къде е златната метла? Десетки изкусни домакини не могат да победят четирима глупави клоуни и две учителки!

— Имаше само една учителка — поправи го Динин.

— Другата беше възпитателка — уточни Крушов.

— Толкова по-зле! Давам ви пет минути за размисъл. Всеки да измисли свой план за превземането на училището.

... Какво са пет минути? Много ли са, или малко?

След една страничка ще има второ приложение. И тогава, деца, ще научите.

Пръв взе думата завеждащият строителното домакинство Крушов:

— Отнеха ни сградата и няма къде да си държим метлите. Покрити са само с брезент и могат да поникнат. Предлагам да вземем под наем самолет и да скочим в училището с парашути.

Домакинът Динин възрази:

— В никакъв случай. Може да излезе вятър и да ни отнесе в зоологическата градина при лъзовете. А там зад бодливата тел лъзовете са почти на свобода. Може да си скъсаме гащите или да загинем.

— Ами как да стане тогава?

— Да обявим по радиото военна тревога — предложи Тиквин-Кръчмарски. — Те ще се скрият в мазето. И ние спокойно ще превземем училището.

Но другарят Динин отново възрази:

— Аз на завоеватели не играя... Ще вземат да ни напердашат.

Хлебарков се разсърди:

- На вас пък нищо не ви харесва. Вие какво ще предложите?
- Трябва да направим, както някога при обсадата на градовете.

Това сме го учили във втори клас.

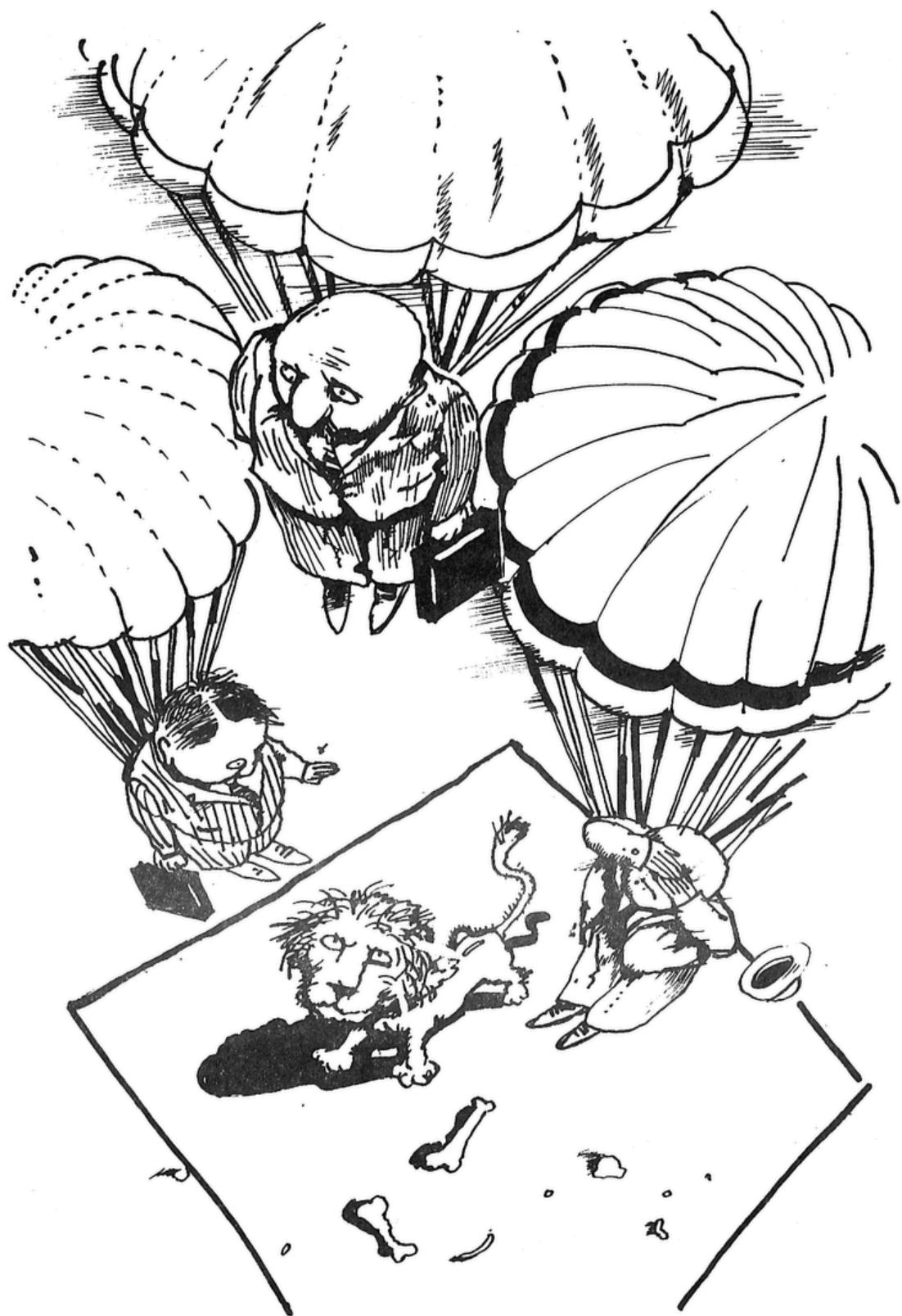
- Какво сте учили за обсадата на градовете?
- В такива случаи се правят подземни проходи към крепостта.
- Кой е за това предложение?

Всички бяха съгласни за подземните проходи.

— Другарю Крушов, подготви техниката за копаене. И определи, ако обичаш, хора.

- Ами ако минувачите питат какво копаем?
- Ще казвате, подлез за населението.

С това съвещанието приключи своята работа. Ужасна опасност надвисна над училището.

ПРИЛОЖЕНИЕ ВТОРО

Какво са пет минути?

Деца! Вземете една чинийка. Обърнете я с дъното нагоре и я поставете върху един бял лист. Вземете молив и очертайте линийката.

Ще се получи кръг. Ако нямате молив, вземете блажна боя или боя за обувки.

Сега да разделим кръга на четири равни части. Спомняте ли си как разделяха пирога?

Всяка част да разделим на още три. Вече почти се получи часовник.

Трябва само да направят стрелки. Може да се изрежат от цветна хартия или да се измъкнат от татковия часовник.

Часовникът е готов.

Когато едната стрелка, голямата, се придвижи през едно деление, ще са минали пет минути. Много ли е това, или малко?

За пет минути можеш да свариш яйце. Да изгледаш половин рисувано филмче. Да изтичаш до десетия етаж. Да обърнеш апартамента наопаки. Да се скараш с приятеля си.

А можеш ли за пет минути да се сдобриш? Да разтребиш апартамента?

Боя се, че не. Изобщо да чупиш, да се караш, да разхвърляш, е значително по-лесно, отколкото да поправяш, да разтребваш и да се сдобряваш.

Запомнете това!

МЕЖДУЧАСИЕ

Когато седнал да играе шах за пръв път, Антон Семъонов държал нож и вилица, защото бил чувал, че шахматистите „лапат“ фигурите на противниците си. А ето и още някои моменти от спортния живот на Антон Семъонов и неговата баба.

ДЕСЕТИ УЧЕБЕН ДЕН

От сутринта около училището вилнееха строителни машини.

Ирина Вадимовна попита сред грохота:

— Кой от вас е измислил думи, които свършват на И?

— БУЛДОЗЕРИ! — каза Доматов, гледайки през прозореца.

— ТРАКТОРИ! — подкрепи го Саня.

— ПОДЛЕЗИ! — рече Наташа.

— Добре. А сега кажете думи, където И е в средата.

Другарят Доматов заизрежда, вперил поглед навън:

— Другарят Д-И-НИН, другарят Т-И-КВИН-Кръчмарски.

— Д-И-НЯ и Т-И-КВА, разбирам — каза директорката, — но какво общо имат тук кръчмите?

— Не кръчмите, ами Т-И-КВИН-Кръчмарски. Това е един домакин. Изобщо, тук на строежа няма работници. Само маскирани домакини. Ето го и самия Хлебарков се навърта там.

— Пак нещо кроят. Но да не се разсейваме. Искам да ви запозная с една хубава буква. За това ми е нужен помощник. Саня, я повикай тук твоя Шаро.

Саня се показва през прозореца и извика:

— Шаро, при мен!

Шаро престана да пасе, вдигна глава и хукна към входната врата.

Отвори я с рога, изчака по паркета и влезе в клас.

— Помоли Шаро да излае.

— Лай! — заповядва Саня.

— „Ме-ме-ме!...“ — заврещя Шаро.

— Чувате сричката МЕ в изпълнение на Шаро. Ако той беше граничарска крава, щеше да каже МУ. И едното, и другото започва със звука М. Хайде, Шаро, повтори своето МЕ.

— „Ме-ме-ме“ — заврещя Шаро. А нейде отдолу, изпод стълбището, също се дочу едно слабо „ме-ме-ме“.

— Какво е това? — извика Наташа. — Някой се подиграва на нашия Шаро. Някой го дразни.

— „Ме-ме-ме“ — отново заврещя Шаро.
— „Ме-ме-ме!“ — разнесе се отдолу.
— Може би е ехото? — попита Шура. И завика: — И-И-И!
А отдолу пак се дочу същото: „Ме-ме-ме!“
Саня беше вече навън. След малко дотича обратно.
В ръцете си държеше козленце.

Директорката толкова се учуди, че за малко да забръмчи като Шура.

— Какво е това?

— Синът на Шаро — обяви Саня.

— Ама че ден! — весело рече Ирина Вадимовна. — Повикайте леля Фьокла.

Изтичаха да я извикат.

— Честито! — каза ѝ директорката. — Запознайте се, това е синът на Шаро. Настанете това създание на топло.

Леля Фьокла пови създанието в една пухкава кърпа. В това време създанието се изхитри да сдъвче парче от кърпата.

Ирина Вадимовна продължаваше урока.

— Звукът М, с който започва сричката МЕ, се пише с буквата М. Ето така, с тази буква започват думите МАМА, МИШКА, МЛЯКО.

— Аз съм виждала тази буква на улицата пред входа на метрото — извести на всички Наташа.

— На какво ви прилича буквата М?

— На скупена пейка! — извика Саня.

Всички си представиха пейка, на която е седнал слон.

— Прилича и на люлка — каза Наташа.

И наистина. Клоуните си представиха два стълба, а между тях — дългица, вързана на въженца.

— А сега ще стане нещо много важно — тържествено каза директорката. — Ще напишем първата си сричка. Може дори първата си дума. Първо пишем буквата М, после А. Става МА.

— Ако напишем МА два пъти поред, ще стане МАМА! — радостно извика Наташа.

Шура, Саня и другарят Доматов тържествено написаха думата МАМА.

— Честито! — рече Ирина Вадимовна. — Написахте първата си дума.

В тази радостна минута Саня попита:

— Ирина Вадимовна, за да напише писмо, колко думи трябва да знае човек?

— Най-малко десет.

— Значи още не можем да си пишем?

— С кого?

— С онова момиче от „Огоньок“. Помните ли? Казахте, че дори знаете къде живее.

Тогава Ирина Вадимовна каза на клоуните:

— Сега напишете три пъти МАМА. За награда ще ви заведа на едно интересно място. В Третяковската галерия.

Клоуните извикаха: „Ура! Ура! Ура!“ и написаха МАМА, МАМА, МАМА.

Излиза, че било интересно и весело да учи човек. Запомнете това, деца.

Доматов пък се примоли:

— Аз неведнъж съм посещавал това огнище на културата в състава на домакински делегации. По-добре е да наблюдавам този строеж. Струва ми се подозрителен. Кому е нужен подлез в двор, където няма никаква улица?

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ДЕСЕТИЯ УЧЕБЕН ДЕН

ПРИЛОЖЕНИЕ ПЪРВО

Урок-експурсия из Третяковската галерия.

Третяковската галерия — това е един музей. Тук са събрани картини от руски художници. Те са окачени по стените из красивите зали. Хората минават и ги разглеждат. Никой не вдига шум и не тича. Дори и нашите клоуни.

Ирина Вадимовна тихично обяснява:

— Това е картината на художника Васнецов „Богатири“. На нея са нарисувани старинни воини. Те пазят границата от нашествия.

— Значи те са граничари?

— Нещо такова.

— А защо нямат куче?

— Тогава още не е имало граничарски кучета. В онези времена границата била нарушавана от цели войски. Те опустошавали страната. Богатирската стража трябвало, щом като забележи врага, да се върне на галоп в града и да предупреди за опасността.

— Струва ми се, че средният богатир прилича на другаря Доматов — каза Наташа.

— Да — съгласи се Ирина Вадимовна. — Само че би трябвало да държи в ръка печат вместо боздуган.

— А тази картина от кого е? — попита срамежливият Шура.

— Това е известната картина „Гарваните долетяха“. От художника Саврасов. От една страна, е малко мрачна, а от друга — някак светла.

— При нас в Касимов — каза Шура — през пролетта също е много тъжно. А и клуб си нямаме.

— Саня, какво чувстваш, като гледаш тази картина?

— Че ние си имаме клуб.

— А мене започва малко да ме тресе — каза Наташа. — И ми се иска да си извадя от шкафа новото палто. Че вече е пролет.

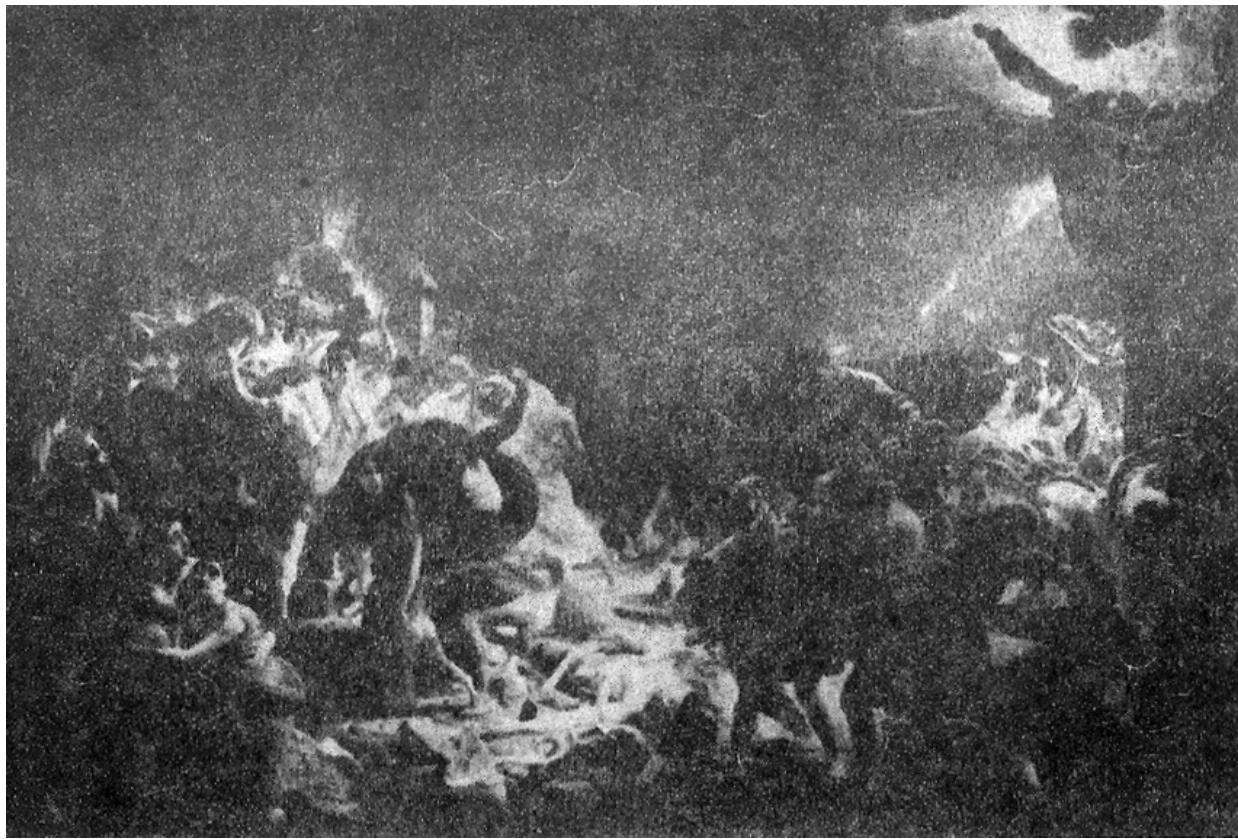
— Да-а, пролет е — рече Ирина Вадимовна. — Погледнете как са нарисувани гарваните. Сякаш се чува как излитат...

— Ирина Вадимовна, защо ни са картини — попита Саня, — след като има фотоапарати? И може всичко да снимаме.

— Е, не всичко... А как ще бъдат предадени и радостта, и тъгата, които се събуждат у нас през пролетта? Или как ще снимаш миналото? Старите времена? Богатирите например?

— Ще поканя артисти. Ще ги кача на коне и ще ги снимам.

— Добре. Но има една прочута картина „Последният ден на Помпей“. От художника Карл Брюлов. От небето се сипят камъни. Рушат се сгради. И там ли да каним артисти?

— Нищо няма да излезе.

— Вярно. Нищо няма да излезе. Художникът често чрез картината предава своето настроение. Например двама художници рисуват едновременно един и същ пейзаж. Всеки ще го нарисува различно, по своему. А снимките, заснети в една и съща минута и от едно и също място, ще бъдат почти еднакви. А ето още една картина. Художникът се казва Крамской. „Непознатата“.

Клоунът Саня се спря и не повярва на очите си. Ами че това е момичето от „Огоньок“!

С което искаше да си пише.

Та той заради нея тръгна на училище.

Заряза тайгата.

А тя си виси тука.

— Това какво е? Старинна картина ли е? — попита Саня. Гласът му затрепери като на Шаро или като на малкия Шарко.

— Старинна е — честно си призна директорката.

— И момичето ли е старинно? Няма ли го сега?

— Мисля, че не.

Саня се натъжи.

Ирина Вадимовна попита:

— Е, какво, сега няма ли да се учиш да четеш и да пишеш?

— Ще ви отговоря утре...

Всички изпаднаха в доста мрачно, макар и светло настроение.

Като на картината на великия руски художник Алексей Саврасов.

ПРИЛОЖЕНИЕ ВТОРО

Дописка във вестник „Вечерен град“. (Текст за преразказ)

плуващите домакини

Днес на улица „Бабата на летеца Антон Семънов“
стана интересно събитие.

Сънцето грееше. Група строители с ентузиазъм
копаеха подлез.

Неочаквано под оградата на близкото здание
работниците се натъкнаха на железен предмет. Нещо като
греда или метална щайга.

По-просто казано, сандък.

Строителят Крушов веднага донесе оксиген и
започна да прорязва в сандъка отвор.

Металът започна да съска, а после по малко да се
взривява.

Сандъкът се оказа пълен с гранати.

— Помощ! — извикаха героичните строители. И
всички до един се скриха в мазето на съседната къща.

Над подлеза бушуваха пламъци. Небето бе осеяно е
шрапнели и летящи оксижени. Сякаш имаше празнична
заря.

На мястото на строежа се образува кратер. Той се
напълни с вода от близката спукана тръба. Стана езерце.

— Този водоем ще бъде гордостта на нашия град! —
заяви главният районен домакин другарят Хлебарков. —
Тук учениците от училището за домакини ще се учат да
плуват. Освен че работят добре, те прекрасно ще се
гмуркат и ще плуват.

Кореспондент Дъвкачев

ПРИЛОЖЕНИЕ ТРЕТО

Разказ по картинка.

Това, деца, е училищният зоокът. Леля Фъюкла Паркинен отиваше да храни животните.

Носеше и чаша чай за другаря Доматов, а за бай Шакир — кренвириши.

Изведнъж се разнесе взрив.

Леля Фъюкла се изплаши и всичко обърка.

Сеното е за козлето, червеите за рибките, орехите за катеричката, кренвиришите за бай Шакир, чаят за Доматов, а динените кори за Шаро.

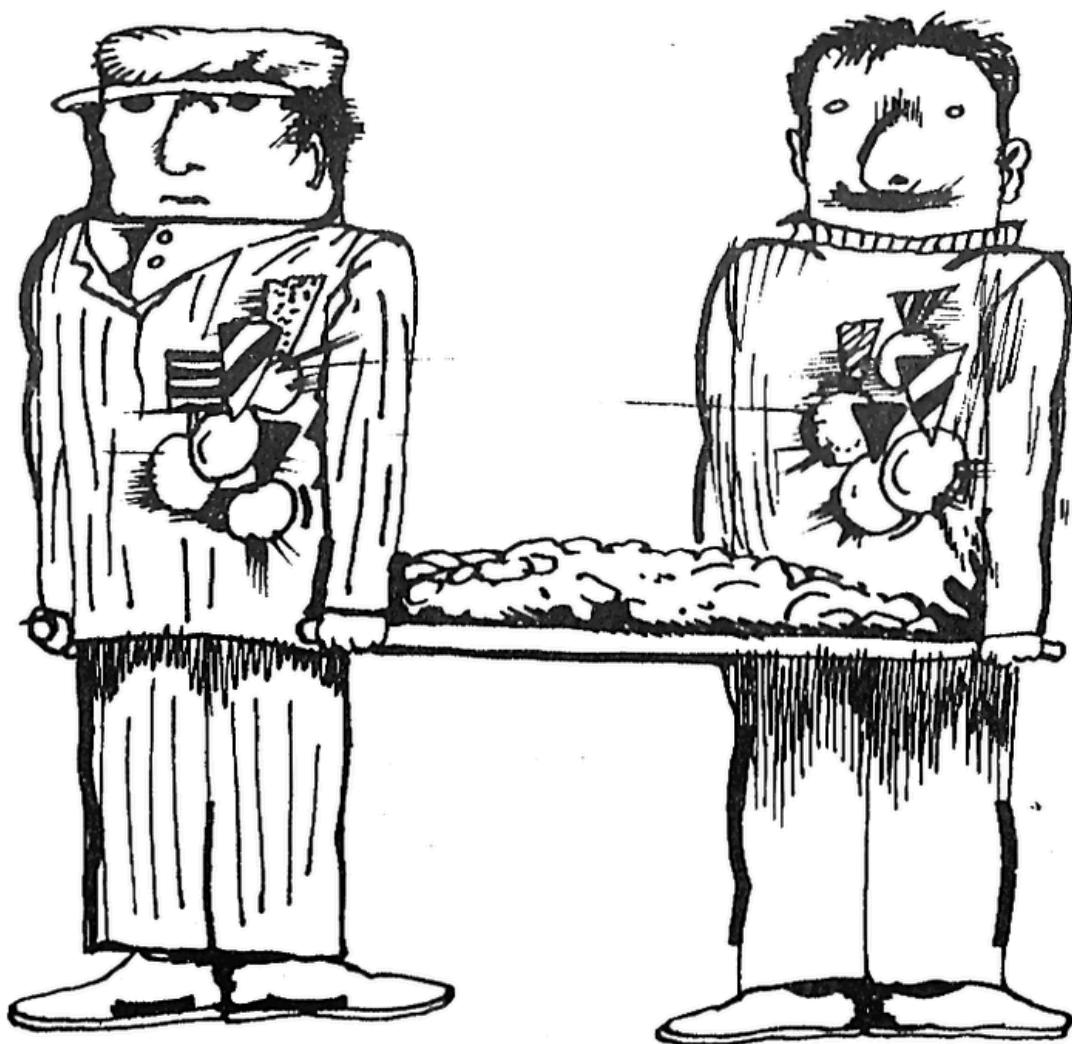
Открийте нейните грешки.

И нахранете правилно всички.

ЕДИНАЙСЕТИ УЧЕБЕН ДЕН

Единайсетият ден беше много тъжен. Изчезна клоунът Саня. Ирина Вадимовна обикаляше града с мотоциклета да го търси. Урока провеждаше старшата възпитателка. Василиса Потаповна каза:

— Скъпи ученици! Сега ще ви запозная със звука Н. Той се пише така: Н. Това е буквата Н. На какво ви прилича? Прилича... прилича...
На двама чичковци, които носят корито — бързо рече Наташа.
— Дайте друг пример.
— Тази буква прилича на двама знатни бетонджии, които носят тарга! — каза Доматов.

— Това е нещо друго — зарадва се Василиса Потаповна. — А сега да прибавим към тези строители познатите ни букви А, О, У, И. Какво ще се получи?

— НА, НО, НУ, НИ! — каза Наташа.

Доматов вдигна капака на пишещата машина и напечата: НА, НО, НУ, НИ.

Василиса Потаповна беше щастлива.

— А сега, ученици, да напишем буквата Д. С тази буква се отбелязва звукът Д.

Клоуните написаха Д. Изведнъж се разнесе някакво щракане.

— Какво е това? — попита Шура.

— Акълтът ми щрака — отговори Василиса Потаповна. — А не мога да се сетя на какво прилича буквата Д.

— На платноходка в морето! — извика Наташа.

— И на старинна шапка — каза Доматов. — Нарисувайте под нея едно лице и ще видите.

— Също и на покрив — рече Шура, — ако къщата е в мъгла.

Василиса Потаповна с радост се съгласи.

— А сега — извика тя — да допрем до Д буквите А, О, У, И!

Учениците ги допряха. Стана ДА, ДО, ДУ, ДИ. Василиса Потаповна просто щеше да умре от радост. А мозъкът ѝ пак изщрака.

— Защо щрака пак? — попита другарят Доматов.

— Не знам — отвърна възпитателката.

— Не щрака тя — каза Наташа, — ами ей онзи гражданин със зелената шапка, дето е на дървото.

Наташа, Доматов и Шура се юрнаха към прозореца. Наистина, на един клон седеше гражданин с кожено палто и зелена шапка. Той щракаше.

— Това не е гражданин. Това е маймунката Круша! — обясни Доматов. — Избягала е от зоологическата градина. Четох във вестника за нея.

— А защо щрака?

— Зъбите ѝ тракат от страх. Защото я преследват.

— Хайде да я примамим — предложи Наташа.

Клоуните взеха да показват на маймунката бонбони, сандвичи, моливи.

Но маймунката беше хитра.

Седеше на дървото и чакаше всички тези вкусотии да се озоват по-далече от клоуните и по-близо до нея. Бяха я хващали много пъти и Круша добре знаеше как стават тия работи.

Тогава Наташа каза:

— Измислих. Дайте насам всички лакомства. Особено ако има орехи.

Тя изтича долу до бай Шакир и донесе от работилницата му къщичката за птици. Насипа в нея орехи и я подхвърли на Круша. Маймунката улови къщичката. Пъхна в нея лапа, стисна орехите в шепа и понечи да ги извади от дупката.

Дърпа, но юмрука си не отваря.

Не ще да разтвори пръсти, за да не изпусне орехите.

Тогава Шура изтича и донесе още една къщичка за птици. В нея също насила орехи и я подхвърлиха на маймунката.

Тя я улови, пъхна другата си лапа и не можа и нея да извади.

— Я! — каза Наташа. — Тя прилича на боксьор. Само дето вместо ръкавици има къщички за птици.

Отново изтича долу и донесоха още една къщичка. Пак я подхвърлиха.

Круша я улови и пъхна и третата си лапа да вземе орехи...

И тя се заклеши.

Доматов помисли и рече:

— Има една такава известна басня:

*Веднъж обули
кучето в цървули...*

Аз ще взема да измисля басня как са обули маймуната в къщички за птици.

А Круша се държи за клончето с последната си лапа.

Какво да се прави, изтича за последната, четвърта къщичка.

— Но тя ще падне! — каза Василиса Потаповна.

— Погледнете надолу — отвърна й Шура.

Василиса Потаповна погледна. Под дървото имаше езерце. А и денят беше топъл...

Подхвърлиха и четвъртата къщичка. Хоп, улови я маймунката.

Мушна бързо лапа. Инак не е редно. Всички лапи с къщички, а тази — без.

След това клоуните изтичаха долу.

Разтърсиха дървото.

И Круша — пльос! — право в езерцето. Литнаха пръски на всички страни. Точно тогава я хванаха. Обадиха се в зоологическата градина.

— Приберете си вашата глупачка. Пречи на хората да учат.

Скоро пристигна една кола. А в нея Тиквин-Кръчмарски.

Той пъхна Круша в един чувал. А очите му шареха.

— Аз — казва — трябва да ви изплатя възнаграждение за маймунката. Сто рубли. Нека един от вашите, най-добре ей този — той

посочи Шура — да дойде утре на запустялото място край зоологическата градина. С него ще си уредим сметките.

В главата на коварния Тиквин-Кръчмарски бе узрял хитър план как да бъде отвлечен Шура, а след това да бъде завладяно училището.

Той избра Шура, защото бе най-слабичкият. Всички знаеха, че Шура гледа много телевизия и никога не прави гимнастика.

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ЕДИНАЙСЕТИЯ УЧЕБЕН ДЕН

ПРИЛОЖЕНИЕ ПЪРВО

Песничка за разместването на сричките.

Деца!

Вече знаете, че от сричките може да се състави дума.

Освен това си спомняте какво се случи, когато думите в изречението си размениха местата. Помните ли песничката за обявите?

Да вземем най-простото стихотворение. За мама:

*E-to наш-та ма-ма ми-ла,
ми-e с гъ-ба-та стък-ла-та.
Ма-ма чис-то ги из-ми-ла,
свет-ло ти е на ду-ша-та.*

Ако някой размести сричките, от тях ще можем да направим цели думи, когато от натрошенните парчета направим цяло стъкло. Ето какво ще се получи:

*О-те ща-ни ам-ам ла-ми,
е-ми с ба-та-гъ стък-ла-ла.
Ма-ма сто-чи ги из-ла-ми,
ло-свет е ти ан ша-ду-та.*

ПРИЛОЖЕНИЕ ВТОРО

Текст за преразказ.

Деца!

Чуйте това заявление.

А после се постаратйте да го преразкажете.

До Главния Домакин
другаря ХЛЕБАРКОВ
от домакина на зоологическата градина
другаря ТИКВИН-КРЪЧМАРСКИ
заявление

Другарю Хлебарков! Скъпи!

Заяявявам ви, че можем да откраднем кловун един
брой. Този кловун ще дойде при нас на запустялото място
за възнаграждението. Напъхваме го в чувал. И го отнасяме.
А след това им казваме да ни предадат училището, иначе
няма да им върнем колуна. Тоест кловуна. Те няма да има
какво да кажат.

Писано в четвъртък. Привет на всички наши хора. На
домакините.

А отгоре с наклонен почерк: „*Не възразявам. Хлебарков.*“

ПРИЛОЖЕНИЕ ТРЕТО

За леля Фъокла.

На леля Фъокла Паркинен ѝ беше много мъчно за Саня:

— Нищо не ядеше и ей го, изчезна. Ако беше дебел, никога нямаше да се изгуби.

На обяд тя нахрани клоуните. Взе в една кърпа пирожки с мармелад и се запъти към градското радио.

— Вие къде? — попитаха я на входа.

— При главния началник.

— Че коя сте вие?

— Леля Фъокла. Леля съм.

Портиерът вдигна слушалката и рече:

— Тук една леля идва при нашия началник.

Горе помислиха, че е пристигнала лелята на техния началник, и викнаха:

— Пуснете я веднага!

И леля Фъокла влезе с пирожките си.

— Какво искате? — попита началникът.

— Загуби ни се клоунът Саня. Нека го издирят... А това са пирожки!

— Не ме разсмивайте — каза началникът. — Вълнения в Африка. Имам куп работа. А вие с клоуни ще ме занимавате. — Но пирожките го заинтересуваха: — С мармелад ли са?

— С мармелад. И винаги си плащам таксата за радиото.

— Добре де, преценете вие кое е по-важно, земетресението в Япония или Саня?

— Саня!

— Горещини във Франция. Хората по гащета ходят на работа...

Или Саня?

— Саня.

Началникът не издържа, удари с юмрук по масата. А на масата имаше пирожка с мармелад. Че като цвъкна.

Тогава в кабинета влязоха двама такива... е, нещо като спортсти.

— Махнете тази лелка оттук! — викна началникът. —
Невъзможно е да се работи!

Спортистите подхванаха леля Фъокла и я понесоха.

— Нищо не яде — казва им леля Фъокла за началника, — затова
е сърдит. Хептен нервен е.

Началникът чу тези думи:

— Вижте какво. Я позвънете в милицията...

— Недейте... — извика лелята. — Само това не!

— ... в милицията. Нека ѝ издирят Саня. Кажете, че аз
настоявам... И моля!

МЕЖДУЧАСИЕ

Маймунката Круша, с къщичка за птици на всяка лапа, пльосна в езерцето. Тя беше направо смаяна.

А представяте ли си колко смаяни са били обитателите на това малко езерце?

Какво им е било на тях!

ДВАНАЙСЕТИ УЧЕБЕН ДЕН

На другия ден клоуните тъкмо бяха насядали по местата си и дойде един милиционер. Пред него с наведена глава вървеше клоунът Саня.

Всички се зарадваха. Хвърлиха се да ги целуват.

— Ваш ли е?

— Наш — отговори Ирина Вадимовна. — Направил ли е нещо?

— Пишеше по оградата... Думи...

— Не думи, а букви — промълви Саня. — Ние не можем да пишем думи.

— Можем — възрази Наташа. — Например думата МАМА.

— А ти, Саня, какво си писал по оградата? — попита директорката.

— УА! УА! УА! УА! И: АУ! АУ! АУ! АУ!

— Всичко е ясно — каза Ирина Вадимовна. И тъжно се усмихна:
— Писал е УА! Защото страда. Нали бебетата винаги така плачат: „УА!
УА!“ И е писал АУ!, защото ни търси. Зове. Нали хората, като се
загубят, викат: „АУ! АУ!“

— За какво е страдал? — поинтересува се милиционерът.

— Изчезна една негова позната — обясни Наташа, — с която
искаше да си пише. Сега разправя: „Животът вече не ми е мил. Ще
скоча в кладенеца.“

— Мили приятелю — поклати глава милиционерът, — да не би в
кладенеца животът да е по-хубав?

— По-лош е — обясни му Доматов. — Там е мокро и студено.

— Ако някое момиче е изчезнало, не трябва да скачате в
кладенци. Трябва да се обърнете към милицията.

Той извади бележник.

— Как се казва? На колко е години? Къде е родена?

— Не знам — отвърна Саня.

— Не знаете, а искате в кладенец да живеете. Може би имате
нейна снимка?

— Ето, погледнете.

— Красива девойка — замислено рече милиционерът. — Някъде
съм я виждал... Та ето какво. Ако вашата девойка не се появи, елате
при нас. Ние ще размножим тази снимка. Ще я разлепим из града. Тъй
и тъй значи, изчезнало е това лице. Ако знаете къде се намира,
съобщете. Нашето население е добро, ще я открие веднага.

Той потупа Саня по рамото:

— И хайде без тия „УА!“ Ще се намери вашата красавица. Само
почекайте.

Добрият милиционер се върна в неговата си милиция.

Ирина Вадимовна рече:

— Нашият гост каза думата ПОЧАКАЙТЕ. С какъв звук започва
тя?

— Със звука ПО — отговори Саня.

— Не. Със звука П. Къде можем да чуем този звук?

— В кашата — каза Наташа. — Когато кашата заври, прави така: П-П-П-П-П.

— И таралежите в гората пuftят, когато са сърдити — каза съзвелият се вече донякъде Саня.

Ирина Вадимовна взе тебешира.

— Този звук се пише така: П. Това е буквата П. На какво ви прилича тя?

— На футболна врата! — извика вече оживено Саня.

— На гимнастически лост — добави другарят Доматов.

Шура вдигна глава към небето и каза:

— Чувствам, че сега ще се случи нещо.

И наистина, в клас влезе леля Фьокла:

— А аз съм ви п-риготвила п-подарък. П-пирожки. С мармелад от шип-п-ки. Зап-п-повядайте. Добър ап-п-петит.

Пирожките бяха наредени на п-односа като буквата П.

— Вкусна буква — решиха клоуните.

— Сега да се опитаме да я съединим с други букви — рече Ирина Вадимовна. — С буквите А, О, У, И.

— Ако се съедини с буквата И, ще се получи ПИ! — изписка Наташа. — А ако се съедини два пъти, ще се получи ПИПИ. Пипи дългото чорапче.

— А аз ще я съединя с буквата О — реши Шура. — Ще стане ПО. Ако вземем две ПО, ще се получи ПОПО. Има един известен клоун, Олег Попов. Почти изцяло го написах. Само на края ми се пречка някакъв звук. Него не мога да го пиша...

— Звукът, който ти се пречка, е звукът В. Пише се така: В. Запомни ли?

— Разбира се. Той прилича на очила. Майка ми има такива.

— Важното е — продължаваше Ирина Вадимовна, — ако не можете да напишете някакъв звук, да не се отчайвате. Поставете кръстче. Ето такова: +. Искаш да напишеш ПОПОВ, а не можеш да пишеш буквата В. Напиши така: ПОПО+.

Наташа много се зарадва на това:

— Ау, аз такива работи ще напиша с това кръстче! Думата ЛИПИ. Ето така: +ИПИ. И думата ПИЛИ. Ето я: ПИ+И.

Клоуните се разпалиха — не можеш ги спря. Саня съедини буквата П с буквата А. Получи се ПА. Помисли и прибави още едно

ПА.

— Я каква дума получих.

— Но такава дума няма — възрази учителката. — Никога не употребяваме такава дума.

— Да, ама моята пушка я употребява. Когато стрелям от двете цеви: ПА-ПА.

А Шура съедини буквата П е буквата У. И написа ПУ+.

— Какво значи това? — попита Ирина Вадимовна.

— Мисля, че това е думата ПУФ! — рече Доматов. — Така диша другарят Динин, когато асансьорът не работи.

— Чайникът също диша така! — каза леля Фьокла.

— Това е думата ПУМ — обясни накрая Шура.

— Няма такава дума! — възрази Наташа.

— Защо пък да няма? Колко пъти съм чувал: „ПУМ, ТРЯС, ЧИКЧИРИК“.

— А сега, почивка — каза Ирина Вадимовна. — Изяжте си пирожките. След туй ще учим за звука Ш.

Клоуните излязоха в коридора.

— Аз знам — каза другарят Доматов, — че има различни Ш. Има Минско Ш. Има Ярославско Ш. Много пъти съм ги виждал.

Тук дори леля Фьокла се разсмя:

— Това са просто съкращения. Трябва да се чете не „Минско Ш“, ами „Минско шосе“, „Ярославско шосе“. Малко ядат, та затова всичко бъркат.

Когато почивката свърши, Ирина Вадимовна каза:

— Звукът Ш се пише така: Ш. На какво ви прилича?

— На гребен със счупени зъби! — рече Наташа.

— А кои думи започват с него?

— Думата ШУРА — каза Шура. — И ШОКОЛАД.

— ШАЛЧЕТА — измисли Наташа. — ШЕЙНА, ШАМАРИ.

— Хайде да товарим кораба с неща, които започват с буквата Ш — предложи другарят Доматов.

— По-добре да играем на друга игра — каза учителката. — Нека всеки да намери някакъв предмет, който започва с Ш. Който намери повече предмети, печели.

— Ура! — завикаха клоуните. И хукнаха да търсят. Десетина минути нямаше никой. После клоуните започнаха да се завръщат с

„урова“. Пръв дойде Саня.

— Това е — каза той — шоколад. А това — кюфте, наричано шницел.

Написаха му две точки.

Дойде Наташа и доведе на връвчица едно куче:

— Това е шучето Карики. Тоест кучето Шарик. Дайте ми две точки.

— Защо пък две?

— Защото току-що то изяде шнициела на Саня.

Саня веднага се развика:

— Какво е това! Да не донесе човек учебно помагало тук! Заради теб ми пропадна точката!

И той хукна за още точки. Дотича обратно, като размотаваше противопожарния шланг. На главата си имаше пожарникарски шлем.

— Пишете ми две точки за шлема и за шланга. — Той помисли малко и добави: — Пък за шланга може и повечко — я какъв е дълъг.

След Саня в клас дотича бай Шакир:

— Ще ти откъсна ушите на тебе! Защо пипаш ъмуществото?

Той дори успя да издърпа ухoto на Саня. Тогава Саня извика:

— И за Шакир ми пишете точка! И за Шакир.

И макар Шакир да си отиде, Саня получи още три точки!

— Аз съм победител! — викна той.

— Да изчакаме другаря Доматов и Шура — рече Ирина Вадимовна.

Точно тогава влезе другарят Доматов и доведе една бабичка. Бабичката се опъваше. Другарят Доматов каза:

— Ето ви една баба. Това е баба Шакирина. Това е шуба. А това — шапка.

Той събра три точки.

Клоунът Саня беше ужасно учуден. И попита Ирина Вадимовна:

— А бе аз виждам, че бабата е шокирана. Ама защо той вика „шакирина“? Това е неправилно!

— Правилно е! Това е баба Шакирина. Бабата на бай Шакир — обясни директорката. — Дошла му е на гости.

Най-сетне пристигна тъжният Шура. С празни ръце.

— На него му е лесно — каза Наташа. — Каквото поиска, ще се появи.

— Днес нищо не върви както трябва. Все наопаки.

— Как тъй наопаки?

— Ами ей така, на... Само че не ми се смейте... Каквото и да кажа на Ш, всичко изчезва. Казвам например ШОКОЛАД и край. Няма го. В нито една будка няма да намерите.

— Защо в будката? — каза Саня. — Аз имах един в джоба си. Сега ще видим.

Джобът беше празен.

— Олеле! Няма го вече! По-добре да го бях изял!

— ШАПКА! — каза Шура.

Тутакси шапката на баба Шакирина изчезна от главата ѝ.

— Божичко! — извика бабичката. — Шапката ми изчезна! Бързо повикайте внук ми Шакир!

— Шакир! — викнаха всички.

И Шура искаше да извика. Но Наташа му запуши устата с ръка.

— Олеле, Ирина Вадимовна, сега ще си останем без пазач! Нека нещо друго да каже.

Шура се озърна наоколо и рече:

— ШОРТИ!

Клоуните останаха по къси гащета. Като че ли бяха спортисти.

— Спрете ме! — извика Шура. — Че иначе всичко с буквата Ш ще изчезне!

Бързо-бързо му омотаха главата с една фланелка, за да не гледа нищо и нищо да не казва.

Директорката нареди на клоуните да пишат разни срички с буквата Ш.

Всички пишеха: ША, ШО, ШУ, ШИ... ША, ШО, ШУ, ШИ...

А клоунът Шура седеше настрана.

— Ти защо не пишеш ША, ШО, ШУ, ШИ? — попита Ирина Вадимовна.

— Пиша ША, ШО, ШУ, ШИ — отвърна Шура. — Печатам на машината.

— Как така? Че как пишеш ША, ШО, ШУ, ШИ, след като седиш в ъгъла? И целият си омотан?

— Е, и какво? И седнал в ъгъла можеш да пишеш ША, ШО, ШУ, ШИ. На машината. Ето вижте.

— Той се замисли, а машината сама затрака: ША, ШО, ШУ, ШИ... ША, ШО, ШУ, ШИ...

— Браво! — каза Ирина Вадимовна. — Не човек, а телеграф.

— Можеш ли да напечаташ думата ШАЛ? — попита Наташа.

— Мога — отвърна Шура.

Машината веднага затрака: ША+... ША+...

— Ти си нашата гордост! Ти си най-добрият ученик! — каза Ирина Вадимовна.

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ДВАНАЙСЕТИЯ УЧЕБЕН ДЕН

ПРИЛОЖЕНИЕ ПЪРВО

Говорим ли правилно? А ако не, защо?

След урока клоунът Саня се приближи до Ирина Вадимовна:

— Ирина Вадимовна, преди малко бай Шакир рече: „Зашо пипаш ЪМУЩЕСТВОТО?“ Не се ли казва ИМУЩЕСТВО?

— Разбираш ли, Саня? — отговори директорката. — Родният език на бай Шакир е татарският. В той език има звукове, каквито в руския няма. Затуй му е трудно да произнася някои звукове от руския език. Вместо думата ИМУЩЕСТВО, той казва ЪМУЩЕСТВО. Иска да каже ИГРА, а излиза ЪГРА.

— Всичко разбрах — каза Саня. — Знам още, че някои деца, които не могат да казват Р, казват Л. Вместо РАК казват ЛАК, вместо РОВ казват ЛОВ.

— Има такива деца. На тях някои звукове са им болни. Трябва да ходят на специален лекар — логопед. Тези лекари са много весели. Имат много интересни книги. От тях не трябва да се страхува човек.

ПРИЛОЖЕНИЕ ВТОРО

Клоунът Шура взе една чанта за парите и тръгна към запустялото място край зоологическата градина да получи възнаграждението за маймунката Круша.

Беше тихо. Незабелязано към него се приближиха трима души с чувал.

— Здравейте — каза Шура.

— Здравейте — отвърнаха те и го напъхаха в чувала. Сякаш това не бе Шура, ами картоф.

Отначало всичко беше нормално, само чувалът се извиваше. После, неочеквано за похитителите, на сред улицата им изчезнаха шалварите. Останаха по спортни гащета. Превърнаха се в състезатели по картофено-чувален спорт.

Това, разбира се, не бяха физкултурници. Това бяха домакините — другарят Динин, другарят Тиквин-Кръчмарски и другарят Крушов — завеждащ домакинската част на една строителна организация.

Домъкнаха клоуна в апартамента на домакина Динин. Заключиха го в килера. И започнаха да се съвещават и да ликуват.

Но ликуването не трая дълго. Рекоха да си оставят обувките в шкафчето за обувки, за да не цапат динения под, а шкафчето го нямаше.

Взеха да отварят бутилката шампанско — сорт за завеждащи — шампанското изчезна. А, между другото, къде се дяна красивата щуба на домакинята? Другарят Динин започна да гледа накриво своите другари и да ги уважава по-малко.

ПРИЛОЖЕНИЕ ТРЕТО

Ш-отделителната машина.

Това, деца, е специална машина. Отделя буквата Ш. Например сипвате в машината супа борш, а излиза цял бор. После отделно изскача буквата Ш.

Пускаш една чушка. Излиза буквата Ш. А машината чука ли, чука.

Тогава дойде пожарникарят. Един старшина. От управлението на другаря Хлебарков.

— Каква е тази машина? Кой ви е позволил да я слагате тук? Как е в противопожарно отношение?

И се пъхна в машината. И какво стана, деца?

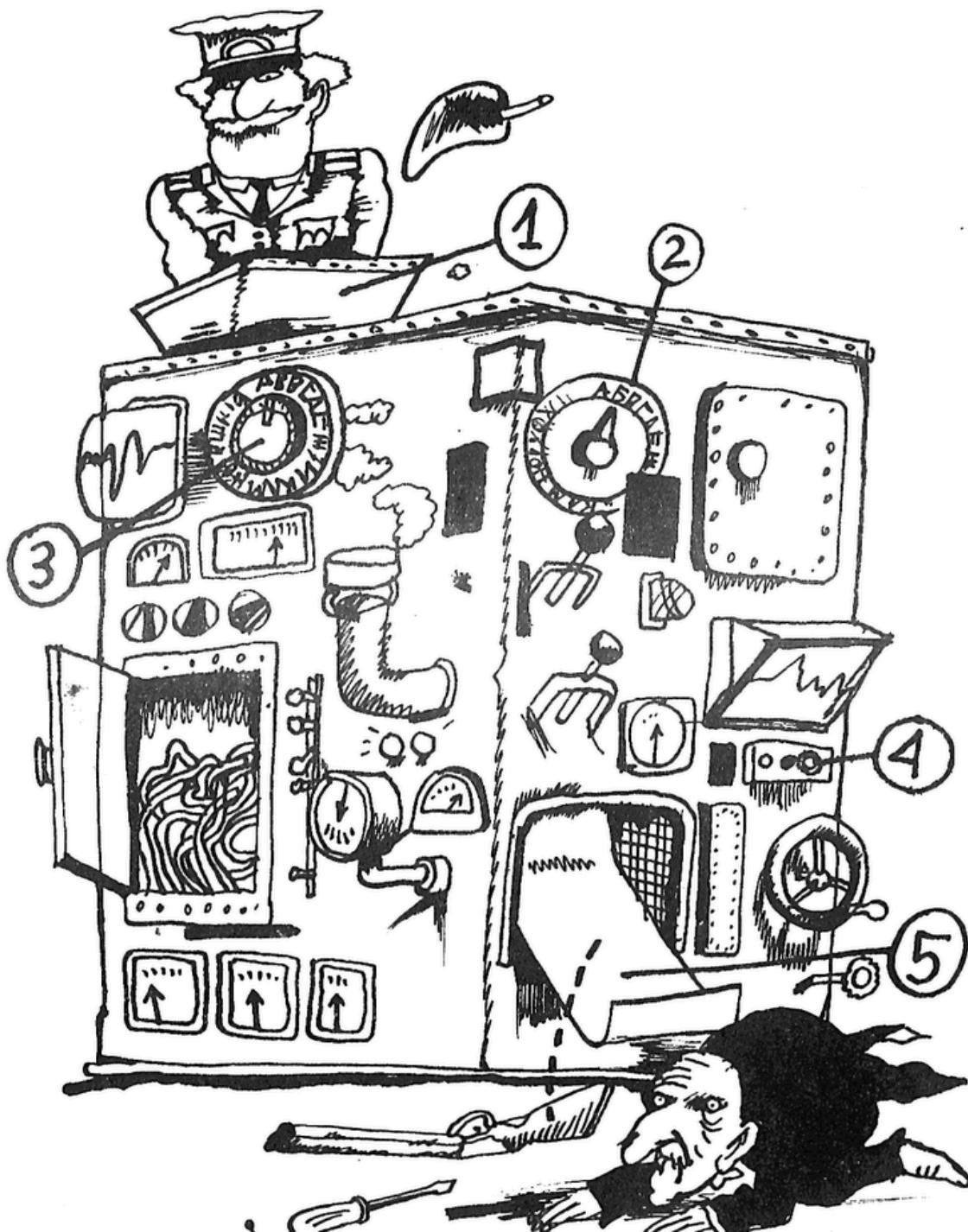
Правилно. От машината изпадна буквата Ш и изпълзя едно старче — една жива старина.

— Какво ште направили щ мен? — зафъфли то.

Наложи се отново да го пъхнат в машината и да го изкарят от обратната страна. Когато излезе, старшината не беше вече стар. Само малко поочукан — такъв, какъвто си беше.

МЕЖДУЧАСИЕ

Запознахте се е Ш-отделителната машина. От супата борШ за един миг тя направи цял бор.

А ето и една по-сложна буквозаменяща машина. Пъхаме в нея например колче. Буквозаменящата машина заменя Л с П. И излиза копче. А от Копче можем да направим Топче.

Машината работи така: в отвора (1) слагаме, да речем, чушка. На скалата (2) се отбелязва буквата, която искаме да заменим, например Ч.

Скалата (3) се нагласява на буквата, която трябва да замени буквата Ч, да вземем П. Натискаме копчето (4). От другия отвор (5) изскуча една Пушка.

ТРИНАЙСЕТИ УЧЕБЕН ДЕН

На сутринта в училището донесоха една бележка:

„Оsvobodete помещението и ще си получите колуна.
Четирима непознати.“

Ирина Вадимовна нареди на Василиса Потаповна да проведе занятията, а тя яхна мотоциклета и отлетя към районната организация.

Василиса Потаповна започна урока:

— Как ръмжат тигрите в зоологическата градина? Р-Р-Р-Р. Този тигърски звук се пише с буквата Р. На какво ви прилича тя?

— На знамение — каза Наташа.

— Чудесно. А кои думи започват с тази буква?

— Р-РЕВОЛВЕР! — извика стрелецът Саня.

— РИЗА, РЕПИЧКА — каза Наташа.

— РЕД и РАПОРТ — измисли другарят Доматов.

— Браво! — рече Василиса Потаповна. — А сега да съединим този звук с познатите ни А, О, У, И.

— РА, РО, РУ, РИ! — извикаха клоуните.

— Вие сте истински герои на труда! — възхити се възпитателката. — Хайде да напишем всичко това.

Клоуните започнаха старателно да пишат: РА, РА, РА, РА, РО, РО, РО, РУ, РУ, РУ, РИ, РИ, РИ.

— В кои думи се срещат тези срички... да речем, РО?

— В РО-кля — каза Наташа — и в РО-за.

— А РИ?

— В РИ-ба и РИ-с! — извика Саня от тайгата.

— Ами РА?

— В РА-зрешение и РА-зпореждане — каза другарят Доматов.

— Преди сричката РА се срещаше и в думата шу-РА — добави Наташа и дълбоко въздъхна.

— Защо срещаше? Сега не се ли среща? — попита Василиса Потаповна.

— Не се среща. Изчезна. Защото и самият Шура изчезна. Всички се сетиха за Шура.

Ирина Вадимовна профучи покрай портиера и право по стълбите пристигна до кабинета на председателя. Грохотът привлече цялото ръководство. И самия председател.

— Какво има? — попита той.

— Ето какво! — Ирина Вадимовна му подаде бележката от похитителите.

Председателят я прочете.

— Това е работа на домакините. Не могат да се примирят, че са ги изместили. Грижовни домакини. Не щат да си разпиливат помещението.

— Твърде далеч отидоха. Нощем крадат пазачи. Подкопават. Дърпат хората за брадите — атакуваше Ирина Вадимовна. — Ето че откраднаха най-добрия ни ученик.

— Ще трябва да разследвам тази работа — каза председателят.

— Привечер ще намина към вашето училище и на място ще видя кое как е.

Ирина Вадимовна възседна мотоциклета и полетя обратно.

В това време другарят Динин и домакините очакваха отговор от училището. Но училището мълчеше и никой не освобождаваше сградата.

— Не отговарят — рече другарят Тиквин-Кръчмарски. — Трябва нещо друго да се измисли. Другарят Хлебарков ще ни откъсне главите.

— Хайде мислете! — заповядаш мършавият Крушов. — До утре трябва да сме завладели помещението.

— Какъв ден е утре?

— Утре е голям празник. Денят на домакина. По-хубав подарък за другаря Хлебарков от нашата сграда не можем да намерим.

— Имам една идея — каза Динин. — Трябва да инсценираме нещо като пожар. Чично ми беше в пожарната команда и у нас са останали димни шашки.

— Е, и какво? — попита Кръчмарски.

— Хвърляме една шашка. От прозорците започва да излиза дим. Мятаме се в колата и бързо долитаме, маскирани като пожарници. Изнасяме вещите от сградата, спасяваме хората. Когато шашката загасне, помещението е чисто и наше. И ние търчим да докладваме на другаря Хлебарков.

— Ура! — завикаха домакините.

Клоунът Шура чу всичко това от килера. Ах, ако тази шашка беше тук, незабавно би направил така, че тя да изчезне. Но, първо, нея я нямаше. А, второ, Ш-изчезвателната способност на Шура се беше повредила. Защото и шубата, и шкафчето, и шампанското се бяха завърнали при домакините. Завърна се, между другото, и кожената шапка върху главата на баба Шакирина.

Клоуните я видяха и казаха:

„О! Поздрави от нашия Шура!“

Колкото и да е странно, в същата тази секунда за Шура се сетиха и домакините.

— Какво да правим с пленника? — попита домакинът Динин. Откакто стана дума за димни шашки, той заговори по военному. — Да го освободим ли?

— В никакъв случай! — протестираше Кръчмарски. — Та той ще им разкаже всичко.

— Значи през цялото време ще трябва да го хрантуя? — попита Динин.

— Е, не през цялото време. Докато завземем училището. И не само ти. Ще го гледаме всички. Ще си го предаваме, както едно време всяка къща поред е поемала грижата за селския пастир.

Радостните домакини изтичаха да вземат димната шашка. И да докарат пожарната кола.

А Шура, разтревожен и почти болен, седеше в килера.

„Какво да направя? Какво да направя?“ — мислеше той. И от напрежение чак засвети. Ох, колко му беше трудно!

Но да го оставим на мира. Няма да му пречим. Нека да мисли и да свети.

В училището урокът продължаваше. Василиса Потаповна каза:

— Звуковете се делят на гласни и съгласни. Гласните могат да се пеят. Ето, чуйте.

И тя запя:

*Зайченцето О-О
цял ден си У-У-У
в близката А-А-А
със една И-И-И*

— А съгласните не се пеят. Това са букви като П, М, Ш и Н.
Опитайте се да ги изпеете.

Клоуните запяха. Доматов пееше соло.

*Зайченцето П-П
цял ден си Н-Н-Н
в близката Р-Р-Р
със една Ш-Ш-Ш.*

Никакво пеене не се получаваше, ами само едно заекване.
Точно тогава пристигна Ирина Вадимовна.
— Пеете ли? — попита тя.
— Пеем.
— А какво пеете?
— Разликата между гласните и съгласните.
— Сега не е време за такива песни. Борчески песни трябва да се
пеят. Иначе току-виж ни отнели помещението.
Клоуните решиха бързо да разучат една борческа песен. И когато
дойде председателят, да му я изпееят.

Клоунът Шура още не беше решил как да прати писмо на своите.
Но бе започнал да го съчинява. Той пишеше наум:
„АУ! АУ! — Така ги викам. — УА! УА! — Това значи, че съм
зле.“

Шура тъй се измори от съчиняване, че чак закипя.

Нататък той измисли как да напише думата ШАШКА. Не знаеше
да пише буквата К и се получи ШАШ+А. Името ДИНИН и думата

ДИМ излязоха по-лесни. Той успя да състави дори такава сложна дума като ПРОПАДА.

Оставаше най-сложното — как да прати това писмо или тази телеграма на своите.

От Шура вече се сипеха електрически искри.

Пред училището спря една кола и от нея излезе самият председател. Той се качи по стълбите и влезе в кабинета на Ирина Вадимовна.

Ирина Вадимовна му показва класната стая, зоокъта и всичко останало.

Върнаха се отново в кабинета да разговарят. Неочаквано под прозореца се разнесе музика.

Клоуните запяха:

*Под нашето прозорче
расте зелено борче.
На борчето — шишарки,
приятелки, другарки.*

- Какво е това? — попита председателят.
- Учениците пеят.
- А какво пеят?
- Борческа песен. Протестират срещу действията на вашите домакини.
- А какви са пък тия шишарки?
- Нямам представа. Отвън долиташе:

*В съседното ни дворче —
и там зелено борче.
На борчето — шишарки,
приятелки, другарки.*

Председателят се показва през прозореца и видя, че клоуните не само пеят, но се и катерят по борчето под прозореца на училището.

Той се разсмя:

- Леле, че са глупави! Под борческа песен те разбират песен за борчето!
- Не са глупави, ами са наивни — каза Ирина Вадимовна. — Добродушни и смешни.

В стаята дотича Шаро с две шишарки в уста.

— Бяхте в лошо настроение — продължи директорката, — а те ви го оправиха. Когато в града има клоуни, на всички им е по-весело. И на децата, и на възрастните. А заради това, че са неграмотни, им се случват нещастия.

— Защо?

— Пъхат се навсякъде. Отиват там, където е нарисувано куче. Защото обичат кучетата. А там пише: ВНИМАНИЕ! ЗЛО КУЧЕ! Те не разбират. И изхвръкват без панталони. Влизат в будката на трансформатора. На вратата е нарисуван череп. Те искат да се запознаят със скелета. А да прочетат думите ОПАСНО ЗА ЖИВОТА, не могат. Затова и беше взето решение за създаването на училище за клоуни. А домакините искат да ни го отнемат. Те, видите ли, нямало къде да си държат метлите.

— Метлите също са нужни — рече председателят, но не много уверено.

И тогава се случи нещо странно.
Пишещата машина на масата изведнъж заподскача.

— Какво става?! — председателят незабелязано потрепера.
— И аз не знам. Хайде да погледнем.
А машината печаташе с пълна пара:

АУ! АУ! АУ! АУ! АУ! НАШ ДОМ УА. НАШ ДОМ
ПОШАР. ДИНИН ДИМ ШАШ+А
НАШ ДОМ ПРОПАДА.

ШУРА.

— Вълшебна ли е? — тихо попита председателят.
— Не. Клоунът Шура изпраща писмо. Оня, когото откраднаха.
Той умее да печата от разстояние.
— Сега разбирам — каза председателят. — Не човек, а телетип.
— А аз нищо не разбирам — рече Ирина Вадимовна. — Какви са тия ДИМ и ПОШАР?
— ДИМ и ПОШАР мисля, че значат дим и пожар. А коя е тази буква +? Не си спомням да има такава — каза председателят. — Не сме я учили. Нямаше я навремето.
— Това не е буква. Това е знак. Клоуните го слагат, когато попаднат на непознат звук. Тук е написано ШАШКА.
— Тогава всичко ми е ясно — зарадва се председателят. — Домакините искат да хвърлят димна шашка. Да направят като че ли има пожар. И в бъркотията да завземат помещението.
— До гуша ми дойде вече! — каза Ирина Вадимовна. — И какво ще правим сега?
— Нищо, нека го завземат. Аз ще ви помогна. Имам един подарък за вас.
Нататък нещата се развиха така. Ирина Вадимовна нареди да се опаковат всички вещи (дори аквариумите) в удобни вързопи. Малкият Шарко и другите животни да се отнесат в кухнята при леля Фьокла. На рогата на Шаро Ирина Вадимовна надяна гумени тампони. А на клоуните заповяда да не се отльчват дори за секунда от училището.

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ТРИНАЙСЕТИЯ УЧЕБЕН ДЕН

ПРИЛОЖЕНИЕ ПЪРВО

ДОПИСКА ВЪВ ВЕСТНИК „ВЕЧЕРЕН ГРАД“.

ПОЖАРЪТ ОТСЪТПВА ПРЕД СМЕЛИТЕ

В полунощ от прозорците на една къща в един от районите на нашия град започна да излиза дим.

— Пожар! Пожар! — развикаха се хората. — Да вървим да гледаме.

Но не можаха да позяпат. От една пряка излетя прекрасно оборудвана пожарна кола. И прекрасно обучени пожарници започнаха да гасят огъня и да изнасят вещи от помещението.

Както се оказа после, това бе училището на клоуните — цветята на нашия град. Навярно някое от цветята не бе ползвало както трябва електрическите уреди и бе предизвикало пожар.

Действията на пожарникарите бяха умело ръководени от завеждащия противопожарното домакинство Динин.

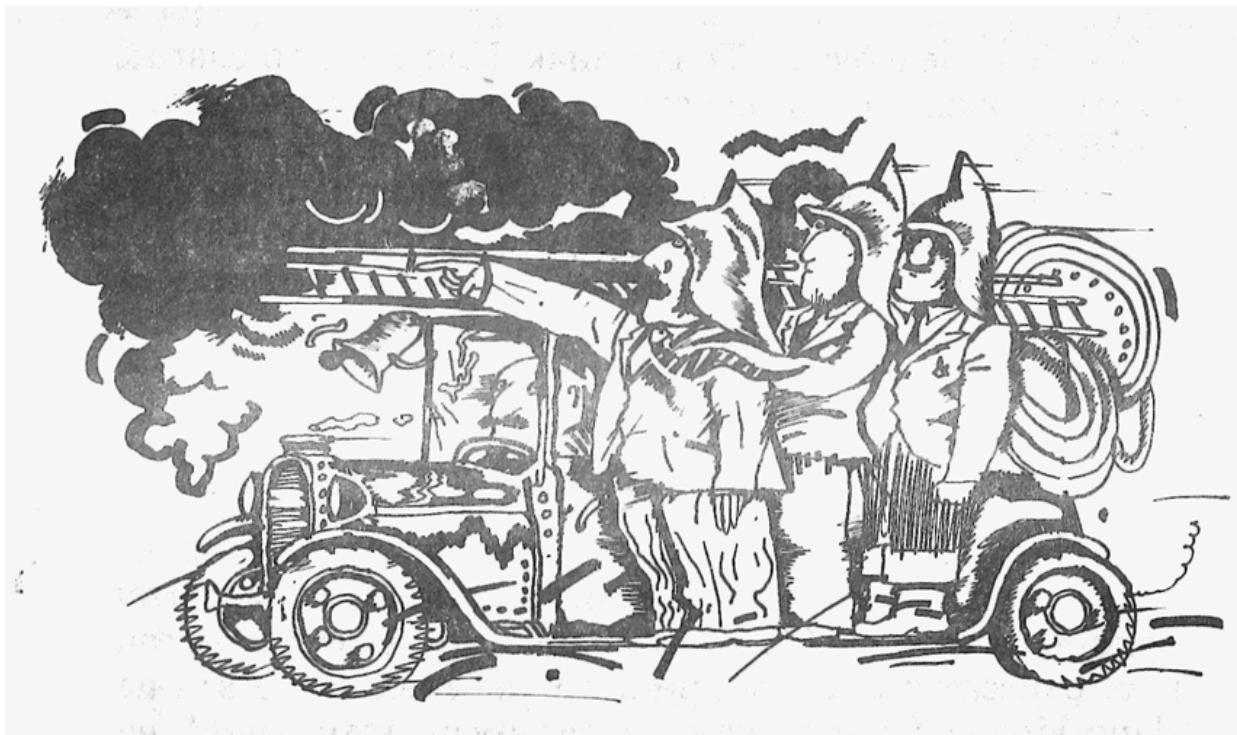
— Напред! — викаше той. — А сега назад!...

— Назад! — викаше той. — А сега напред!...

— От дете обичам да наблюдавам огъня — сподели другарят Динин. — Затуй и станах пожарникар. Потушаването на пожари у нас непрекъснато расте. Ако рано на месец потушавахме по пет пожара, сега потушаваме по десет.

Остава само да пожелаем на другаря Динин и неговата славна команда още по-големи успехи. Гражданите се гордеят със своите пожарници. Те могат да спят спокойно!

Кореспондент Дъвкачев

ПРИЛОЖЕНИЕ ВТОРО

Как завърши пожарът.

От прозорците на училището излизаше дим. Защото на Динин не му се свидеха димните шашки. Домакините, преоблечени като пожарниари, смело се хвърляха в „огъня“ и изнасяха вещите навън — маси, цветя, столове, черни дъски.

Всичко при тях беше премислено и нагласено. Само че Шаро не се стърпя. Затича се, па като бухна Динин с рога. На рогата си имаше тампони. И залепна за Динин. Така вървяха до някое време заедно.

— Остави ме на мира! — викаше Динин.

Шаро би го сторил с радост, но не можеше да се отлепи. Затова пък помагаше на Динин да изнася нещата. През цялото време го тикаше нагоре по стълбите. Динин дори се беше изплашил, че са залепнали за цял живот. Но Шаро скоро се отлепи. Тогава домакините изведнъж забелязаха самия председател.

— Е, какво? — попита той. — Измъкнахте ли всичко?

— Всичко до край! — отговориха гордо. — Скоро ще запечатаме сградата.

— Браво! А сега отнесете всички вещи там. Виждате ли голямата нова къща?

Пожарникарите побързаха да изпълнят заповедта. Председателят ги похвали.

— А сега пренесете и клоуните от пристройката в новата сграда. Само че тихо.

Домакините пожарниари се хвърлиха към пристройката като в атака. Вдигнаха спящите клоуни и заедно с креватите ги отнесоха в другата сграда. Наташа се събуди и попита:

— Олеле, къде летим? Спрете, моля ви, моя креват-самолет.

Председателят й каза:

— Това е сън.

И Наташа се успокои.

После председателят похвали домакините и рече:

— Утре ще ви помоля всички да дойдете тук. Доведете и най-главния си, другаря Хлебарков.

Радостните пожарниари се втурнаха към колата.

— И върнете оня, дето сте го откраднали. Любимия ми клоун
Шура.

ПРИЛОЖЕНИЕ ТРЕТО

Това е рисунка на телефон. Знаете ли кой номер трябва да се набере, ако има пожар? 160. Ясно ли е?

В миналото, ако горяло нещо — къща или купа сено, хората тичали до една специална пожарна кула и дърпали въжето на камбаната. Ето откъде е дошла песничката:

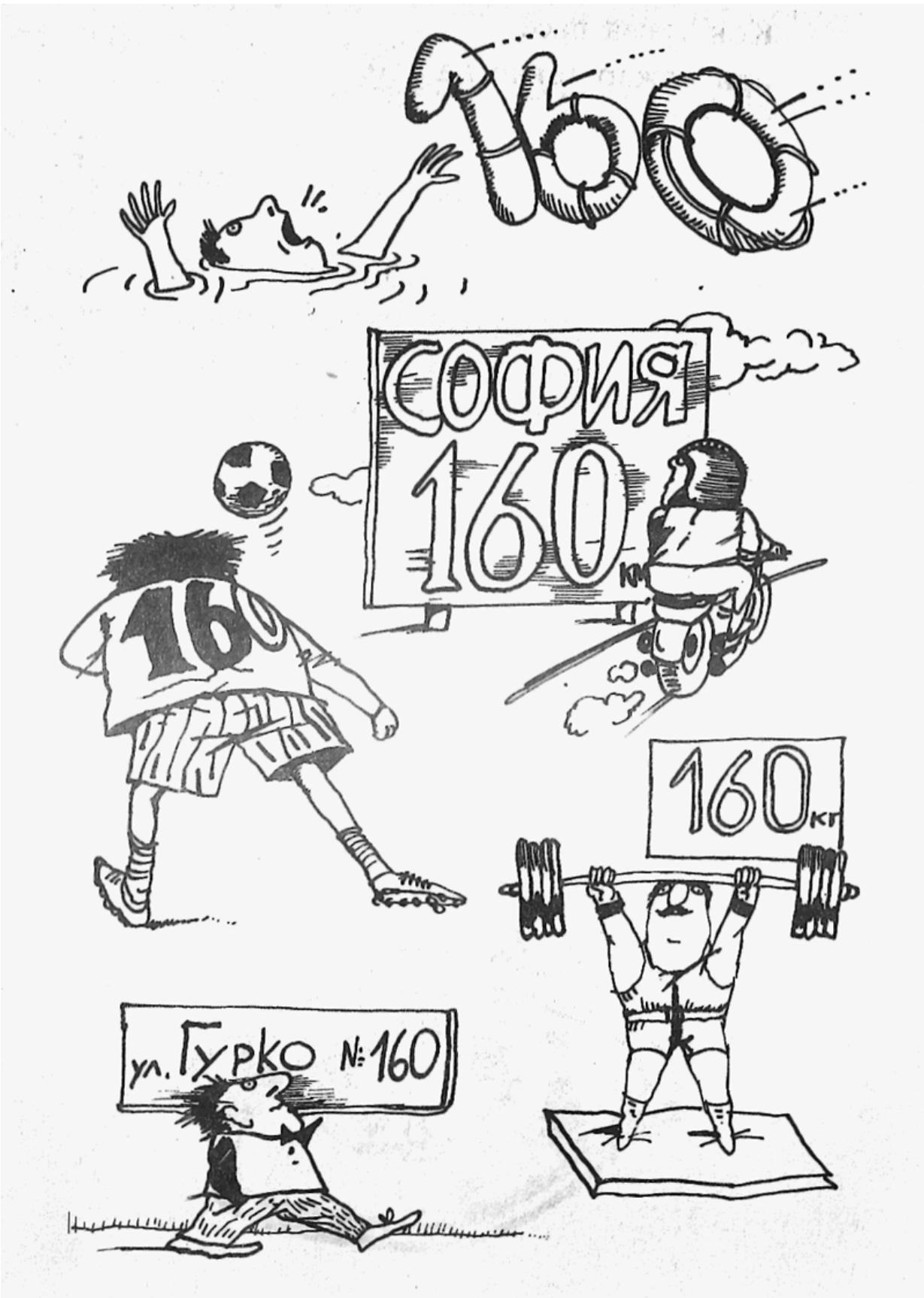
*Гори, гори кърпа,
кучето я дърпа...*

А сега не се бие камбана, ами се звъни по телефона. Песничката е друга:

*Кон трева пасе,
при пожар звъни на 160.*

МЕЖДУЧАСИЕ

И тъй, читателю, на кой номер трябва да завъртиш при пожар? Всеки гражданин помни този номер 160. А ако гражданинът е разсеян, нека разгледа тези рисунки. Там този номер се среща на всяка крачка.

ЧЕТИРИНАЙСЕТИ УЧЕБЕН ДЕН

На сутринта районното радио предаде изказване на кореспондента Дъвкачев:

Скъпи другари!

Днес, в Деня на домакина, нашият град получи голям подарък от общинските работници или, както се казва, от домакините. Те построиха нова красива сграда и я подариха на клоуните. В нея ще бъде училището за клоуни, тези ярки цветя на живота.

Да живеят нашите скъпи домакини!

На добър час!

Народът се радваше на това събитие и ликуваше. Край новата сграда свиреше музика и танцуваха. Ирина Вадимовна позвъни на председателя:

— Кажете, как стана всичко това?

— Много просто. Бяхме приготвили за подарък на домакините новата сграда. Но щом толкова им харесва старата, щом така воюват за нея, решихме: нека да е тяхна. А новата подаряваме на вас.

— Каня ви на тържественото откриване — рече трогната директорката. — Да прережете лентата.

— Нека направи това Хлебарков. Той е главният виновник за... тържеството. Ще дойде бързо. Ще му дам кола.

Точно в това време домакините доведоха пленения Шура.

— Ура! — викаха клоуните. И дълго го подхвърляха на ръце.

След туй приготвиха лентата и ножицата и зачакаха другаря Хлебарков. Пристигна една кола. Хлебарков излезе. Ръкува се с всички. Особено дълго се здрависва с другаря Доматов. И все си мислеше:

„Колко е израснал тук нашият Доматов! Дали един ден няма да може да ми стане заместник?“

Завързаха му очите. Гръмна музиката на клоуните. И Хлебарков тръгна. Право към бай Шакир. Бай Шакир с ужас повдигна изкуствената си брада. За да не я отрежат, изпъчи напред корема си с тирантите.

И точно е това сърка. Хлебарков преряза тираните с ножицата. Панталоните на бай Шакир паднаха. Хлебарков ужасно се смути, качи се на председателската кола и замина. Много не го и спираха.

А Ирина Вадимовна тържествено рече:

— Поздравявам ви, скъпи клоуни! И теб, Василиса Потаповна! И тебе, скъпи бай Шакире! Уверена съм, че ще си учим уроците още по-добре. — После прегърна клоуна Шура и каза: — Хайде, скъпи Шура, направи така, че да се появи красива мраморна плоча с надпис: УЧИЛИЩЕ ЗА КЛОУНИ.

Шура се замисли. Защрака.

— Сега ще се появи грамофонна плоча? — рече Доматов.

— Или табелка „МИНАВАНЕТО ЗАБРАНЕНО!“ — добави Наташа.

Разнесе се тръсък. Шура успя. Над входа се появи красива мраморна плоча със златни букви. На нея пишеше:

ДОМ НА +ЛОУНА

Защото Шура още не можеше да пише звука К. Той не знаеше, че този звук се пише с буквата К. И първото, което Ирина Вадимовна каза в новото училище, беше:

— Сега с вас ще изучаваме една нова буква. Тя се пише така: К...

Край

ЖЕЛА ГЕОРГИЕВА ПОСЛЕСЛОВ

Мили деца,

Надявам се, че книгата „Училище за клоуни“ ви хареса, че ще я прочетете поне още три пъти. Надявам се също, че сте запомнили и името на нейния автор — съветския писател Едуард Успенски, който владее вълшебството да пише толкова смешно и толкова умно. Може би сте чели и другите негови книги „Крокодилът Гена“, „Чичо Фьодор, кучето и котарака“, „Гаранционните човечета“ и „Надолу по вълшебната река“. А ако някой от вас е ходил в Съветския съюз, не може да не е забелязал, че по градските паркове и детските площадки наред с фигураните на любими герои от народните приказки има и фигури от приказките на Едуард Успенски. Героите на този писател са извънредно популярни и в много страни на света, а в Швеция дори излиза детско списание „Гена и Чебурашка“.

Кнigите на един писател най-добре разкриват какъв човек е той. Затова, ако искате да си представите как изглежда и по външност, и по характер Едуард Успенски, ще ви помогна. Той прилича много на своите герои — и на чичо Фьодор от приказната повест „Чичо Фьодор, кучето и котарака“, и на Митя от „Надолу по вълшебната река“, и на клоуна Шура от „Училище за клоуни“. В това ще се уверите и от краткото интервю, което писателят даде за читателите на издателство „Отечество“.

Едуард Николаевич, разкажете на нашите читатели нещо за себе си. Например кога и къде сте роден.

Роден съм например през 1937 година в град Егориевск. Но не успях да разгледам родния си град, защото когато станах на възраст един месец, се преселих в Москва и взех и родителите си със себе си.

Как са първите ви приятели в живота?

Когато бях малък, имах три любими играчки — огромен гумен крокодил Гена, малка пластмасова кукла Галя и едно плющено животинче Чебурашка.

Кой е най-интересният момент от вашето детство?

Може би това бе годината, когато ми възложиха да стана пионерски ръководител на един трети клас. Аз бях посредствен ученик, нахално и дръзко момче, а трябаше да възпитавам по-малките. Казвах им да не пушат, да не се бият, да си учат уроците, да не бягат от час. И естествено бях принуден и аз да не пуша, да не се бия, да се уча по-добре и по-рядко да бягам от час. Може би тези деца ме направиха детски писател. Защото цял живот търся приятелството на третокласници и четвъртокласници.

С какво сте се занимавали, преди да станете детски писател?

Бях инженер във военен завод. И ако сред моите читатели няма американски и други империалистически шпиони, ще им издам една тайна — нашият завод правеше автопилоти за ракети. Но аз не бях особено добър инженер и това бе мой принос в борбата за мир. Сега работя в студията за детски филми „Максим Горки“.

Кое е любимото ви занимание?

Струва ми се, че любимото ми занимание е да карам самолет, макар че никога не съм опитвал. И да отглеждам картофи. И да чета книги от миналия век. И да пиша детски книги.

Как изглежда вашият дом?

Живея в Москва и в едно градче в Подмосковието — Клязма. Там имам селска къща, преустроена във вила, две кучета, гарга на име Краля и една индонезийска птица от породата бейо, която всяка сутрин ме събужда с диви крясъци, вместо училиво да ме подкани: „Ставайте, Едуард Николаевич, чака ви важна работа!“

През лятото оттук минала една екскурзионна група. Екскурзоводът обясnil, че в тази къща живее известният писател Едуард Успенски. Искал да ме покаже на хората, обаче аз не си бях в къщи.

Мили деца, помъчих се да си представя какво бихте искали да научите за автора на книгата „Училище за клоуни“ и да ви помогна. Ще се радвам, ако съм успяла.

Издание:

Едуард Успенски

Училище за клоуни

Рецензент: Георги Друмев

Редактор: Майя Методиева-Драгнева

Художник: Киро Мавров

Художествен редактор: Васил Миовски

Технически редактор: Спас Спасов

Коректор: Цветелина Нецова

Отговорен редактор на библиотеката: Лилия Рачева

Издателство „Отечество“, София, 1988

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.